

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Korupce a přímé zahraniční investice v zemích EU

Bc. Kamil Faist

**Diplomová práce
2008**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kamil FAIST**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Korupce a přímé zahraniční investice v zemích EU**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod (cíl práce, stručné uvedení do situace)
2. Korupce – vymezení základních pojmů (příčiny vzniku, formy a stadia vývoje, měření korupce)
3. Charakteristika přímých zahraničních investic (definice, druhy PZI, měření)
4. Vývoj ukazatelů korupce a výše PZI ve sledovaných zemích
5. Analýza vlivu korupce na výši přímých zahraničních investic
6. Zhodnocení zjištěných poznatků
7. Závěr

Použitá literatura

Přílohy

Práce musí prokázat schopnost samostatné tvůrčí práce a aplikace teoretických metod.
Práce musí být doplněna tabulkami, grafy, diagramy atd.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. FRIC, P., a kol. Korupce na český způsob. Praha: G plus G, 1999. 299 s. ISBN 80-86103-26-9.
2. CHMELÍK, J., a kol. Pozornost, úplatek a korupce. Praha: Linde, 2003. 226 str. ISBN 80-7201-434-X
3. PETROVSKÝ, K. Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha. Praha: Eurolex Bohemia, 2007. 192 str. ISBN 80-86861-94-5.
4. SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice. Praha: Linde, 2004. 172 str. ISBN 80-86131-52-1.
5. Monitoring the EU accession process: Corruption and anti-corruption policy. Budapest: Open Society Institute, 2002. 621 str. ISBN 1-891385-22-4.
6. Ministerstvo vnitra ČR. Vládní program boje proti korupci v ČR.
7. Internetové zdroje

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Radim Roudný, CSc.**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **30. října 2007**
Termín odevzdání diplomové práce: **26. května 2008**

prof. Ing. Jan Čápek, CSc.
děkan

L.S.

doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 31. října 2007

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval doc. Ing. Radimu Roudnému, CSc. za odbornou pomoc, cenné připomínky a rady, které přispěly k vypracování této diplomové práce.

Souhrn

Cílem této diplomové práce je poskytnout náhled na vývoj korupce a přímých zahraničních investic ve vybraných státech Evropské unie. Pozornost je soustředěna na souvislosti mezi výší korupce a jejím vlivem na příliv přímých zahraničních investic do sledovaných zemí. Na základě získaných dat je statistickými metodami provedena analýza tohoto vztahu a vyvozeny závěry.

Klíčová slova

korupce; přímé zahraniční investice; Evropská unie; index vnímání korupce; korelační a shluková analýza

Title

Corruption and foreign direct investments in the countries of the EU

Abstract

The aim of this thesis is to give a view of corruption and foreign direct investments development in selected countries of the European Union. The thesis focuses on the connections between corruption rate and its influence on the inflow of foreign direct investments in monitored countries. By means of statistical methods using the acquired data, the analysis of this relation is made and the conclusions are drawn.

Keywords

corruption; foreign direct investment; European Union; Corruption perception index; correlation and cluster analysis

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	11
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	11
SEZNAM TABULEK.....	11
SEZNAM GRAFŮ.....	12
ÚVOD.....	13
OBECNÁ ČÁST.....	15
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	15
1.1 DEFINICE KORUPCE.....	15
1.2 DEFINICE PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC.....	16
1.2.1 Druhy PZI.....	17
2. BLÍŽŠÍ CHARAKTERISTIKA KORUPCE, ČLENĚNÍ, STÁDIA.....	20
2.1 PŘÍČINY VZNIKU KORUPCE.....	20
2.1.1 Monopolizující efekt.....	20
2.1.2 Široké rozhodovací pravomoci.....	21
2.1.3 Nedostatek transparentnosti.....	21
2.1.4 Asymetričnost.....	21
2.2 PROKORUPČNÍ FAKTORY KORUPCE.....	21
2.3 ČLENĚNÍ KORUPCE.....	23
2.3.1 Malá korupce.....	23
2.3.2 Velká korupce.....	24
2.3.3 State capture.....	26
2.3.4 Další druhy korupce.....	27
2.4 STÁDIA KORUPCE.....	28
2.4.1 Stádium náhodné korupce.....	28
2.4.2 Stádium spontánně regulované korupce.....	29
2.4.3 Stádium organizované korupce.....	29
2.4.4 Stádium systémové korupce.....	29
2.5 DOPADY KORUPCE.....	29
2.5.1 Dopady neekonomické.....	30
2.5.2 Dopady ekonomické.....	31
3. METODY ODHADU MÍRY KORUPCE.....	34
3.1 METODY KVALITATIVNÍ.....	35
3.2 METODY KVANTITATIVNÍ.....	35
3.2.1 Členění indexů dle konstrukce.....	37
3.2.2 Členění indexů dle charakteru dat.....	37
3.2.3 Členění indexů dle zdroje dat.....	37
3.2.4 Předmět měření.....	38
3.3 NEJČASTĚJI POUŽÍVANÉ UKAZATELE MĚŘENÍ KORUPCE.....	38
3.3.1 Index vnímání korupce – CPI (Corruption Perception Index).....	38
3.3.2 Index plátců úplatků – BPI (Bribe Payers Index).....	39
3.3.3 Index neprůhlednosti (Opacity index).....	39

PRAKTICKÁ ČÁST.....	42
4. VÝVOJ UKAZATELŮ CPI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU.....	43
4.1 BULHARSKO	44
4.2 ČESKÁ REPUBLIKA.....	44
4.3 DÁNSKO.....	45
4.4 ESTONSKO.....	45
4.5 FINSKO.....	46
4.6 ITÁLIE.....	46
4.7 LITVA	47
4.8 LOTYŠSKO.....	47
4.9 MAĎARSKO.....	48
4.10 NĚMECKO.....	49
4.11 NORSKO	49
4.12 POLSKO.....	50
4.13 RAKOUSKO	50
4.14 RUMUNSKO.....	51
4.15 SLOVENSKO.....	51
4.16 SLOVINSKO.....	52
4.17 ŠVÉDSKO.....	52
4.18 SHRNU TÍ.....	53
5. VÝVOJ PZI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU	56
5.1 BULHARSKO	57
5.2 ČESKÁ REPUBLIKA.....	57
5.3 DÁNSKO.....	58
5.4 ESTONSKO.....	59
5.5 FINSKO.....	59
5.6 ITÁLIE.....	60
5.7 LITVA	60
5.8 LOTYŠSKO.....	61
5.9 MAĎARSKO.....	62
5.10 NĚMECKO.....	62
5.11 NORSKO	63
5.12 POLSKO.....	63
5.13 RAKOUSKO	64
5.14 RUMUNSKO.....	64
5.15 SLOVENSKO.....	65
5.16 SLOVINSKO.....	66
5.17 ŠVÉDSKO.....	66
5.18 SHRNU TÍ.....	67
6. ANALÝZA VZTAHU MEZI CPI A PZI.....	69
6.1 KORELAČNÍ ANALÝZA	69
6.1.1 Korelační analýza – vývoj CPI a příliv PZI v zemích EU.....	70
6.1.2 Celková korelační analýza vývoje CPI a přílivu PZI	73
6.2 SHLUKOVÁ ANALÝZA	76
6.2.1 Metodika výpočtu	76

6.2.2	Výpočet shlukové analýzy	78
6.2.3	Interpretace výsledků.....	78
ZÁVĚR.....		83
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		85
SEZNAM PŘÍLOH.....		89

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
cca.	cirka – zhruba, okolo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
MMF	Mezinárodní měnový fond
MS	Microsoft
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
OECD	Organization for Economic Co-Operation and Development Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
pozn.	poznámka
PwC	Pricewaterhouse Coopers
PZI	přímé zahraniční investice
SR	Slovenská republika
TI	Transparency International
tj.	to je
tzn.	to znamená

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Složení PZI	17
Obrázek č. 2: Výpočet indexu korupce (ilustrativní příklad)	36
Obrázek č. 3: Výpočet PZI na 1 obyv.....	56
Obrázek č. 4: Výpočet korelačního koeficientu.....	69
Obrázek č. 5: Datová matice X.....	76
Obrázek č. 6: Vzorec Eukleidovské vzdálenosti	77
Obrázek č. 7: Vzorec Metody průměrné vzdálenosti objektů	77

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Typologie indexů měření korupce	36
Tabulka č. 2: Vývoj indexů CPI ve vybraných zemích za období 1998-2007	53
Tabulka č. 3: Pořadí zemí dle průměrné výše indexu CPI.....	54
Tabulka č. 4: Vývoj PZI na 1 obyv. ve vybraných zemích za období 1995-2006	67
Tabulka č. 5: Pořadí zemí dle průměrné výše PZI na 1 obyv.....	68
Tabulka č. 6: Vztah CPI a PZI se zaměřením na jednotlivé státy EU	71
Tabulka č. 7: Pořadí států dle dosažených průměrných hodnot CPI a PZI	73
Tabulka č. 8: Změna pořadí vybraných zemí EU	75

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj CPI Bulharska v období 1998-2007	44
Graf č. 2: Vývoj CPI České republiky v období 1998-2007	45
Graf č. 3: Vývoj CPI Dánska v období 1998-2007.....	45
Graf č. 4: Vývoj CPI Estonska v období 1998-2007	46
Graf č. 5: Vývoj CPI Finska v období 1998-2007	46
Graf č. 6: Vývoj CPI Itálie v období 1998-2007	47
Graf č. 7: Vývoj CPI Litvy v období 1998-2007	47
Graf č. 8: Vývoj CPI Lotyšska v období 1999-2007	48
Graf č. 9: Vývoj CPI Maďarska v období 1998-2007	48
Graf č. 10: Vývoj CPI Německa v období 1998-2007	49
Graf č. 11: Vývoj CPI Norska v období 1998-2007	49
Graf č. 12: Vývoj CPI Polska v období 1998-2007.....	50
Graf č. 13: Vývoj CPI Rakouska v období 1998-2007.....	50
Graf č. 14: Vývoj CPI Rumunska v období 1998-2007	51
Graf č. 15: Vývoj CPI Slovenska v období 1998-2007	51
Graf č. 16: Vývoj CPI Slovinska v období 1999-2007	52
Graf č. 17: Vývoj CPI Švédska v období 1998-2007	52
Graf č. 18: Vývoj PZI Bulharska v období 1997-2006.....	57
Graf č. 19: Vývoj PZI České republiky v období 1997-2006.....	58
Graf č. 20: Vývoj PZI Dánska v období 1995-2006.....	58
Graf č. 21: Vývoj PZI Estonska v období 1995-2006	59
Graf č. 22: Vývoj PZI Finska v období 1995-2006	59
Graf č. 23: Vývoj PZI Itálie v období 1995-2006.....	60
Graf č. 24: Vývoj PZI Litvy v období 1997-2006	61
Graf č. 25: Vývoj PZI Lotyšska v období 1997-2006	61
Graf č. 26: Vývoj PZI Maďarska v období 1999-2006	62
Graf č. 27: Vývoj PZI Německa v období 1995-2006.....	62
Graf č. 28: Vývoj PZI Norska v období 1995-2005	63
Graf č. 29: Vývoj PZI Polska v období 1997-2006	64
Graf č. 30: Vývoj PZI Rakouska v období 1995-2006	64
Graf č. 31: Vývoj PZI Rumunska v období 1997-2006.....	65
Graf č. 32: Vývoj PZI Slovenska v období 2000-2006	65
Graf č. 33: Vývoj PZI Slovinska v období 2001-2006	66
Graf č. 34: Vývoj PZI Švédska v období 1995-2006	66
Graf č. 35: Dendrogram – grafické znázornění shlukové analýzy.....	79

ÚVOD

Korupce je jev, který v dnešní době globalizace překračuje hranice a snahy o její potlačení či zmírnění musí být prvořadým úkolem každého vyspělého státu. Prostředky k jejímu vymýcení se různí a závisejí na postoji vlád jakož i na právní úpravě jednotlivých států a nadnárodních organizací.

Mohli bychom se domnívat, že korupce má tendenci bujet především v totalitních, autoritářských a diktátorských režimech, kde se soustředí moc do rukou několika jedinců. Korupci ovšem nalézáme i v demokratických společnostech. Zde jsou však, narozdíl od režimů autoritářských, lépe zavedeny mechanismy, které dokáží proti korupci bojovat, je v nich mnohem účinněji zaručena bezpečnost jednotlivců, principy pluralismu, tolerance a svoboda projevu. Oproti totalitním režimům je v demokratické společnosti lépe vyvinuta obrana proti korupci v podobě celé řady institucionálních pojistek nabízejících širší prostor pro možná řešení problému korupce.

Nebezpečí korupce spočívá především v její schopnosti deformovat principy tržního hospodářství a legitimitu demokraticky zvolených mocenských struktur, čímž popírá celou řadu hodnot, jako je právní stát, svobodný přístup k informacím nebo etická pravidla a smysl pro fair-play. Podkopává základní principy jako rovnost občanů před veřejnými institucemi, poškozují mezinárodní pověst státu, snižuje soukromé investice a tím zpomaluje ekonomický růst. Neblahý vliv má rovněž na ekonomickou stabilitu země. Míra skutečného i domnělého výskytu korupce negativně působí také na ekonomickou výkonnost země, na míru nezaměstnanosti a v neposlední řadě i na chování potenciálních investorů, kteří se rozhodují, ve které zemi budou investovat.

Je obecně uznávaným názorem, že přímé zahraniční investice v rámci hostitelské země s sebou přináší nová pracovní místa, využívají nejnovějších poznatků a technologií spolu s propracovanějšími a efektivnějšími cestami řízení podniku. V zájmu každé vlády je přilákat do země zahraniční investory. Má k tomu různé nástroje v podobě nižších sazeb daní, úlev na daních po dobu několika let, poskytování příspěvků na vytvoření pracovních míst aj. Investoři posuzují u vybrané země mnoho faktorů, kromě daňového zvýhodnění i vyspělost ekonomiky, vzdělanostní strukturu obyvatelstva apod. Neméně důležitým determinanem umístění investice v dané zemi je i kvalita podnikatelského prostředí,

transparentnost státního aparátu a v neposlední řadě i druh a rozsah korupce, se kterou se investoři mohou setkat.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. V první, **obecné části**, jsou na základě nastudované literatury vysvětleny základní teoretické pojmy – korupce a přímé zahraniční investice. Poté následuje podrobnější charakteristika fenoménu korupce, její příčiny, druhy a dopady. V další části jsou probrány hlavní metody měření korupce a vyjmenovány nejčastěji používané indexy vyjadřující míru korupce.

Druhá, **praktická část**, se zabývá sběrem dat a zobrazením vývoje indexů CPI a přímých zahraničních investic (dále jen PZI) ve vybraných zemích Evropské unie (dále jen EU). Pro účely této diplomové práce jsem vybral 17 států EU, u kterých bude zkoumáno, zda má korupce vliv na příliv PZI do dané země. Této vztahové analýze je věnována samostatná kapitola, ve které bude na základě zjištěných dat provedena **korelační a shluková analýza**. Korelační analýza je jednou z metod matematické statistiky, která posuzuje sílu vzájemného ovlivňování dvou či více statistických znaků. Pomocí korelační analýzy a jejího výstupu – korelačního koeficientu - je tedy možné kvantifikovat vzájemný vztah mezi indexem CPI a přílivem PZI do dané země. Shluková analýza je statistická metoda, která umožňuje v rozsáhlých nestruturovaných souborech dat najít vnitřní strukturu souboru a odhalit vzájemnou podobnost různých objektů. Díky této metodě lze u zvolených států EU najít skryté podobnosti týkající se zkoumaných veličin CPI a PZI a tyto státy zařadit do vzájemně podobných skupin.

Cílem práce je (1.) vymežit teoretický rámec korupce a přímých zahraničních investic, (2.) zmapovat podrobný vývoj indexů vnímání korupce a přílivu přímých zahraničních investic ve vybraných zemích EU a (3.) na základě vztahové analýzy prokázat, zda existuje souvislost mezi mírou korupce a přílivem investic do těchto zemí.

OBECNÁ ČÁST

1. Vymezení základních pojmů

1.1 Definice korupce

Samotný termín „korupce“ je latinského původu a vychází ze slovního základu *rumpere*, tj. zlomit, rozlomit, přetřhnout. Výraz *corruptus* je pak možno volně přeložit jako zkažený, mravně zvrácený, přeneseně jako podplacený, případně lze tento výraz chápat jako mařit či uplácet.

Obecněji řečeno je to deviantní patologické chování, odchylojící se od požadovaného standardu a porušující stanovená pravidla za účelem dosažení zisku či jiné výhody. (Petrovský, 2007)

Z filozofického pohledu vztah korupce a úplatkářství lze charakterizovat jako vztah obecného a zvláštního, kdy korupce je pojem zahrnující všechny projevy z kterých kořistí, získává neoprávněný prospěch subjekt, který za to poskytuje jakékoli výhody straně, která prospěch poskytuje. Úplatkářství je jednou z forem korupce, která má (na rozdíl od většiny ostatních forem korupce) i rámeček protiprávního jednání, naplňuje tedy znaky skutkové podstaty konkrétního trestného činu úplatkářství. Úplatkářství je tedy užší vymezení korupčního jednání. V běžném slova smyslu lze korupci označit jednání, kterým se na určitou osobu působí různými nenásilnými prostředky, aby osoba jednala buď proti dobrým mravům, nebo proti svým úředním nebo morální povinnostem.

Nabízí se obecně platná definice korupce, která vychází z několika základních atributů korupčního jednání, platných pro všechny typy korupce:

- ❖ vztah dvou subjektů (toho, kdo úplatek poskytuje-nabízí a toho, kdo jej přijímá),
- ❖ jde o směnný vztah, přinášející oběma stranám výhodu,
- ❖ souvislost s obstaráním věcí obecného nebo institucionálního zájmu,
- ❖ korumpovaným je subjekt disponující určitým postavením, pravomocí,
- ❖ jde o jednání proti dobrým mravům.

Na základě společných atributů korupčního jednání lze korupci definovat v obecné rovině jako:

Korupce je neformální vztah dvou subjektů jednajících v rozporu s dobrými mravy spočívající v nabídce, příslibu, realizování výhody v něčí prospěch nebo akceptování takového požadavku za vyžádanou, nabídnutou nebo slíbenou odměnu. (Chmelík, 2003)

1.2 Definice přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice (PZI) jsou považovány za jednu z nejefektivnějších forem pronikání zahraničního kapitálu do země. Jedná se o investici zabezpečující přímému investorovi jistý podíl na vlastnictví a zároveň účinnou kontrolu nad jiným subjektem, přičemž daný subjekt sídlí v zemi, která není mateřskou zemí investora. Předpokladem je i vstup přímo do výrobní či obchodní činnosti nebo do sféry služeb a to ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

Podle mezinárodních standardů jsou PZI vymezeny jako „*investice jedné země za účelem získání podílu na kmenových akcích a rozhodovacích pravomocích alespoň ve výši 10%, či takového podílu, který dává zahraničnímu investorovi rozhodovací pravomoci.*“ (Dunning, 1981)

V rámci Evropské unie se pod pojmem PZI rozumí „*kapitálové vklady všeho druhu poskytované fyzickými osobami a podnikatelskými subjekty, sloužící k vytvoření nebo udržení dlouhodobých přímých vztahů mezi těmi, kdo poskytují prostředky, a podnikateli či podniky, pro něž jsou tyto prostředky sloužící k hospodářské činnosti určeny.*“

Definice OECD v souladu s EUROSTATem a MMF stanoví, že: „*Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a podstatný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.*“¹

Za součást PZI je považován kromě podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem. Složení PZI vyjadřuje následující schéma:

¹ ČNB. *Přímé zahraniční investice*. Praha, 2005. str. 2.

Obrázek č. 1: Složení PZI

Zdroj: ČNB, vlastní úprava

- ❖ **Základní kapitál** - zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti, vklady v dceřiných společnostech a přidružených podnicích.
- ❖ **Reinvestovaný zisk** - je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.
- ❖ **Ostatní kapitál** - zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich dceřinými společnostmi, pobočkami a přidruženými společnostmi. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.

Přímá investice zahrnuje jak přímo, tak i nepřímo vlastněné afilace², které se podle procenta podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na:

- ❖ **dceřiné společnosti** (více než 50% podíl),
- ❖ **přidružené společnosti** (10 – 50% podíl),
- ❖ **pobočky** (100% vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora; pozemky a stavby přímo vlastněné nerezidentem; mobilní zařízení operující v ekonomice alespoň 1 rok).

1.2.1 Druhy PZI

Přímé zahraniční investice lze rozdělit podle čtyř základních hledisek³. Prvním kritériem je **míra kontroly zahraničního vlastníka**, která je významná pro rozsah samostatného rozhodování podniku s PZI. Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, jsou za PZI považovány investice s více než 10% podílem zahraničního vlastníka, přestože pro něj nemusí znamenat kontrolu nad daným podnikem. Lze tedy podle daného kritéria rozlišit

² Velký slovník cizích slov: afilace: připojení, přidružení, přiřazení podniku k jinému (tzv. mateřskému) nebo obchodní společnost se samostatným statutem zřízená mateřským podnikem v zahraničí a sloužící k získávání trhu, odbytu, popř. k nákupu zboží nebo výrobní a servisní činnosti

³ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v ČR*. Praha: Linde, 2004. s. 12-13.

podniky, kde má zahraniční investor:

- ❖ menšinový podíl – o kontrolu se dělí s domácím vlastníkem;
- ❖ kontrolní vlastnický podíl – podniky pod zahraniční kontrolou⁴.

Druhým kritériem je **motiv vstupu**, podle kterého lze PZI dělit na:

- ❖ trhy vyhledávající – motivem je zvýšení podílu na trhu hostitelské země a snížení nákladů spojených s jeho zásobováním (cla, náklady na dopravu, ...), vytlačují domácí produkci či nahrazují dovoz;
- ❖ faktory vyhledávající – cílem je nákladově optimalizovat výrobní proces, motivem je např. vybavenost místa výrobním faktorem (levná pracovní síla, přírodní zdroje, znalosti apod.), orientují se na vývoz a jsou více integrované s mateřskou firmou;
- ❖ aktiva vyhledávající – snahou je ovládnutí specifických aktiv (např. patenty, obchodní značky apod.).

Důležitým strategickým rozhodnutím investora je **způsob vstupu** do hostitelské ekonomiky. Na základě tohoto kritéria lze PZI členit:

- ❖ investice na zelené louce – investice do nových aktiv umožňuje realizovat projekt přesně podle záměrů nadnárodní firmy, zahájení produkce je ovšem zpožděno o dobu nutnou pro výstavbu nového závodu, přijmutí a zaškolení pracovníků či překonání administrativních bariér;
- ❖ investice na hnědé louce – jedná se o investice do již existujícího podniku, které jsou zpravidla spojeny s rozsáhlými investicemi na jeho restrukturalizaci, přičemž při své následné produkci užívají převažující část kapacit vytvořených novými investicemi mateřské společnosti, za investice na hnědé louce je možné označit většinu privatizačních PZI (např. investice skupiny Volkswagen do Škoda Auto);
- ❖ fúze a akvizice (nebo také M&A – mergers and acquisitions) – znamená okamžité převzetí tržního podílu, produkční kapacity i aktiv podniku, k M&A dochází v případech, kdy přebíraný podnik disponuje specifickou konkurenční výhodou (technologie, obchodní značka, distribuční kanály, podíl na trhu apod.), přičemž

---

⁴ Je nutné uvést, že hranice kontrolního podílu záleží na rozmělnění vlastnické struktury a velikosti podniku a je tudíž pro každý podnik specifická. Míra nezávislosti podniků s PZI také záleží na motivy vstupu a globální strategii mateřské nadnárodní firmy.

investice do jejího vytvoření by byla pro investora nákladnější než kapitálový vstup.

Posledním hlediskem je **zaměření specializace mateřské firmy**, podle níž existují dva druhy PZI:

- ❖ vertikální – tento druh PZI provádějí převážně produktově specializované nadnárodní firmy, mající rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách;
- ❖ horizontální – tyto PZI realizují především procesně specializované nadnárodní firmy, fáze produkčního řetězce jsou v jednotlivých pobočkách velmi podobné.

Zaměření specializace se může překrývat s motivem vstupu, ale může jej také upřesňovat v případě, že se v dané investici kombinuje více motivů vstupu. PZI lze začlenit podle každého z výše uvedených hledisek. Ačkoli je souběh některých charakteristik PZI pravděpodobnější, nelze vyloučit žádnou z jejich možných kombinací. Jako příklad lze uvést investici skupiny Procter&Gamble do podniku Rakona Rakovník, jež může být zařazena jako trhy vyhledávající, vertikální investice na hnědé louce pod kontrolou zahraničního investora.

2. Bližší charakteristika korupce, členění, stádia

Problémem při studiu korupce je nejednoznačnost terminologie. Přestože je korupce považována za jev vyskytující se ve společenském uspořádání již odnepaměti, její jednotná ucelená definice v pramenech chybí. Definovat přesně a jednoznačně termín korupce není nikterak jednoduché. Snah o její obecné definování se v současné i starší odborné literatuře vyskytuje celá řada, liší se především šíří vymezení korupčního jednání. Může jít od úplatku na té nejnižší úrovni až po obrovské politicko-ekonomické skandály.

2.1 Příčiny vzniku korupce

Obecně platnou pravdou je, že příčinou korupce byla, je a bude touha člověka po zisku, úspěchu nebo výhodě nad ostatními. Frič⁵ uvádí trefné pořekadlo: „*Příležitost dělá zloděje. Příležitost pro korupci nastává všude tam, kde jsou veřejným činitelům svěřovány pravomoci.*“ Platí, že čím je struktura státní správy složitější, čím více stát reguluje a administrativou zasahuje do záležitostí občanů, tím větší je prostor pro korupční chování.

Rozsah korupce je v různých společnostech dán především jejich kulturou, korupčním klimatem a vlastnostmi aktérů korupčních aktivit.

U korupce lze vysledovat některé charakteristické rysy pro osoby, které jsou náchylnější ke zneužití svého postavení. Ukazuje se však, že korupce je spíše pak problém jednotlivců, problémem systémů a institucí. To lze odůvodnit strukturálními kořeny korupce, které lze zkoumat ze čtyř vzájemně propojených hledisek, které jsou současně i faktory vytvářející korupční prostředí.

2.1.1 Monopolizující efekt

Jedná se o efekt, kdy na trhu existuje několik firem, kontrolujících tento trh, přitom stát může mít zájem, aby určité služby, práce atd. vykonával určitý omezený počet těchto soukromých subjektů. Čím je větší počet firem, které mohou tuto poptávku státu uspokojit, tím větší je korupční prostředí a předpoklad korupčního jednání s cílem získat státní zakázku. Na druhé straně čím je menší počet firem schopných splnit požadavek státu na

---

⁵ FRIČ, P., a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999. s. 36.

zajišťování služeb, veřejných prací apod., opět vzniká korupční prostředí, ovšem jsou využívány jiné korupční praktiky než v přecházejícím případě.

2.1.2 Široké rozhodovací pravomoci

Dalším faktorem vytvářejícím korupční prostředí jsou široké rozhodovací pravomoci v rukou jednotlivců nebo organizací. Jakmile existuje málo mechanismů pro kontrolu a rovnováhu, nebo dokonce žádné, vytváří se řada příležitostí, aby představitelé a úředníci systému této slabiny a korupčního prostředí využili a je jen krůček ke zneužití pravomoci za úplatu.

2.1.3 Nedostatek transparentnosti

Nedostatek transparentnosti snižuje možnost kontroly osob s nadanou autoritou. Uvedený nedostatek může mít řadu příčin, např. typicky jde o osoby zavázané bankovním tajemstvím, úzký okruh jedinců obeznámených s problémem, nebo nadaných speciálními znalostmi a vědomostmi, kterými disponuje jen velmi úzký okruh osob.

2.1.4 Asymetričnost

Asymetričnost, jinak také diskrepance, dysfunkce právního, administrativního, kulturního, ekonomického a politického systému přispívají k vytvoření korupčního prostředí a napomáhají korupčnímu chování.

2.2 Prokorupční faktory korupce

Kromě výše zmiňovaných faktorů existují ještě faktory, které korupčnímu chování přímo napomáhají a jejichž existence implikuje možnost fungování korupčního prostředí. K těmto prokorupčním (kriminogenním) faktorům⁶ patří zejména:

- ❏ **Výše úplatku** – je nejčastěji klíčovým impulsem pro korupční chování. Není nijak odvážné tvrdit, že každý má svou cenu a nabízenému úplatku se od jisté individuálně určené hranice stěží odolává.
- ❏ **Normativní systém** – lze konstatovat, že podstatně méně se bude dařit korupčnímu prostředí tam, kde působí oficiální systém norem, upravujících fungování společnosti, včetně norem upravujících činnost veřejně činných úředníků (zejména

⁶ FRIČ, P., a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 36 a CHMELÍK, J., a kol. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003, s. 22-24.

pak veřejných činitelů). Součástí takového systému musí být i normy, které řeší případy korupce. To se týká jak norem psaných, tak i nepsaných (morální kodexy, zvyklosti apod.). Pro systém psaných norem je nutná jednoznačnost jejich výkladu.

- ❖ **Způsob fungování administrativy** – „komplikovanost, nepružnost, přemíra byrokracie, neefektivnost a zdlouhavost systému vyřizování požadavků občanů, je podhoubí korupce. Absence etického kodexu výkonu funkce veřejného činitele a nízké platy motivují úředníky k vedlejším příjmům, a to i v podobě úplatků.
- ❖ **Systém kontroly a sankcí** – pokud systém kontroly není rozvinutý nebo nefunkční (korupce zasahuje i do samotných orgánů vytvořených pro boj proti korupci), hrozí jen malé riziko odhalení a motivace ke korupci se zvyšuje. Stejný efekt má i nedokonalost zákonů postihujících korupci a nízké sazby za jejich porušování. Mělo by platit, že korupce se nesmí vyplatit.
- ❖ **Korupční klima** – jsou země, kde je korupce považována za zcela normální, běžný jev, ba dokonce je bez ní fungování společnosti nepředstavitelné. Korupce je tak považována za normální, běžný způsob chování, je tolerována a úplatek se běžně očekává. Být zkorumpovaný se ve společnosti žádá.
- ❖ **Sociální chaos** – nastupuje zpravidla v těch společnostech, kde došlo k významným společenským změnám. Ten se projevuje nejen v každodenním životě, ale i v chodu institucí, státní správě a samosprávě.
- ❖ **Kvalita státní správy** – účinným protikorupčním jevem je silná, kvalifikovaná, výkonná a respektovaná výkonná moc, která má relativně dobře finančně ohodnocené úředníky.
- ❖ **Chudoba** – o chudobě lze do jisté míry hovořit jako o protipólu kvalitní státní správy. Nízké platy státních úředníků, sociální nejistota, objektivně vysoké životní náklady vedou k bočním aktivitám vyvažovat chudobu.
- ❖ **Klientelismus** – patří více méně do tradic dané společnosti a spočívá ve zvyku vyřizovat své občanské záležitosti zákulisní formou (mimo pořadí, mimo pracovní dobu) prostřednictvím sítě známých, na základě loajálnosti mezi úředníky, vzájemné služby apod. To vše je velmi silným kriminogenním faktorem korupce.

- ✚ **Hodnotový žebříček** – v deformovaném žebříčku hodnot se na prvním místě nacházejí osobní prospěch, osobní statky, bohatství, touha rychle získat jmění apod.
- ✚ **Reputace skupiny** – v prostředí, kde mají veřejní činitelé všeobecně nízkou reputaci, nemají důvod k dlouhodobým investicím do vlastní cti a morálního image. Když budou občané přesvědčeni, že veřejní činitelé i ostatní lidé jsou zkorumpováni, ani oni nebudou mít důvod dodržovat pravidla a budou náchylnější ke korupčnímu chování. Velkou roli v obecném podvědomí o korupci sehrávají sdělovací prostředky, které seriózností a objektivností svých informací působí na veřejné mínění. Vliv médií dokáže eliminovat nebo naopak rozpoutat korupční jednání.

2.3 Členění korupce

Literatura není v otázce členění korupce jednotná a nabízí celou řadu druhů podle nejrůznějších hledisek, které se odvíjí od kritéria zvoleného podle povahy a zaměření příslušné studie, článku či monografie. Stejně tak pro tuto diplomovou práci je použito rozlišení korupce podle kritéria, které souvisí s obsahem a cílem této práce. Tímto kritériem je velikost dopadů, které korupční jednání přináší. Toto hledisko dělí korupci na tzv. malou a velkou korupci. (Dančák 2006)

2.3.1 Malá korupce

(petty corruption, grassroot corruption, byrokratická korupce)

Jde o drobnou administrativní korupci (úplatky, protekce) v běžném každodenním životě občanů. Souvisí s výkonem státní správy a samosprávy, celostátních orgánů, úřadů a institucí související s rozhodováním a výkonnou mocí (poplatky, daně, cla, pokuty, posudky, rozhodnutí, vyjádření apod.), ale i v oblasti jako je zdravotnictví či školství. Její součástí jsou obyčejní úředníci a je zapojeno mnoho účastníků. Jde však o poměrně malé úplatky, v mnoha společnostech jsou akceptovány jakou součástí kultury. **Příklady takové korupce jsou:**

- 1) podplácení úředníků,
- 2) záměrně nepřehledná regulace,
- 3) zatemňování pravidel (úzkoprsé lpění na postupech či využívání jejich „flexibility“),

- 4) špatná organizace (nejasné vztahy podřízenosti a nadřazenosti, netransparentnost),
- 5) zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové (kontrolní) činnosti veřejné správy.

Při nedostatečném veřejném dohledu a kontrolních mechanismech mohou být jednotliví úředníci podpláceni soukromými subjekty proto, aby si tyto subjekty zajistily nějakou výhodu (Ad 1). Často se tyto úplatky týkají dopravní policie, zdravotní péče, nebo vyššího vzdělání. Iniciativa úplatku může přijít buď od soukromého subjektu nebo může být vyžádán samotnými úředníky. *“Korupční příležitosti jsou dále vytvářeny nadměrnou a nepřehlednou regulací (Ad 2), která nutí soukromé subjekty k tomu, aby hledaly kratší cesty pro řešení jejich záležitosti pomocí úplatků.”*⁷ Úředníci úmyslně „nafukují“ počet pravidel, procedur, regulací a poplatků, zadržují informace, zkracují úřední hodiny a jinak ztěžují byrokratické úkony. To jednak vyžaduje nadměrné náklady, čas a energii, ale zároveň dává záminku pro úplatky. Ty mohou být také získávány od malých podnikatelských subjektů pomocí zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové činnosti veřejné správy (Ad 3). Tato strategie je zvláště „výnosná“ tehdy, když nejsou známa jasná pravidla podnikání nebo když jsou tato pravidla nepřehledná (Ad 3, 4).

2.3.2 Velká korupce

(grand corruption, political corruption)

Jde o velkou hospodářskou korupci související s privatizací a restrukturalizací velkých průmyslových společností, v místech soustředění velkého zahraničního kapitálu a tam, kde dochází k rozhodování o přidělování státních zakázek nebo státních dotací a subvencí. Není tak častá jako drobná korupce, ale úplatky jsou mnohem vyšší. Účastníkům taková korupce přináší značný prospěch a je velmi dobře utajována. Prospěch z velké korupce je jak pro korumpujícího, tak i korumpovaného značně velký.

Velká korupce nabývá nejčastěji těchto podob:

- 1) zpronevěra veřejných zdrojů,
- 2) nevhodné užívání veřejných zdrojů,
- 3) soukromý prospěch z privatizace,
- 4) zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek,

---

⁷ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s.8.

- 5) přidělování monopolních a kvazi-monopolních licencí,
- 6) nepotismus⁸, klientelismus, případně i „prodej pozic“,
- 7) zisk důležitých, běžně nedostupných informací,
- 8) zločiny bílých límečků.

*“Ke zpronevěře veřejných zdrojů (Ad 1) může docházet skrze skryté rozpočtové položky či skryté bonusy k platům. Tento typ korupce vytváří podmínky pro organizovanou formu korupce. Bonusy jsou totiž vypláceny na odpovědnost vedoucích pracovníků, což je vybavuje mocí vyžadovat od svých podřízených nestandardní úkony“.*⁹ Vytváří se tak korumpovaná síť vzájemných služeb a protisluzeb uvnitř samotné organizace veřejné správy. Fungování takové sítě pak vede k neefektivnímu hospodaření s veřejnými zdroji (Ad 2). V prostředí postkomunistické východní Evropy se k těmto typům korupce přidalo zneužívání privatizace (Ad 3). Během komunistické éry vlastnil stát prakticky vše. Přejít do soukromého vlastnictví a na tržní systém představoval obrovské zdroje poskytující mnoho příležitostí pro soukromé obohacení. Tento typ korupčního jednání spadá do kategorie velké politické korupce.

Ke zneužívání úřední moci při udělování veřejných zakázek (Ad 4) dochází tím, že prostředky od daňových poplatníků nejsou alokovány v souladu s veřejným zájmem, ale v soukromý prospěch. Zneužívání veřejných zakázek má mnoho podob. Nejběžněji se jedná o postup, kdy díky úplatku je pro realizaci veřejné zakázky vybrán uchazeč, který oproti ostatním nenabízí nejvýhodnější podmínky, případně na veřejnou zakázku není vypsaná veřejná obchodní soutěž, ačkoliv měla proběhnout, nebo jsou stanovená kritéria hodnocení nastavena tak, aby předem určila vítěze. Veřejná zakázka také může být přidělena společnosti, se kterou jsou spojeni ti, kdo o výběru rozhodují apod.

V případě nepotismu, klientelismu a prodeje pozic (Ad 6) se jedná o zvýhodňování určité skupiny lidí osobami, kterým byl svěřen výkon veřejné moci. Charakteristickým znakem prodeje pozic je skutečnost, že dochází k upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince prostřednictvím „placeného protežování“. Tento jedinec je v postavení, které mu umožňuje rozhodovat o personálních otázkách. Pracovní místa, o nichž rozhoduje, pak

⁸ Nepotismus - uplatňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím prosazování vlastních příbuzných a oblíbenců do lukrativních a společensky vlivných pozic a rolí. Vzniká síť vzájemných vazeb a osobních kontaktů, přičemž rodinné vztahy určují vztahy politické a ekonomické. KELLER, J. Dvanáct omylů sociologie. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995, s. 59.

⁹ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s.8.

obsazuje na základě úplatků, které získává od jednotlivých zájemců o tyto pozice. Jakmile tito kandidáti místo získají, chovají se k němu jako ke „kořisti“, neboť se jim musí vrátit vynaložené náklady.

Osobám, které se účastní klientelismu, nepotismu nebo prodeje pozic, pak plynou výhody, které osoby na tomto systému vztahů nezúčastněné nemají. Nejen výhody finanční (plynoucí např. z přidělovaných veřejných zakázek), ale velmi často jde o prestiž či jiné nemajetkové benefity (např. exkluzivní přístup k informacím, výhodná zaměstnání, rychlejší pracovní postup, podíl při rozhodování o odměně apod.).

“Klientelismus, nepotismus a prodej pozic mohou postupně přerůst do korupční symbiózy politické elity s vlivnými ekonomickými skupinami, což je pro fungování demokratického systému největším nebezpečím (problém takzvaného převzetí státu soukromými subjekty – state capture – viz. kapitola níže). Časem se z této skryté spolupráce obvykle vyvine korupční systém, na jehož hladkém fungování se jednotlivé elity stávají existenčně závislé.”¹⁰

Poslední dobou je jako další druh korupce velmi často uváděn termín State capture.

2.3.3 State capture

Nejvýstižnější překlad tohoto výrazu je „ovládnutí státního aparátu“. Představuje ovládnutí legislativního procesu soukromými subjekty (captors, hunters). Jednotlivci, skupiny a firmy veřejné i soukromé sféry ovlivňují utváření zákonů a ostatních vládních postupů ve svůj prospěch v důsledku ilegálních a netransparentních provizí soukromého charakteru veřejným úředníkům. Propojují se politické a obchodní zájmy státních úředníků. **Tento druh korupce je spojován s projevy:**

- 1) kontrola veřejných institucí pro soukromý prospěch nebo trestnou činnost,
- 2) formování koluzních sítí, které omezují politickou soutěž,
- 3) podkopání svobodných voleb skrytou reklamou a neprůhledným financováním kampaní,
- 4) zneužití legislativní moci,
- 5) korupce v soudních řízeních,
- 6) zneužití auditu, vyšetřování a dozoru,
- 7) užívání kompromitujících materiálů pro politické vydírání a nátlak,

---

¹⁰ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s.9.

8) korupce médií.

2.3.4 Další druhy korupce

Kromě uvedeného dělení korupce existují i další hlediska členění. S ohledem na rozsah práce uvádím pouze několik dalších.

Podle oblastí, do které korupce působí, rozlišujeme korupci:

- ❖ individuální,
- ❖ zasahující do politiky, veřejného sektoru, soukromého sektoru, státní správy apod.

Zvlášť významné může být posuzování korupce z pohledu **charakteru subjektů korupčního vztahu**. Poskytovatel i osoba přijímající úplatek může být jednak:

- ❖ jednatel (jde o jednodušší, základní korupční jednání),
- ❖ skupina subjektů (zde ve většině korupčních vztahů vystupuje velmi významný prvek organizovanosti korupčního jednání, který povyšuje korupční jednání na diametrálně vyšší úroveň závažnosti takového jednání).

Při hodnocení samotného úplatku lze nalézt dvě základní roviny hodnocení z **pohledu časové souvislosti** mezi jeho poskytnutím a účinkem. Úplatek může být poskytnut:

- ❖ ex ante – tedy předem, před poskytnutím výhody,
- ❖ ex post – poté, kdy poskytovatel úplatku již výhodu získal, přičemž ten, kdo výhodu poskytl, učinil tak proto, že o následném poskytnutí úplatku byl přesvědčen, srozuměn, měl takovou dohodu s poskytovatelem úplatku atd.

Časová souvislost mezi úplatkem a výhodou má však ještě druhou rovinu, kterou je buď bezprostřední poskytnutí výhody po poskytnutí úplatku, nebo poskytnutí úplatku s očekáváním výhody až v budoucnu.

Dalším rozlišovacím faktorem může být **hledisko opakování korupčního chování**.

Úplatek může být brán jako:

- ❖ recidivující vztah (tzn. že poskytovatel či příjemce úplatku využívají korupčních vztahů systematicky a soustavně),
- ❖ vztahy náhodné, ojedinělé nebo příležitostné.

Z **pohledu povahu výhody** poskytnuté za úplatek může být tato výhoda charakterizována jako:

- ❖ cílená výhoda (úplatek je poskytován na konkrétní účel),
- ❖ výhoda blíže nespecifikovatelná, s celou škálou možností (úplatek není poskytnut na definovanou výhodu, ale na soubor různých výhod, které v budoucnu poskytovatel úplatku očekává, aniž by při poskytování úplatku výhodu definoval; jde o tzv. úplatek pro případ, že budu něco potřebovat).

S ohledem na nedávnou historii ČR a transformaci české ekonomiky v 90. letech 20. stol. je zajímavá **typologie korupce na tzv. ilegální a legální korupci** (Kaufmann, 2005):

- ❖ ilegální korupce znamená přímé porušení právních norem – jedná se o uplácení, podplácení, vydírání, defraudaci apod.; dochází tedy k přímému porušení zákonů,
- ❖ legální korupce je typem, kdy přímo nedochází k porušení zákona, právní rámec je ale natolik nedokonalý, že umožňuje řadu právních klíčků, více možných způsobů výkladu právních norem, či právní úprava daného problému vůbec neexistuje, a je tudíž možné se obvinění z korupce vyhnout, případně korupční jednání legalizovat.

Z výše jmenovaného dělení je zřejmé, že korupční jednání mohou nabývat celé řady forem počínaje jednoduchými a osvědčenými úplatky a konče promyšlenými a dobře naplánovanými postupy. Je nutné mít na paměti fakt, že jeden druh korupce na sebe váže další a jednotlivé druhy se navzájem doplňují.

2.4 Stadia korupce

Korupce při svém pronikání do společnosti probíhá v několika stupních vývoje. Tento vývojový proces lze rozdělit do čtyř fází, tzv. stadií¹¹:

2.4.1 Stadium náhodné korupce

V tomto počátečním stadiu nedochází k masovému korupčnímu jednání. Náhodná korupce ještě nevytváří soubor norem. Aby korupce zůstala na takové úrovni, je nezbytný fungující kontrolní mechanismus. Odhalené případy korupčního chování jsou důsledně stíhány podle

---

¹¹ FRIČ, P., a kol. *Korupce*. Praha: G Plus G, 1999. str. 32-34.

zákonů. Riziko odhalení je velké a lidé preferují dobrou pověst před krátkodobým finančním ziskem.

2.4.2 Stadium spontánně regulované korupce

Toto stadium nastupuje v případech selhání kontrolních mechanismů. Korupce přestává být výjimečným jevem, do všech oblastí života se samovolně šíří korupční normy chování, kterými se řídí stále více lidí. Začínají se vytvářet korupční mechanismy a korupce se mění ve spontánně regulovaný sociální proces, který může nabývat masových rozměrů.

2.4.3 Stadium organizované korupce

Masovost korupčních jednání se mění v organizovaný řetězec korupčních aktivit zaměřený na soustavný zisk, postupně přecházející až do formy vydírání, útisku apod. Proniká i do kontrolních mechanismů, které se stávají nefunkční. Vytvářejí se klientské sítě zasahující i do státní správy a politiky.

2.4.4 Stadium systémové korupce

Tato fáze je vrcholem, ve kterém dochází k vzájemnému propojení klientské sítě se státními institucemi. Jsou vytvářeny speciální, skryté orgány ve státní správě zaměřené na korupční aktivity. Jsou zakládány společnosti, jejichž hlavním úkolem je vtáhnout do korupčního prostředí úředníky a veřejné činitele. Místa úředníků se prodávají na černém trhu a hlasy voličů si politici kupují zcela otevřeně. Vzniká korupční stát, který korupci garantuje a podporuje.

2.5 Dopady korupce

Korupce má negativní dopad na většinu oblastí fungování společnosti. Hlavní riziko korupce spočívá v jeho schopnosti deformovat principy tržního hospodářství a prohlubování neefektivností v hospodaření státu, podkopává principy právního státu, etiky a fair-play.¹²

Korupce poškozují mezinárodní pověst státu, snižuje soukromé investice a tím zpomaluje ekonomický růst. Existuje široká škála důsledků korupčního chování. Ty nejvýraznější jsou v následujícím textu rozděleny podle charakteru na dopady neekonomické a ekonomické. Jejich rozlišení ale není vždy jednoznačné, protože mezi nimi většinou

---

¹² Přístup z internetu: URL: http://www.korupce.cz/2003/odbor/korupce/korupce_info.html (7.4.2008)

existuje příčinná souvislost. Primárním cílem však není přesné rozřídění důsledků do kategorií, ale popis jejich rozsahu. Zvláštní pozornost je (s ohledem na cíl této diplomové práce) věnována především ekonomickým dopadům korupce a jejich vlivu na vybrané makroekonomické ukazatele, zvláště pak přílivu přímých zahraničních investic.

2.5.1 Dopady neekonomické

První kategorií jsou důsledky neekonomické, související především s otázkami morálních a demokratických hodnot.

Tyto důsledky jsou spjaté převážně s oborem sociologie, politologie a s otázkami etiky. Následující výčet uvádí nejčastější neekonomické dopady korupčního chování:

- ❖ Podplácením úředníků soukromými osobami je deformováno rozhodování ve veřejném zájmu (který si každý stát může definovat jinak) ve prospěch zájmů soukromých. Tím se podlamuje důvěra ostatních občanů ve veřejné instituce. V důsledku toho se obecně ztrácí důvěra v právní stát a vynutitelnost práva a dochází k vytváření nedemokratických, nikým nekontrolovaných mocenských struktur.¹³
- ❖ Korupce popírá rovnost občanů před veřejnými institucemi i svobodný přístup k informacím a prohlubuje sociální nerovnost ve společnosti.
- ❖ Vláda vlivem korupce nedosahuje svých předvolebních cílů a ztrácí důvěru občanů.
- ❖ Transakce ve veřejném sektoru jsou neprůhledné a těžko kontrolovatelné.
- ❖ Dohody založené na korupčních vztazích nejsou legálně vymahatelné a vždy existuje riziko, že některá strana dohodu nedodrží. Proto je výhodnější, když se do korupce zapojují lidé, kteří se vzájemně znají a mohou si více důvěřovat. Tím dochází k posilování klientelismu.
- ❖ Pokud jsou občané přesvědčeni, že fungování veřejné správy je podkopáno korupcí, sami budou při řešení svých potřeb obcházet pravidla a využívat nelegitimních nástrojů, čímž korupční klima ještě posílí. Takové chování zároveň snižuje lidský potenciál obyvatelstva.

---

¹³ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s. 10.

- ❖ Korupce se může stát nástrojem organizovaného zločinu, který proniká do politických struktur a státní správy. Přispívá i k praní špinavých peněz a jiným trestným aktivitám. V některých zemích se vytváří propojení mezi politiky, podniky a organizovaným zločinem, kteří si navzájem „kryjí záda“. Korupce spočívá ve financování příslušných politických stran, od jejichž politický zástupců se snaží získat představitelé podniků různé výhody (zpravidla spojené s veřejnými zakázkami).¹⁴
- ❖ Panuje-li ve společnosti přesvědčení o zkorumpovanosti vlády a veřejných činitelů, může mezi lidmi vyvolat pocit bezmocnosti nějak proti tomu bojovat. Občané začnou projevovat nezájem a neúčast na politickém dění (ve formě volebního práva a občanské kontroly), což povede ke znovuzvolení korumpovaných veřejných činitelů, kteří budou zneužívat své postavení pro soukromé účely.¹⁵
- ❖ Korektním a etickým chováním lze oproti korupčnímu jednání v obchodních vztazích získat důvěru potencionálních klientů. Tam, kde se eticky chová více subjektů, přináší v dlouhodobém horizontu nekorupční chování větší výhody.

2.5.2 Dopady ekonomické

Z řady výzkumů vyplývá, že korupční chování s různou intenzitou ovlivňuje mnoho národních i mezinárodních ekonomických procesů. Tyto ekonomické dopady korupce lze rozdělit na:

- ❖ projevy v hospodaření s veřejnými prostředky,
- ❖ projevy na stabilitě a výkonu národní ekonomiky.

Vliv korupce na neefektivní hospodaření s veřejnými prostředky:

- ❖ Jak už bylo zmíněno dříve, pokud veřejní činitelé na základě korupce přijímají rozhodnutí, která nejsou určována potřebami lidí, ale osobními motivy, dochází k **neefektivnímu využití a plýtvání** s majetkem státu a prostředky daňových poplatníků. Zpronevěra veřejných prostředků zmenšuje objem zdrojů, které by jinak bylo možné použít na veřejně prospěšné projekty či veřejné služby a zdroje se nedostávají k těm, kteří je opravdu potřebují. Jako příklad lze uvést neoprávněné

¹⁴ CHMELÍK, J. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003, s. 38.

¹⁵ FRIČ, P., a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 36.

přidělováním bytů s regulovaným nájemným v České republice. Jakmile se ve veřejné sféře institucionalizuje zpronevěra veřejných prostředků, začíná docházet k obecně neefektivnímu hospodaření s veřejnými zdroji, které jsou rozdělovány neúčelně a neekonomicky.¹⁶

- ❖ **Snížení státních příjmů** - firmy ztrácí podle průzkumu až 37% pracovního času jednáním se státní byrokracií. Světová banka upozorňuje, že vysoké náklady při jednání se zaměstnanci státních úřadů podněcují mnohé firmy k vyhýbání se daňové povinnosti skrze podhodnocování svých vývozu a zkracování provozních i mzdových nákladů. I mnohé rozvojové transformující se státy přicházejí o daňové a celní příjmy v důsledku korupčních aktivit. Daně jsou obcházeny pašováním a podvodným účetnictvím.¹⁷ Stát tak samozřejmě přichází o velkou část svých příjmů.
- ❖ **Zvyšování státních výdajů** - kromě neefektivního vynakládání státních prostředků vyvolávají korupční aktivity také náklady na boj proti korupci, který občané od státu očekávají. Zodpovědný stát musí vytvořit a implementovat účinné nástroje a zajistit dodržování takových opatření, které by směřovaly k potlačení korupce. Související legislativní, administrativní a dozorčí protikorupční aktivity samozřejmě stát stojí značné prostředky.
- ❖ **Zvyšování soukromých výdajů** – v některých případech občan zaplatí formou úplatku určité správní úkony, za které už jednou zaplatil ze svých daní.
- ❖ **Zvyšují se tedy transakční náklady celé ekonomiky, čímž se snižuje její výkonnost.**
- ❖ Snížení státních příjmů může být kompenzováno zvýšením daní.
- ❖ **Zvyšování chudoby** - u rozvojových zemí nebo zemí s nízkým hospodářským potenciálem korupce zvyšuje jejich chudobu a celkovou zaostalost země, dochází k úniku korupcí získaného kapitálu do zahraničí, **vede k růstu zadlužení zemí**, snižuje celkovou společenskou produktivitu, vede k hospodářskému, kulturnímu a morálnímu úpadku země.¹⁸

¹⁶ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s. 10.

¹⁷ Přístup z internetu: URL: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=711>, (12.3.2008).

¹⁸ CHMELÍK, J. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003, s. 7.

Vliv korupce na stabilitu a výkonnost národní ekonomiky:

- ❖ **Omezení konkurence** - korupcí řízené zneužívání pravomocí veřejných činitelů zvyšuje investiční riziko tím, že podnikatelské prostředí se stává nepředvídatelným, o úspěšnosti podnikání nerozhoduje konkurenční boj, ale korupční aktivity. Deformuje se tím hospodářská soutěž a snižují investice. Hospodářský růst pak stagnuje.
- ❖ Korupce také zhoršuje **kvalitu podnikatelského prostředí**, vytváří bariéry vstupu do odvětví a lidé pak ztrácí motivaci, což se projeví na výkonnosti ekonomiky a celkové kvalitě života.
- ❖ **Zvýšení cen, snížení kvality** - nadměrná a nepřehledná regulace, jako jedna z forem korupce, vyvolává nadbytečné náklady pro podnikání. Korupce se v konečném důsledku projevuje **zvýšením cen a snížením kvality zboží a služeb** neboť omezuje konkurenci. „*Někteří podnikatelé a lidé svobodných povolání s úplatky už kalkulují ve svých rozpočtech a započítávají tyto náklady do režie.*“¹⁹ Tím se zboží a služby na trhu uměle prodražuje.
- ❖ **Šedá ekonomika** – míra korupce působí také na rozsah šedé ekonomiky. Čím častěji se korupce v zemi vyskytuje, tím větší se otevírá prostor pro šedou ekonomiku.²⁰
- ❖ Odhaduje se, že **finanční ztráty** způsobené korupcí se blíží k přibližně 5% světové ekonomiky. V zemích s vysokou mírou korupce je procento ještě vyšší.²¹
- ❖ Jedním z dopadů korupce na výkonnost ekonomiky je i pokles přímých zahraničních investic do dané země. Autoři Shang-Jin Wei a Yi Wu (Wei, Wu, 2001) prokázali ve své práci vztah mezi mírou korupce v dané zemi a objemem přílivu přímých zahraničních investic. Jak ovšem dodávají, záleží především na typu korupce, která se v zemi potenciální investice vyskytuje.

¹⁹ Přístup z internetu: URL: <http://www.comrad.cz/jakvnmaj.htm>, (13.3.2008).

²⁰ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2006, s. 71.

²¹ KARKLINS, R. *The system made me do it: Corruption in Postcommunist Societies*. M. E. Sharp, Inc: New York, England, 2005, s. 9.

Souvislost mezi korupcí a přílivem PZI zmiňuje i další z autorů²². Klika ve své práci zmiňuje, že čím nižší index CPI, (tedy čím vyšší je vnímaná míra korupce v zemi), tím nižší je objem přímých zahraničních investic dané země.

3. Metody odhadu míry korupce

Měření korupce je úkol nesnadný. V každé zemi se vyskytuje alespoň minimální míra korupce, ale je zřejmé, že míry korupce se v jednotlivých zemích liší. Měření míry korupce je proto důležitým nástrojem k odhalení jejích příčin a důsledků korupce.

Při samotném měření korupce nastává hned několik problémů:

- ❖ Korupce je natolik abstraktní a neuchopitelná, že je v podstatě nemožné ji přesně vyčíslit. Neexistuje jedna jediná správná a přesná definice korupce, tudíž je velmi těžké i jen vymezit cíl měření, který z velké části určuje i jeho úspěšnost.
- ❖ Otázkou také je, v jakých jednotkách korupci měřit. I když nejčastějším korupčním jednáním je nabízení úplatku ve formě peněžní částky, tak, jak již bylo řečeno, nemusí jít vždy pouze o finanční vyrovnání, ale i protislužbu, předání informací atd.
- ❖ Pro korupční chování je charakteristické, že probíhají utajeně, aktéři za sebou nenechávají žádné stopy, očití svědky apod., proto je velice těžké korupci odhalit. Velmi optimistické odhady uvádí, že je odhaleno necelé 1% všech případů korupce. Což zdaleka nestačí pro posouzení skutečného stavu.²³

Z výše uvedeného je patrné, že jakákoliv metodika založená na hodnocení odhalené korupce a spočívající na objektivních základech by byla absolutně nevypovídající. Podkladová data pro měření korupce jsou většinou subjektivního charakteru – to znamená, že nejde o skutečnou objektivně zjištěnou míru korupce, ale pouze o její vnímanou úroveň.

Proč přes zmíněné problémy se zjišťováním je vůbec snaha měřit korupci? Především proto, že míra korupce není pouze dalším z mnoha statistických údajů zkrášlujících různé závěrečné zprávy či ročenky, ale i jedním z důležitých nástrojů v boji proti korupci

²² KLIKA, L. *Korupční klima v Evropě*. Seminář Vliv korupce v ČR na mezinárodní obchod se zvláštním důrazem na přímé zahraniční investice. Praha.

²³ FRIČ, Pavel, a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999. s. 258.

samotné, neboť informuje veřejnost o škodlivosti korupce a nepřímo tak vyvíjí tlak na změnu.

Metody měření korupce se dají v obecné rovině rozdělit do dvou hlavních kategorií, na **metody kvalitativní a metody kvantitativní**.

3.1 Metody kvalitativní

Kvalitativními metodami měření korupce se rozumí sociologické průzkumy, kdy je výsledným produktem procentní ohodnocení určitého jevu. Například: 25 % obyvatel považuje politické představitele za zkorumpované, 35 % za spíše zkorumpované, 15 % za spíše nezkorumpované, 5 % za nezkorumpované a 20% nemá názor. Výsledkem jsou tedy kvalitativní tvrzení, ne číselný ukazatel.

Vypovídací schopnost takto získaných dat však může být zkreslena. Klíčovým prvkem pro relevanci takového průzkumu je výběr vzorku dotazovaných, jejich skladba a množství. Velkou roli zde hraje i anonymnost dotazovaného a forma, jakou jsou otázky pokládány. Lidem nemusí být příjemné přiznat, že dali nebo přijali úplatek a nemusí odpovídat pravdivě. Navíc průměrný občan nemůže o korupci ve „vysokých kruzích“ vypovídat na základě vlastních zkušeností, ale pouze z doslechu z médií a ostatních zdrojů.

3.2 Metody kvantitativní

Mezi kvantitativní metody patří jednak pokusy převést výsledky těchto kvalitativních průzkumů do podoby indexů, které by bylo možné mezinárodně a meziročně srovnávat.

Taková kvantifikace může například spočívat v tom, že odpovědi „zkorumpované“ se přisoudí hodnota 1, odpovědi „spíše zkorumpované“ hodnota 0,6, odpovědi „spíše nezkorumpované“ hodnota 0,4 a odpovědi „nezkorumpované“ hodnota 0. Odpovědi „nemám názor“ se odstraní tím způsobem, že se procenta pro jednotlivé odpovědi (které mají názor) přepočítají tak, aby jejich součet nebyl 80%, ale 100%. Vynásobením hodnot příslušnými procenty pak dojdeme k výslednému indexu 65 na celkové škále od nuly (žádná korupce) do sta (zcela zkorumpované).

Výpočet indexu vzorového příkladu je naznačen následujícím vzorcem:

Obrázek č. 2: Výpočet indexu korupce (ilustrativní příklad)

$$\frac{25 * 1 + 35 * 0,6 + 15 * 0,4 + 5 * 0}{80} * 100 = 65$$

Jinou možností kvantifikace sociologických průzkumů je navrhování takových dotazníkových šetření, která přímo pracují s číselnými škálami, jež lze snadněji převést do hodnot indexů.

Vedle toho existují i ryze ekonomické postupy, používané pro měření šedé ekonomiky. Tyto metody odhadují na základě makroekonomických modelů, s jakou poptávkou po penězích či po elektrické energii je konzistentní výkon dané ekonomiky, změní realizovanou „oficiální“ poptávku po penězích, resp. elektrické energii, a rozdíl mezi potřebnými a oficiálními hodnotami přisuzují šedé ekonomice (viz např. Schneider-Enste 2000 a Hanousek-Palda 2004).

V praxi jsou nejvíce používané metody měření, které se pokoušejí kvantifikovat míru korupce formou indexu. Z tohoto důvodu bude následující výčet druhů²⁴ věnován právě indexům, jejichž různorodost zobrazuje následující tabulka:

Tabulka č. 1: Typologie indexů měření korupce

Konstrukce indexu	jedinečné (unikátní)	kompozitní
Charakter dat	objektivní	subjektivní
Zdroje dat	experti	místní respondenti
Předmět měření	Který aspekt korupce je měřen?	

Zdroj: Transparency International, vlastní úprava

²⁴ Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. s. 22-24.

3.2.1 Členění indexů dle konstrukce

Podle konstrukce indexu rozlišujeme index unikátní a index kompozitní. Unikátní index je odvozen z dat získaných zvláštním průzkumem sledujícím pouze daný účel, zatímco kompozitní (složený) index je vytvořen sloučením několika již existujících indikátorů. **Výhodou** kompozitního indexu oproti indexu jedinečnému je zahrnutí více informací a eliminace jednostranných vychýlení výsledků.

Nevýhodou je naopak nesourodost vstupních dat. Obvykle jsou totiž pro různé země dostupné různé vstupní indikátory.

3.2.2 Členění indexů dle charakteru dat

V případě měření korupce jsou daleko častější **subjektivní metody** založené na sociologických průzkumech názorů respondentů. Tyto indexy dokumentují spíše vnímání rozsahu určité formy korupce než její míru.

Naproti tomu **objektivní indexy** jsou vyjadřovány na základě objektivně měřitelných (tzv. tvrdých) dat, jako je např. počet odhalených korupčních případů nebo podíl zpráv ve zpravodajství sledovaných médií týkajících se korupce.

Velkým **nedostatkem** této metody měření je však skutečnost, že může odrážet i jiné faktory než korupci, například poptávku veřejnosti po korupčních aférách nebo ochotu a schopnosti trestních orgánů řešit korupci atd.

3.2.3 Členění indexů dle zdroje dat

Další rozlišení spočívá v tom, zda jsou respondenty průzkumu **experti**, kteří hodnotí jednotlivé země zvenčí, nebo **místní respondenti**, nejčastěji domácí a zahraniční manažeři působící v dané zemi.

Výhodou využití místních respondentů je fakt, že jsou zpravidla lépe znalí domácího prostředí a dokáží tak lépe pojmenovat podoby korupce v jejich zemi.

Naopak **výhodou využití vnějších expertů**, jako jsou konzultanti mezinárodních institucí, bývá jejich objektivnější pohled při srovnávání jednotlivých zemí. Průzkumy provedené pouze mezi domácím obyvatelstvem totiž mohou být zatíženy zkreslením plynoucím z tendence lidí být pyšní na vše dobré či naopak stěžovat si na vše špatné. Dalším zdrojem zkreslení průzkumu mezi místními respondenty může být rozdílné národnostní vnímání korupce - tentýž úplatek, který je někde vnímán jako korupce, může být v jiné zemi

vnímán jejími obyvateli spíše jako vstupní poplatek. Vychází-li tedy určitý nástroj měření korupce z odpovědí místních respondentů, jsou často dotazováni lidé, kteří mají dostatečnou zkušenost i s prostředím v jiných zemích, například vrcholoví manažeři nadnárodních firem působících v dané zemi nebo zahraniční manažeři domácích firem.

3.2.4 Předmět měření

Vedle těchto 3 kritérií dělení indexů je důležitým aspektem i předmět měření, tzn. co přesně který index vlastně měří. Předmětu měření může být celá řada, může jít o obecné vnímání korupce, korupci v jednotlivých sektorech, administrativní korupci, převzetí státu soukromými společnostmi, nabídkovou stranu korupce ze strany zahraničních investorů atd.

3.3 Nejčastěji používané ukazatele měření korupce

3.3.1 Index vnímání korupce – CPI (Corruption Perception Index)

Index vnímání korupce je celosvětově nejpoblárnějším ukazatelem pro měření kvality podnikatelského prostředí. Od roku 1995 jej každoročně publikuje mezinárodní společnost Transparency International (TI) a Göttingenská univerzita v Německu.²⁵

Index CPI je index složený, vychází z výsledků několika průzkumů (např. The World Development, Galup International, The Development Report, The Institute for Management Development, Economist Intelligence Unit), které používají rozdílné vzorky respondentů a odlišnou metodiku. Dotazování mohou být experti (ekonomové, politologové, sociologové), politici, reprezentativní vzorek populace apod. Výběr vzorku - subjektu vnímání míry korupce je tedy omezen na pouhý zlomek veřejnosti a hovoří pouze o příjemcích úplatku, nikoli uplácejících. **Jde o míru vnímání korupce v omezeném segmentu společnosti, nikoliv o její skutečnou hodnotu.** Ta se zcela jednoznačně a spolehlivě určit nedá, neboť korupce je vysoce latentní jev.²⁶

Aby byl příslušný ukazatel zahrnut do CPI, musí splňovat tři kritéria:

1. musí umožnit srovnání zemí (ne však nutně všech zemí obsažených ve výsledcích CPI),

²⁵ FRIČ, P. a kol., *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999. s. 259.

²⁶ MVČR. *Zpráva o korupci v ČR v letech 2005 – 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci*. Praha: 2007. s. 10.

2. musí měřit celkovou úroveň korupce a
3. data nesmí být starší než tři roky.

Pro každou zkoumanou zemi jsou shromážděny výsledky všech dostupných jedinečných indikátorů splňujících jasně definované předpoklady, tyto hodnoty jsou následně normalizovány na škálu od 0 do 10 a vypočtením průměru z těchto normalizovaných hodnot pro tu kterou zemi je zjištěna výsledná hodnota *Indexu vnímání korupce*. Hodnota 0 značí zemi zcela zkorumpovanou, hodnota 10 zemi bez korupce.

3.3.2 Index plátců úplatků – BPI (Bribe Payers Index)²⁷

Protože index CPI neodráží odpovědnost exportujících zemí na šíření mezinárodní korupce, byl v roce 1999 zaveden *Index plátců úplatků* BPI. Tento unikátní index seřazuje pomocí stupnice 0 – 10 přední exportující země světa podle toho, do jaké míry jsou mezinárodní společnosti se sídlem v těchto zemích náchylné k uplácení vysoce postavených veřejných činitelů v patnácti zemích s rozvíjející se tržní ekonomikou. Index plátců úplatků sestrojila společnost Transparency International na základě dotazníkového šetření, které bylo k tomuto účelu provedeno společností Gallup International Association. V tomto šetření byli dotazováni vrcholní manažeři společností působících ve zkoumaných ekonomikách na to, za jak pravděpodobné považují, že v jim známých sektorech v zemi, ve které působí, budou společnosti z té které zahraniční země nabízet úplatky k získání nebo udržení obchodních pozic.

3.3.3 Index neprůhlednosti (Opacity index)²⁸

Další organizací, jež se zabývá měřením kvality podnikatelského prostředí, je organizace Pricewaterhouse Coopers (dále jen PwC) pro studium transparentnosti a udržitelnosti (The Pricewaterhouse Coopers Endowment for the Study of Transparency and Sustainability), která jako zastupující proměnnou použila neprůhlednost. PwC definuje neprůhlednost jako “nedostatek jasných, přesných, formálních, lehce rozpoznatelných a široce akceptovaných postupů” v široké sféře, kde se potkávají podnikatelské, finanční a vládní kruhy. *Index neprůhlednosti* nabízí pro každou zemi hodnotu kompozitního “Faktoru-O”, který vychází z dat pěti různých oblastí kapitálových trhů:

²⁷ Přístup z internetu: URL: <http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=11> (26.4.2008).

²⁸ KÖRNER, P. a kol. *Měření kvality podnikatelského prostředí ve Střední Evropě*. s. 11-12.

1. **korupce ve vládní byrokracii**, jež umožňuje uplácení nebo zvýhodňování vybraných stran,
2. **součásti právního systému a vlastnická práva**, jež mohou být nejasná, konfliktní nebo neúplná,
3. **hospodářské politiky** (fiskální, monetární a daňová), jež mohou být nejasné nebo se mohou nepředvídatelně měnit
4. **účetní standardy a postupy** (včetně správy akciových společností a informační povinnosti), které mohou být slabé, nekonzistentní nebo nevynucované, a tak může být získání přesných údajů velmi obtížné,
5. **režim regulace**, který nemusí být průhledný, konzistentní nebo uplatňovaný pro všechny stejně.

Index neprůhlednosti je jedinečný index, založený na jediném zdroji dat – telefonním průzkumu, provedeném PwC v 35 zemích z celého světa. V každém průzkumu bylo dotazováno nejméně 20 vrcholných finančních manažerů, 5 bankéřů, 3 burzovní analytici a 5 konzultantů PwC. Různé skupiny respondentů odpovídaly na mírně odlišné dotazníky se zaměřením na jejich specifické profesní zkušenosti.

Záměr *Indexu neprůhlednosti* překračuje jednoduché měření a srovnávání jednotlivých zemí. Autoři se ptají na klíčovou otázku: “Jak drahá neprůhlednost je?” Předpokládají, že neprůhlednost je překážkou pro ekonomický pokrok, jež na ekonomiky uvaluje značné náklady ušlé příležitosti, a pokoušejí se tyto náklady vyjádřit jako:

- ❖ zvýšenou daň uvalenou na přímé zahraniční investice (přes zvýšení daně z příjmů právnických osob),
- ❖ prémii za riziko, jež musí vlády nabídnout při prodeji státních dluhopisů na mezinárodních kapitálových trzích,
- ❖ měřitelné odrazené přímé zahraniční investice, které buď nebyly investovány vůbec nebo byly investovány někde jinde z důvodu relativně vyšší netransparentnosti v dané zemi.

Podrobením těchto hodnot regresní analýze autoři z PwC odhalili statisticky významný vztah mezi Indexem neprůhlednosti (měřeným vždy ve vztahu k jedné či více zemím představujícím benchmark) a relevantními daty o výkonu ekonomik.

PRAKTICKÁ ČÁST

V několika zdrojích prostudované literatury bylo zmíněno, že lze nalézt souvislost mezi korupcí a přílivem zahraničních investic do země. Autoři těchto prací (Wei, Wu, 2001, Klika, 2005) vypožorovali vzájemnou závislost těchto dvou veličin. Zda jejich tvrzení platí i v případě vybraných zemí Evropské unie, ověřím v empirické části této práce.

Ze sedmadvaceti zemí EU jsem pro účely analýzy vybral 17 států, k nimž se mi podařilo sehnat odpovídající údaje ukazatelů CPI a PZI za období od roku 1995 až do roku 2007. S ohledem na vymezený rozsah diplomové práce jsem pro tuto komparaci zahrnul tyto státy Evropské unie:

- ❏ **severské státy** (Dánsko, Finsko, Norsko, Švédsko), které se vyznačují dlouholetým vykazováním vysokých hodnot CPI, tedy nízkou korupcí,
- ❏ **pobaltské země** (Estonsko, Litva, Lotyšsko) – státy po desetiletí patřící pod Sovětský svaz a osamostatněné po roce 1990,
- ❏ **státy střední Evropy** (Česká republika, Maďarsko, Rakousko, Polsko, Slovensko),
- ❏ **středozevní státy** (Itálie a Slovinsko),
- ❏ **nově přistoupivší státy do EU** (Bulharsko a Rumunsko), jež mají v povědomí lidí image zkorumpovaných a ekonomicky zaostalých států.
- ❏ a jako poslední - **ekonomická jednička EU** - Německo.

Při měření stavu korupce v jednotlivých zemích vycházím z dat měření korupce pomocí indexu CPI, který je v současné době nejrozšířenějším, nejpropracovanějším a nejčastěji používaným indexem pro hodnocení míry korupce v jednotlivých zemích i v mezinárodních srovnáních. **Je nutné podotknout, že samotný index vychází z výsledků průzkumů mezi odborníky a laickou veřejností. Proto vypovídací hodnota indexu je mírně zavádějící a nemusí v plné výši odrážet skutečný stav korupce v zemi. Index nevyjadřuje kvantitativně míru korupce, ale zmiňuje pouze míru vnímání korupce v omezeném segmentu společnosti.**

4. Vývoj ukazatelů CPI ve vybraných zemích EU

Údaje o indexech vnímání korupce v jednotlivých zemích čerpám z dat organizace Transparency International, která sestavuje tyto indexy již od roku 1995 a proto její materiály poskytly dostatečné množství údajů pro účely této práce.

Země jsou v následující kapitole seřazeny abecedně, u každé je uveden vývoj indexu CPI za sledované období. Protože se složení a metodika výpočtu indexu CPI rok od roku mění, nelze jej porovnávat v čase. Pro zobrazení vývoje indexu jsem proto zvolil bodový graf, který je vhodný pro zpracování diskrétních (tedy nespojitých) veličin. Navíc jsou v grafu jednotlivé hodnoty daných let proloženy přímkou, tzv. spojnicí trendu. Tato přímka (v grafech znázorněna šedivou přerušovanou čarou) je vypočtena pomocí lineární regrese,²⁹ která prokládá vybrané hodnoty přímkou na základě metody nejmenších čtverců. Díky této přímce je možné sledovat vývoj ukazatelů v čase, zda se index vnímání korupce v dané zemi dlouhodobě zlepšuje (zvyšuje se hodnota), nebo se naopak zhoršuje (hodnota klesá). Pod touto přímkou je uvedena i její rovnice, z níž lze odhadnout průběh vývoje indexu v následujících letech.

Na závěr této kapitoly je z průměru dosažených hodnot indexů CPI sestaveno pořadí sledovaných zemí. Z něj lze vyzorovat umístění jednotlivých zemí v oblasti vnímání korupce. Toto pořadí je zmiňováno i v doprovodných textech u jednotlivých grafů, kromě tohoto pořadí je uvedeno i umístění státu v celosvětovém žebříčku hodnot CPI.³⁰

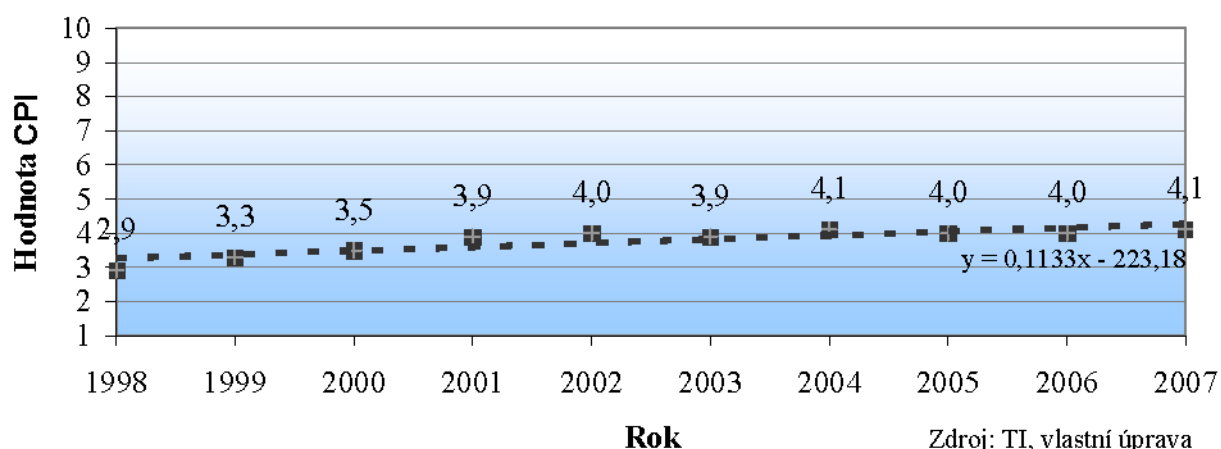
²⁹ vzorce a postup výpočtu lineární regrese jsou uvedeny v příloze A

³⁰ kompletní žebříčky indexů CPI za období let 1998 – 2007 jsou uloženy v příloze B

4.1 Bulharsko

Pozice Bulharska je v oblasti vnímání korupce dlouhodobě v druhé polovině pořadí všech zemí. Konkrétně v období let 1998-2007 se pohybovalo na 68. - 64. místě (16. místo ze sledovaných zemí). Hodnota CPI nabývala hodnoty 2,9 v roce 1998 až 4,1 v letech 2004 a 2007. Z dlouhodobého hlediska lze sledovat mírné zlepšování situace. Detailní informace o vývoji CPI v Bulharsku naznačuje následující graf:

Graf č. 1: Vývoj CPI Bulharska v období 1998-2007

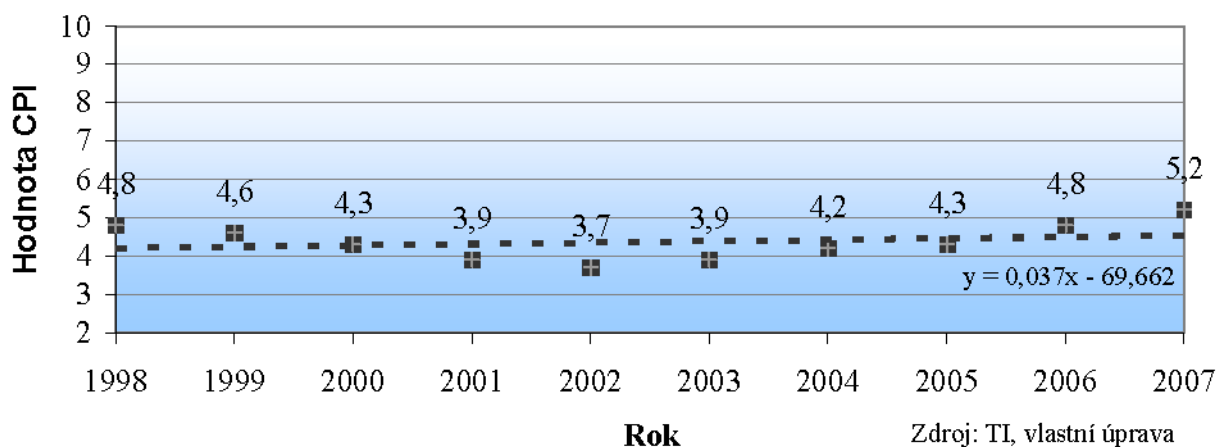

4.2 Česká republika

Česká republika zažila ve sledovaném období strmý pád z 37. místa (9. místo z vybraných zemí) v roce 1998 na 52. místo (14. místo z vybraných zemí) v roce 2002. Od tohoto roku dochází ke zlepšování situace (zvyšování hodnoty CPI) a v roce 2007 Česká republika zaujímá 41. místo (resp. 10. místo). Dlouhodobý trend je přes zmiňovaný propad mírně rostoucí, o čemž svědčí kladná směrnice (číslo u proměnné x)³¹ v rovnici přímky.

³¹ detailní struktura rovnice trendové přímky je uvedena v příloze A

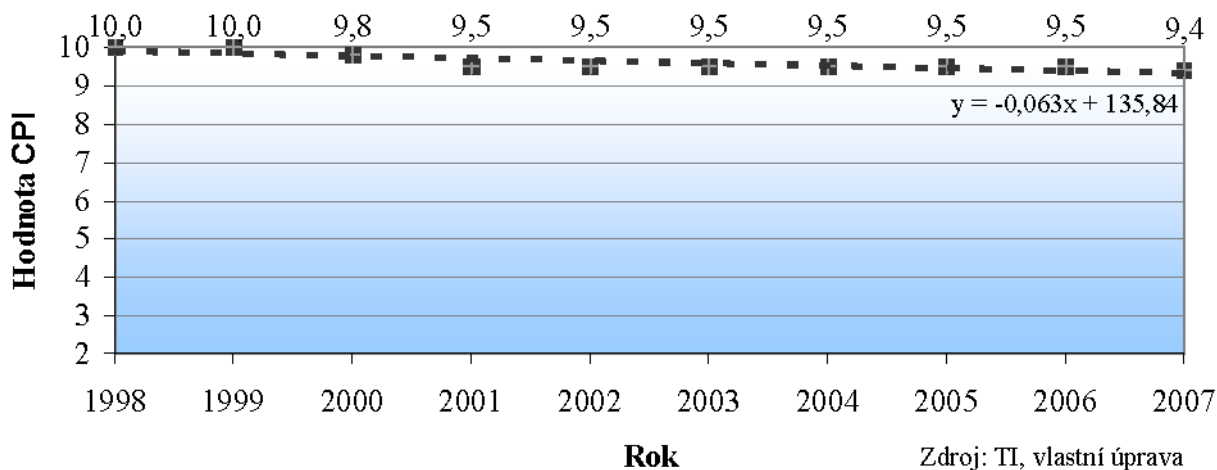
Graf č. 2: Vývoj CPI České republiky v období 1998-2007

4.3 Dánsko

Dánsko patří v ukazateli CPI ke špičce jak ze 17 vybraných zemí, tak ze všech zemí světa. Stabilně zaujímá 1.-2. místo v obou žebříčcích, přesto dochází k mírnému poklesu hodnoty indexu CPI. Tento pokles je s největší pravděpodobností způsoben změnou metody měření indexu a počtem provedených průzkumů v jednotlivých letech (v roce 1998 jich bylo 9, v roce 2007 pouze 6)³². Podrobný vývoj ukazatele zobrazuje následující graf:

Graf č. 3: Vývoj CPI Dánska v období 1998-2007

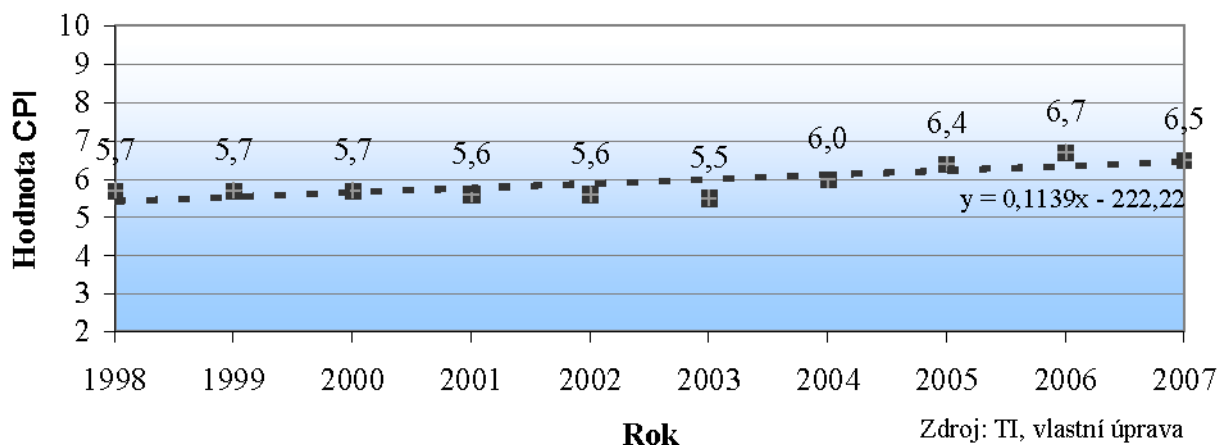
4.4 Estonsko

Estonsko je z pobaltských zemí v hodnotách indexu CPI nejméně úspěšnější. Jeho pozice v žebříčcích mírně klesá - v roce 1998 zaujímalo 26. příčku všech zemí světa (7. místo ze

³² viz. tabulky CPI v příloze B

sledovaných), v roce 2007 si pohoršilo na 28. místo (resp. 8.). Vývoj ukazatele CPI je uveden v grafu č.4:

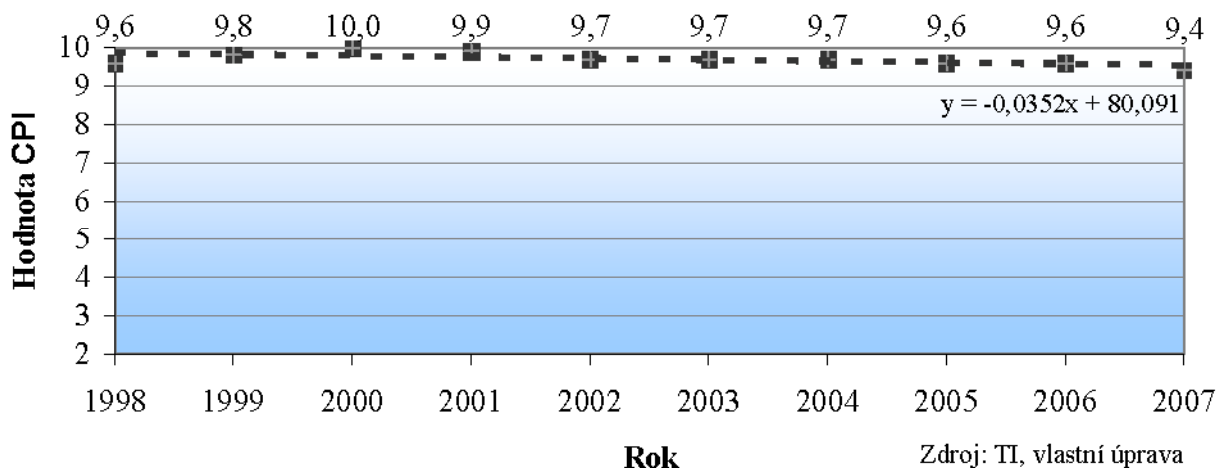
Graf č. 4: Vývoj CPI Estonska v období 1998-2007

4.5 Finsko

Severská země „zápolící“ o první místo v žebříčcích s Dánskem vykazuje v dlouhodobém časovém horizontu mírně klesající trend vývoje CPI, který je pozorovatelný na záporné směrnici v rovnici přímky.

Graf č. 5: Vývoj CPI Finska v období 1998-2007

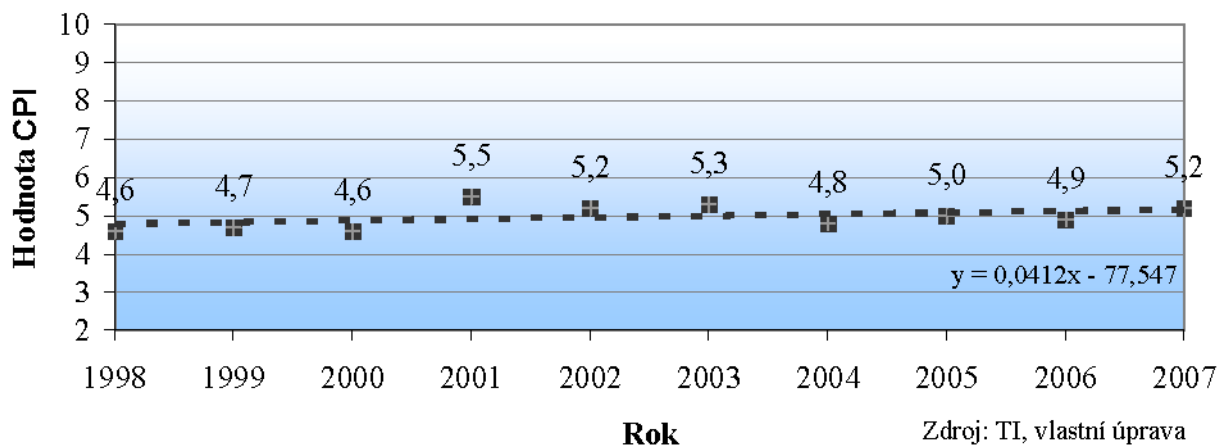

4.6 Itálie

Jedna ze dvou zemí zastupující jih Evropy je ve zkoumaném ukazateli vnímání korupce poměrně neúspěšná. I když je Itálie zakládajícím a tudíž dlouhodobým členem EU, v hodnotách CPI se pohybuje spíše mezi nově přistoupivšími členy EU a patří ji ve

sledovaném období nejlépe 29. (resp. 8. místo) za rok 2001, nejhůře 42. (resp. 10. místo) za rok 2004. Z grafu je možno vyčíst mírné zlepšování vnímání korupce v dané zemi.

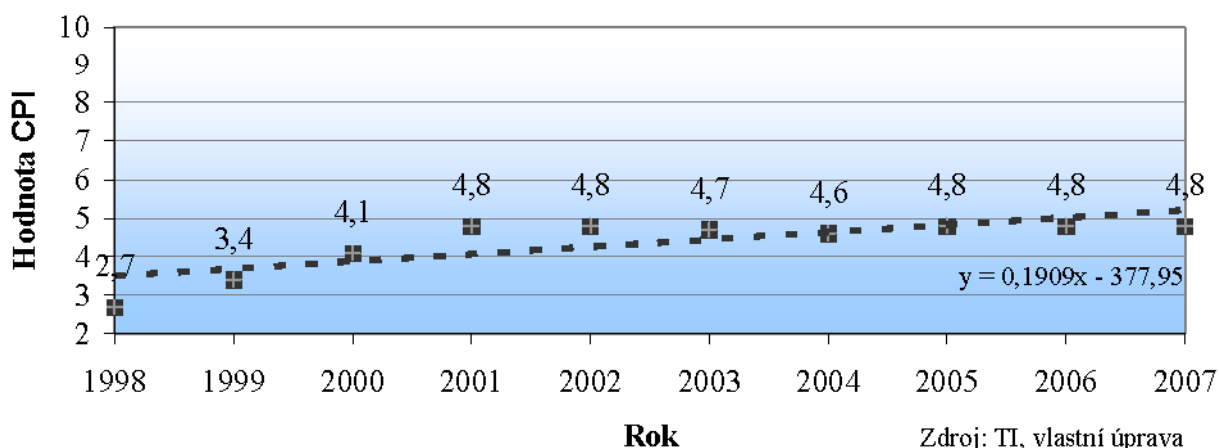
Graf č. 6: Vývoj CPI Itálie v období 1998-2007

4.7 Litva

Druhá pobaltská země v tomto výběru při porovnání s Estonskem ve vývoji CPI zaostává. I když není tolik úspěšná, došlo u ní ve sledovaném období k výraznému zlepšení hodnot CPI, které je patrné z grafu č.7. Znatelný růst je možno vyčíst i z kladné směrnice rovnice přímky, která dosahuje nejvyšší hodnoty z uváděných zemí. V roce 1998 se Litva umístila v žebříčcích na 71. (resp. posledním místě), o 10 let později figuruje na 51. (resp. 14. místě).

Graf č. 7: Vývoj CPI Litvy v období 1998-2007

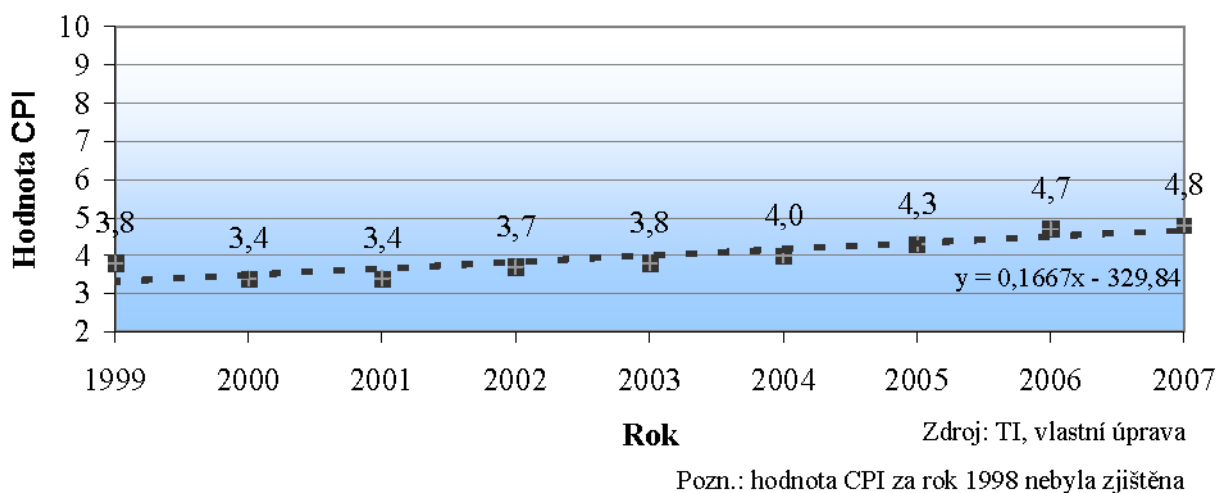

4.8 Lotyšsko

Poslední ze zmiňovaných pobaltských zemí je Lotyšsko. Údaje v grafu jsou uvedeny až od roku 1999, protože za rok 1998 nebyla hodnota indexu CPI v materiálech TI uvedena.

Přestože je z grafu patrný růst hodnoty indexu, v roce 1999 zaujímalo Lotyšsko 52. pozici v žebříčku všech zemí (resp. 13. z vybraných zemí EU), v roce 2007 se posunulo pouze o jednu příčku na 51. místo (resp. opět na 13. místo).

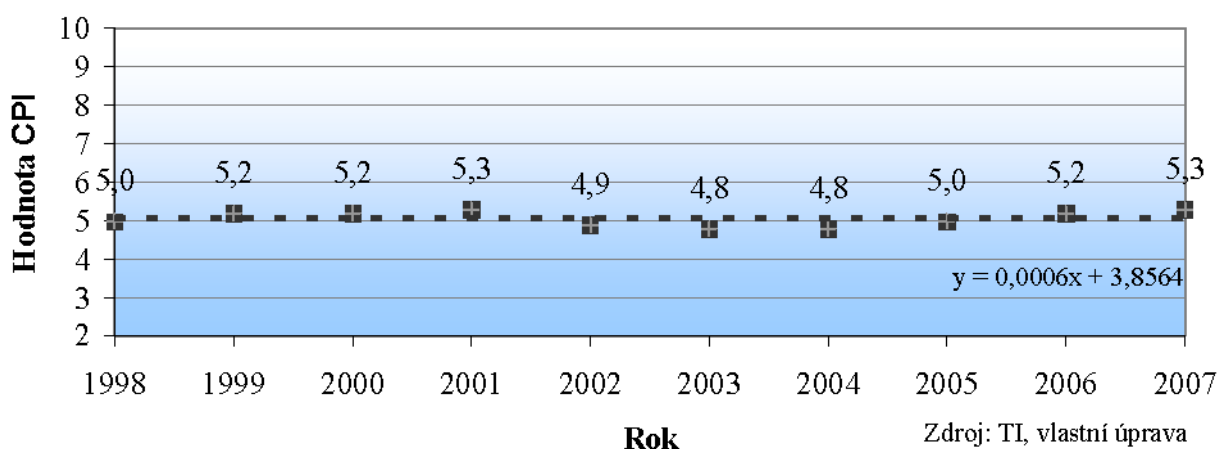
Graf č. 8: Vývoj CPI Lotyšska v období 1999-2007

4.9 Maďarsko

Opačným případem je Maďarsko, jehož index CPI z dlouhodobého hlediska stagnuje, pohybuje se v rozmezí hodnot 4,8 – 5,3, přesto klesá jeho pořadí v žebříčcích. V roce 1998 bylo Maďarsko na 33. místě (resp. 8.), v roce 2007 se propadlo na 39. místo (resp. 9.). Dlouhodobý neměnný stav vývoje indexu značí v grafu téměř nulová hodnota směrnice v rovnici trendové přímky.

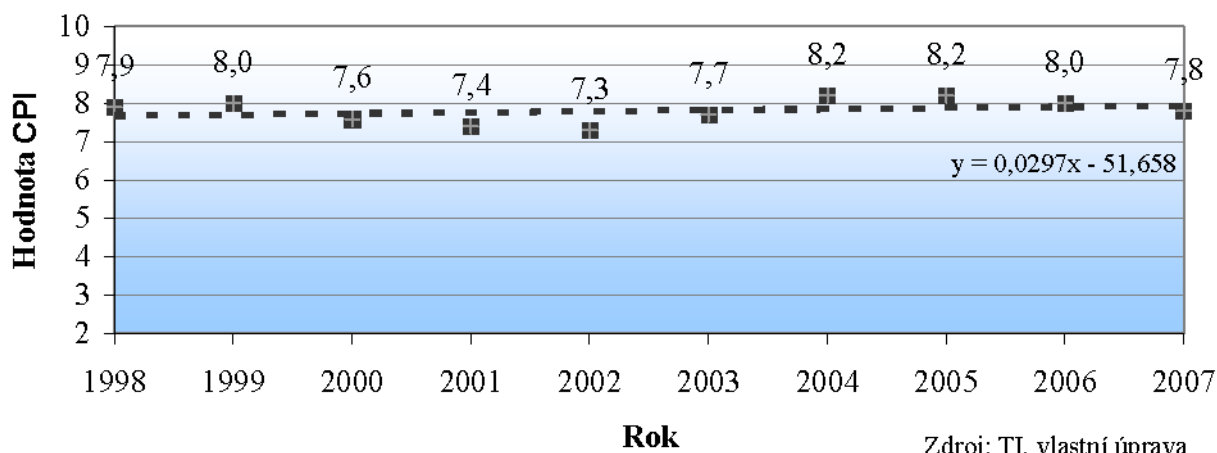
Graf č. 9: Vývoj CPI Maďarska v období 1998-2007

4.10 Německo

Tato země se tradičně pohybuje v první dvacítkě žebříčku všech zemí světa, z vybraných zemí zaujímá ve sledovaném období průměrně 6. místo. Vývoj hodnot indexu CPI uvádí následující graf:

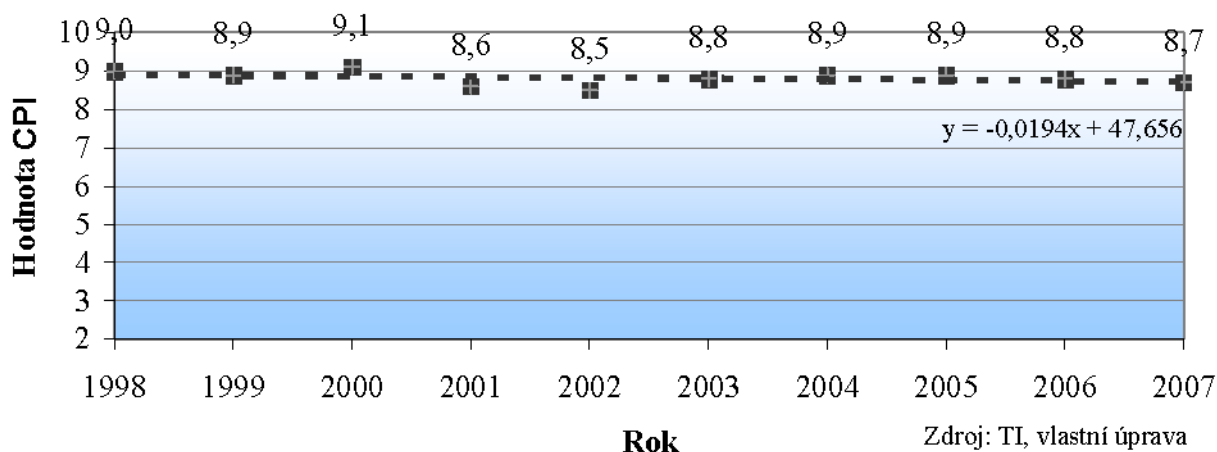
Graf č. 10: Vývoj CPI Německa v období 1998-2007

4.11 Norsko

Další zástupce severských zemí je z této čtveřice „nejhorší“. Přesto je index vnímání korupce u Norska na velmi dobré (tedy nízké) úrovni v porovnání s ostatními zeměmi Evropy. V pořadí všech zemí světa se Norsko pohybuje v první desítce, v roce 1998 bylo na 9. místě (resp. 4. ze sledovaných zemí), v roce 2007 obsadilo rovněž 9. pozici (resp. opět 4.). Trendová linie v grafu naznačuje mírné zhoršování vývoje indexu CPI, nejedná se ovšem o výrazné poklesy a tyto lze přičítat s největší pravděpodobností změně výpočtu jednotlivých indexů a rozdílnému počtu provedených výzkumů.

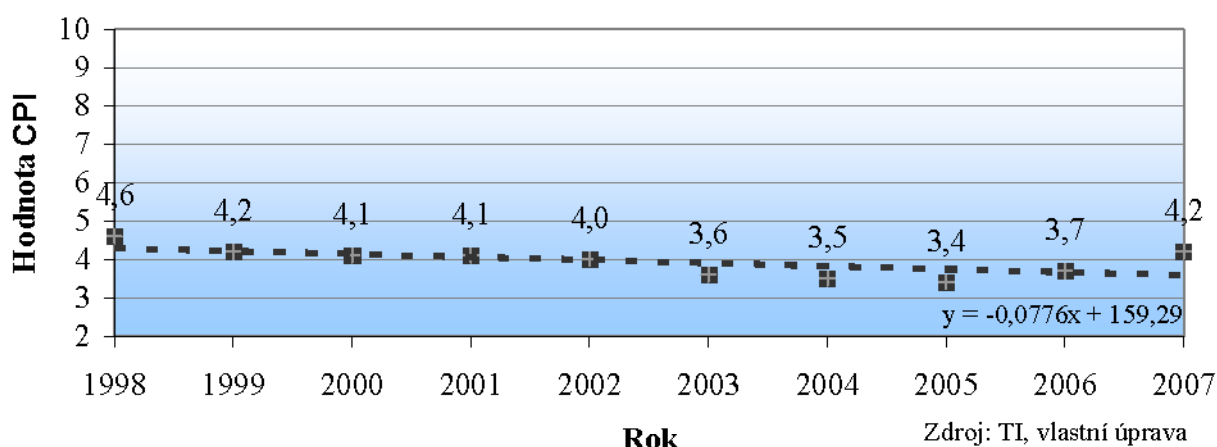
Graf č. 11: Vývoj CPI Norska v období 1998-2007

4.12 Polsko

Polsko zažilo ve sledovaném období poměrně výrazný pokles hodnot CPI, kdy se z 40. pozice (resp. 11. pozice) v roce 1998 propadlo na 70. příčku (16. ze sledovaných zemí) v roce 2005. V posledních dvou letech dochází k mírnému zlepšování situace a za rok 2007 Polsku náleží 61. místo (resp. 15. místo).

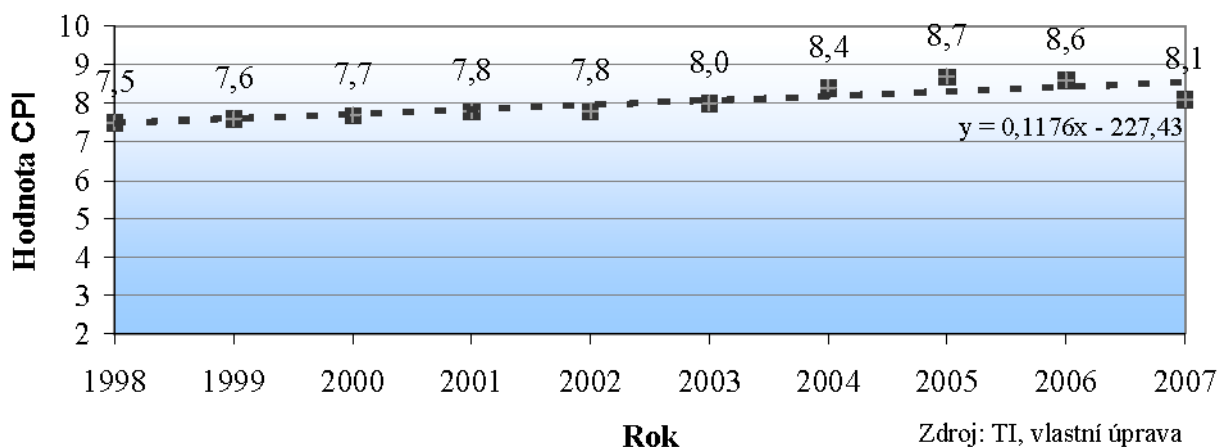
Graf č. 12: Vývoj CPI Polska v období 1998-2007

4.13 Rakousko

Rakousko obsazuje ve vývoji indexu CPI podobné příčky jako jeho větší, německy mluvící sousední stát. Stejně jako Německo i Rakousko se vešlo do první dvacítky zemí světa a v průměru mu náleží 14. místo. V roce 2007 se Rakousko s hodnotou CPI 8,1 umístilo na 15. pozici (resp. 5. ze sledovaných zemí).

Graf č. 13: Vývoj CPI Rakouska v období 1998-2007

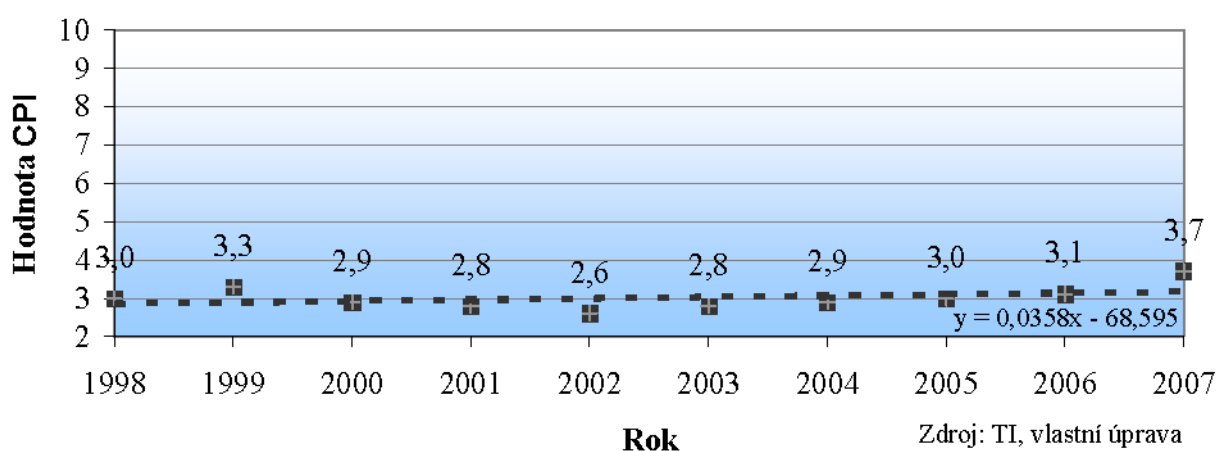

4.14 Rumunsko

Rumunsko je svými hodnotami CPI pohybujícími se v rozmezí 2,6 - 3,7 převážně na posledním místě ze 17. vybraných zemí. Nejhůře se umístilo v roce 2005 (85. místo / resp. 17. místo), přestože hodnota CPI v tomto roce nebyla tak nízká jako v roce 2002. Díky snahám Rumunska o vstup do EU a přiblížením své legislativy požadavkům EU se zlepšila i pozice vnímání korupce za rok 2007. Ta dosahovala hodnoty 3,7 a pomohla této zemi k 69. příčce (ovšem stále k 17. příčce z vybraných zemí).

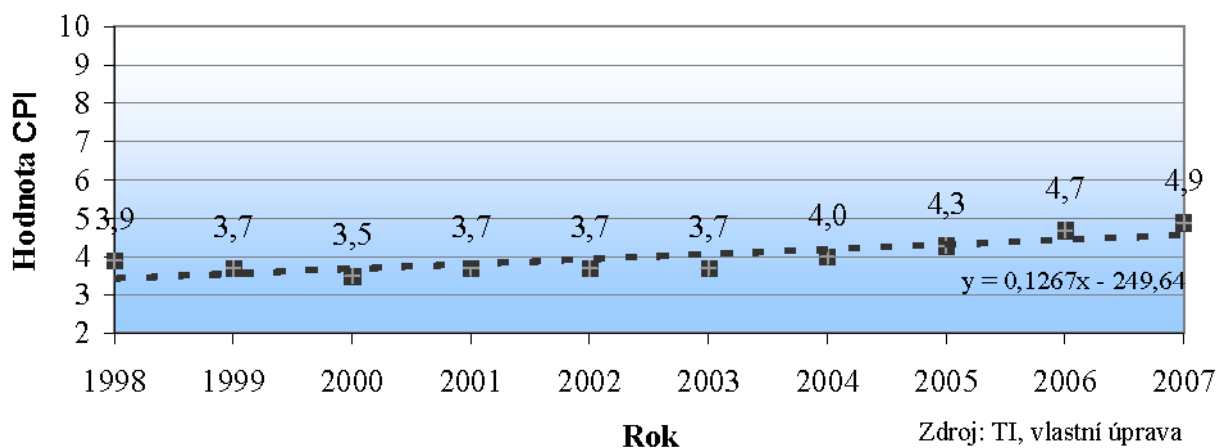
Graf č. 14: Vývoj CPI Rumunska v období 1998-2007

4.15 Slovensko

Vývoj hodnot CPI Slovenska zobrazuje následující graf. Z něj je patrný mírný nárůst hodnot CPI, ale i tak se země pohybuje v žebříčcích okolo 49. místa (resp. 12. místa z vybraných zemí).

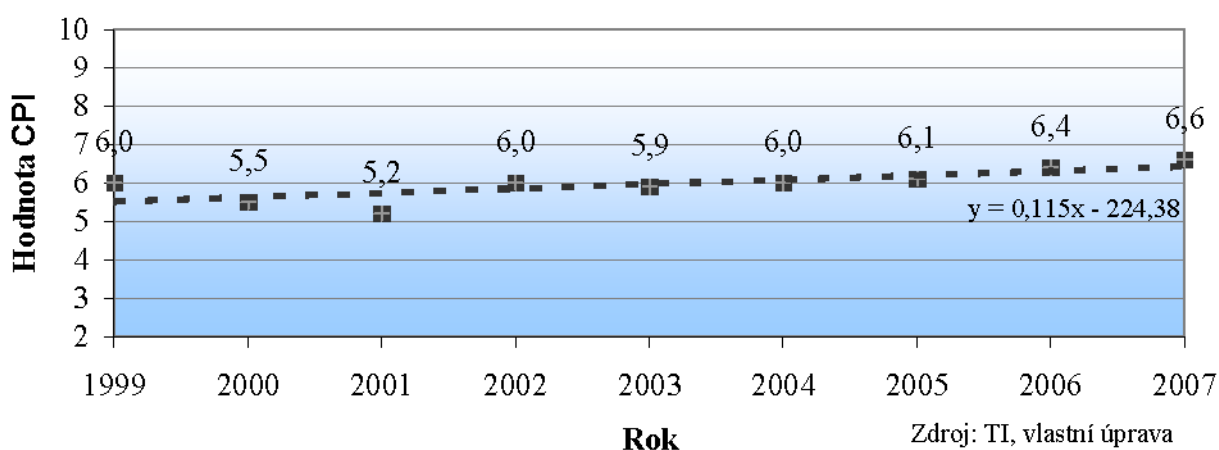
Graf č. 15: Vývoj CPI Slovenska v období 1998-2007

4.16 Slovinsko

Slovinsko je spolu s Estonskem ve vykazovaných hodnotách CPI neúspěšnější zemí bývalého východního bloku. Od roku 1999, kdy byl poprvé uveřejněn ukazatel CPI této země, se Slovinsko řadí na 25. (resp. 7.) příčku. I přes rostoucí trendovou linii vývoje indexu skončilo Slovinsko v roce 2007 na 27. místě (resp. 7. z vybraných zemí).

Graf č. 16: Vývoj CPI Slovinska v období 1999-2007

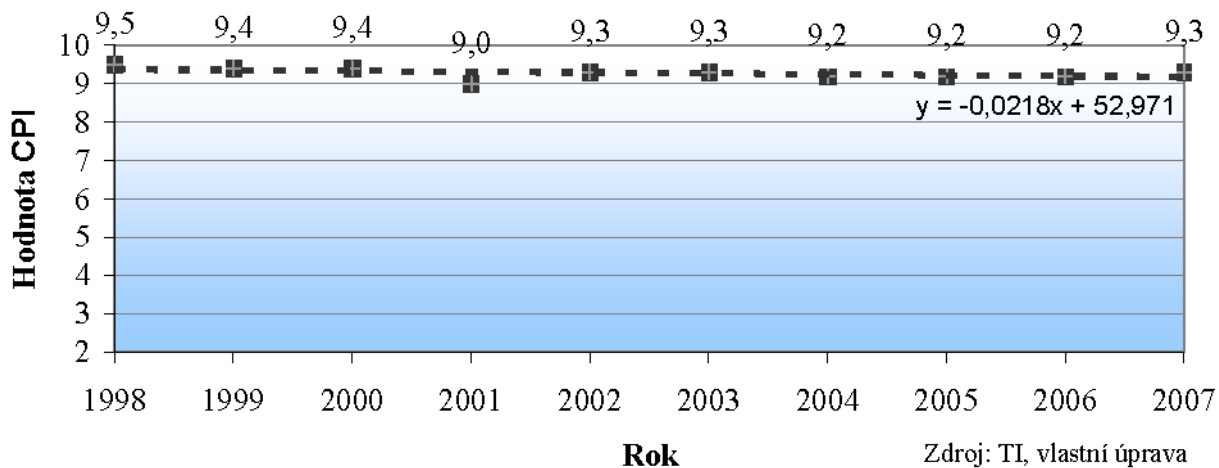

Pozn.: hodnota CPI za rok 1998 nebyla zjištěna

4.17 Švédsko

Poslední zemí v mém výběru je Švédsko, které jako ostatní severské země dlouhodobě obsazuje nejvyšší příčky žebříčků CPI. V roce 1998 patřilo Švédsku celkově 3. místo (za Dánskem a Finskem), v roce 2007 jej předstihl Nový Zéland a společně se Singapurem se Švédsko posunulo na 4. místo (resp. 3. ze sledovaných zemí).

Graf č. 17: Vývoj CPI Švédska v období 1998-2007

4.18 Shrnutí

Komplexní vývoj indexů CPI ve sledovaných zemích za období let 1998-2007 je naznačen v následující tabulce. Nejlepší hodnoty indexu CPI (nejnižší vnímaná korupce) jsou vyznačeny modrou barvou, nejhorší (nejvíce vnímaná korupce) červenou.

Tabulka č. 2: Vývoj indexů CPI ve vybraných zemích za období 1998-2007

Stát \ Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bulharsko	2,9	3,3	3,5	3,9	4,0	3,9	4,1	4,0	4,0	4,1
Česká republika	4,8	4,6	4,3	3,9	3,7	3,9	4,2	4,3	4,8	5,2
Dánsko	10,0	10,0	9,8	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,4
Estonsko	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	6,0	6,4	6,7	6,5
Finsko	9,6	9,8	10,0	9,9	9,7	9,7	9,7	9,6	9,6	9,4
Itálie	4,6	4,7	4,6	5,5	5,2	5,3	4,8	5,0	4,9	5,2
Litva	2,7	3,4	4,1	4,8	4,8	4,7	4,6	4,8	4,8	4,8
Lotyšsko	-	3,8	3,4	3,4	3,7	3,8	4,0	4,3	4,7	4,8
Maďarsko	5,0	5,2	5,2	5,3	4,9	4,8	4,8	5,0	5,2	5,3
Německo	7,9	8,0	7,6	7,4	7,3	7,7	8,2	8,2	8,0	7,8
Norsko	9,0	8,9	9,1	8,6	8,5	8,8	8,9	8,9	8,8	8,7
Polsko	4,6	4,2	4,1	4,1	4,0	3,6	3,5	3,4	3,7	4,2
Rakousko	7,5	7,6	7,7	7,8	7,8	8,0	8,4	8,7	8,6	8,1
Rumunsko	3,0	3,3	2,9	2,8	2,6	2,8	2,9	3,0	3,1	3,7
Slovensko	3,9	3,7	3,5	3,7	3,7	3,7	4,0	4,3	4,7	4,9
Slovinsko	-	6,0	5,5	5,2	6,0	5,9	6,0	6,1	6,4	6,6
Švédsko	9,5	9,4	9,4	9,0	9,3	9,3	9,2	9,2	9,2	9,3

Zdroj: TI, vlastní úprava

Na základě těchto údajů byly vypočteny průměrné výše indexu CPI a z nich vytvořeno pořadí. Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3 na další straně. Z této tabulky je patrné, že nejlepší průměrné hodnoty za dané období dosáhlo Finsko, následované dalšími severskými státy (Dánsko, Švédsko, Norsko). Na 5. místě se umístilo Rakousko, na šestém Německo a nejlépe z postkomunistických zemí se na 7. příčce umístilo Slovinsko následované Estonskem. Na dalších místech je Maďarsko, Itálie, Česká republika, Litva, Slovensko, Lotyšsko a Polsko. Posledních dvě místa tabulky zbyla pro nováčky EU - Bulharsko a Rumunsko.

Tabulka č. 3: Pořadí zemí dle průměrné výše indexu CPI

Stát	Průměrná hodnota CPI	Pořadí státu
Finsko	9,70	1.
Dánsko	9,62	2.
Švédsko	9,28	3.
Norsko	8,82	4.
Rakousko	8,02	5.
Německo	7,81	6.
Slovinsko	5,97	7.
Estonsko	5,94	8.
Maďarsko	5,07	9.
Itálie	4,98	10.
Česká republika	4,37	11.
Litva	4,35	12.
Slovensko	4,01	13.
Lotyšsko	3,99	14.
Polsko	3,94	15.
Bulharsko	3,77	16.
Rumunsko	3,01	17.

Zdroj: TI, vlastní úprava

Výsledky uvedené v této tabulce potvrzují z dlouhodobého hlediska známou skutečnost, že nejméně vnímaná korupce je ve státech severní Evropy, následované státy Západu.

Proč se právě Finsko, Dánsko, Švédsko a Norsko umístili v žebříčcích indexu CPI na prvních místech?

V těchto zemích je korupce brána jako něco naprosto neslýchaného a neslučitelného zejména s výkonem funkcí ve státní správě. Přestože jsou severské státy pověstné svým štedrým sociálním systémem s vysokým zdaněním, metody přerozdělování a způsoby řízení jsou maximálně transparentní. Např. ve Švédsku existuje nařízení o povinném zveřejňování platů politiků, státních představitelů a manažerů velkých soukromých firem, což nemalou měrou přispívá k průhlednosti celého systému.

Korupci lidé ve Skandinávii považují za jev nespojitelný s poctivým obchodem; je téměř nemožné představit si korupční aféru bez následného potrestání a společenského

opovržení. Osoby obviněné z korupce jsou nuceny vzdát se svých funkcí a odejít z veřejného dění. Také neplnění dohodnutých podmínek ve smlouvě či placení faktur až po termínu splatnosti je v obchodním styku zcela nemyslitelné a v očích obchodních partnerů jsou tyto praktiky vnímány jako následky problémů firmy ať už charakteru personálního, nebo ekonomického. Celková etika podnikání je díky těmto zažitým zvyklostem na velmi vysoké úrovni. Nedochozí ke zbytečným obchodním sporům, z čehož pramení i nižší vytiženost a vyšší rychlost soudů při projednávání závažnějších přestupků a trestných činů.

Domnívám se, že velký vliv na nízké hodnoty vnímání korupce má v těchto zemích také historický vývoj, tradice a kultura. Morální hodnoty občanů podporované silným sociálním prostředím jsou určujícím faktorem dobrého umístění v žebříčcích vnímání korupce.

Zda dosažené hodnoty indexů CPI mají vliv na příliv investic do zmiňovaných zemí (a hrají tedy významnou roli při rozhodování investorů, kam umístí své finanční prostředky), budu zkoumat v dalších kapitolách této práce.

5. Vývoj PZI ve vybraných zemích EU

Cílem této kapitoly je seznámit čtenáře se stavem přítoku přímých zahraničních investic do vybraných zemí Evropské unie. Údaje byly získány z dat Evropského statistického úřadu (zkráceně Eurostat). Z těchto materiálů se mi podařilo zjistit ukazatele přílivu PZI za období od roku 1995, u některých zemí ovšem až od pozdějších let.

Aby bylo možné země vzájemně porovnávat, byly hodnoty přítoku PZI (v absolutních jednotkách) přepočteny na 1 obyvatele. Výpočet probíhal dle následujícího vzorce:

Obrázek č. 3: Výpočet PZI na 1 obyv.

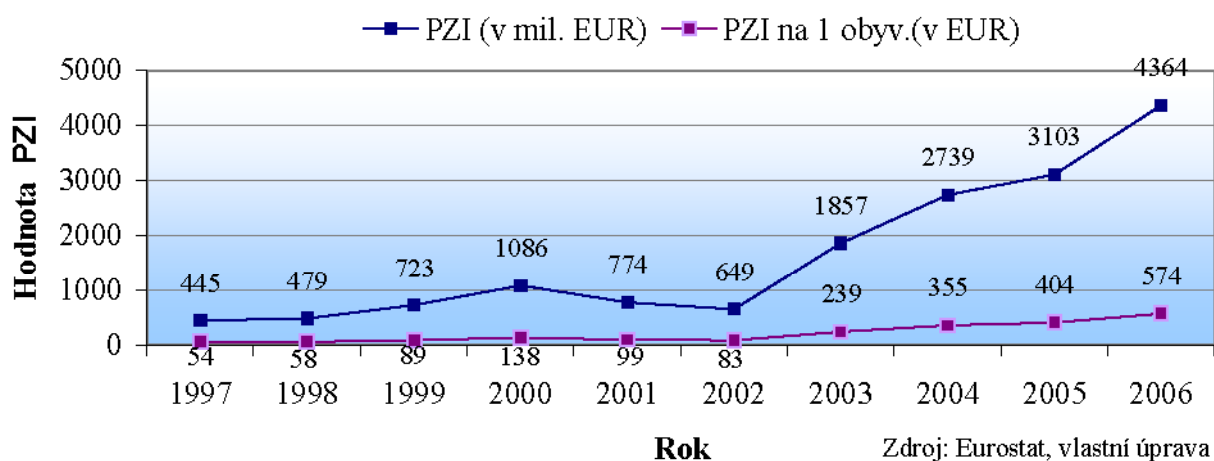
$$\text{PZI na 1 obyv.} = \frac{\text{PZI daného roku}}{\text{Počet obyvatel k 1.1. daného roku}}$$

Vypočtené hodnoty *PZI na 1 obyv.* byly spolu s absolutními hodnotami přílivu *PZI* pro názornost společně zobrazeny ve spojnicovém grafu. Navíc byla pro každou zemi zjišťována průměrná hodnota *PZI na 1 obyv.* za dané období a z těchto hodnot sestaven pomyslný žebříček úspěšnosti země v přijímání investic ze zahraničí. S tímto pořadím bude také pracováno v další kapitole věnované analýze vztahu mezi výší CPI a přílivem PZI do zemí EU.

5.1 Bulharsko

Přímé zahraniční investice v Bulharsku za sledované období let 1997-2006 stouply téměř desetkrát a při přepočtení PZI na obyvatele se Bulharsko umístilo v pomyslném žebříčku na 12.místě vybraných zemí EU. Mimo let 2001 a 2002 zaznamenalo Bulharsko trvalý nárůst přílivu zahraničních investic, který je od roku 2003 podporován snahou země vstoupit do Evropského společenství. Bulharsko se stává díky těmto snahám, nízkým pracovním nákladům a zlepšováním legislativní úrovně pro investory stále více atraktivní zemí, do které neváhají umisťovat své investice.

Graf č. 18: Vývoj PZI Bulharska v období 1997-2006

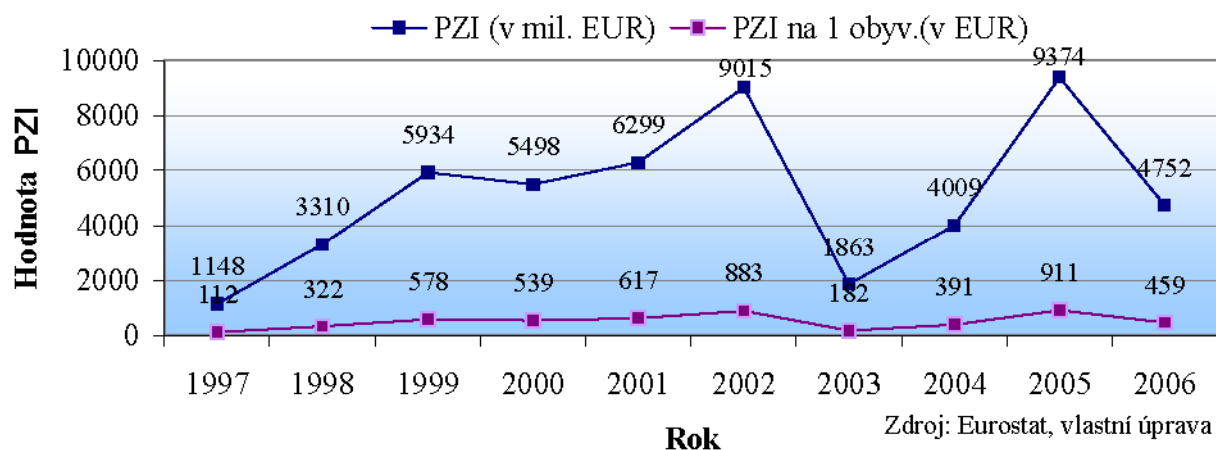

5.2 Česká republika

Vývoj přílivu PZI do České republiky zobrazuje graf č. 19 na následující straně. Z něj je patrný růst přílivu PZI, který vyvrcholil v roce 2002. Značný útlum eurozóny zapříčinil výrazný pokles investic do země v roce 2003. V dalších letech ČR profitovala ze vstupu do EU, díky čemuž se přijímané investice opět začaly zvyšovat a v roce 2005 dosáhly svého maxima při hodnotě 9 374 mil. EUR. Růst české ekonomiky, růst mezd a posilování koruny znamenali v roce 2006 pokles investic a tento trend lze očekávat i v dalších letech. Pro investory se ČR stává dražší zemí, ve které se nevyplatí stavět levné montážní linky - východiskem z této situace je podle odborníků orientace na investice, jež jsou zdrojem vysoké přidané hodnoty (tj. výroba náročná na vědu a výzkum, vyspělé technologie apod.).

Ve srovnání s ostatními zeměmi ČR zaujímá v *PZI na 1 obyv.* 7. místo, díky kterému se řadí mezi nejatraktivnější země pro investory. Z postkomunistických zemí patří ČR dokonce 1. místo v příjmu investic na 1 obyvatele.

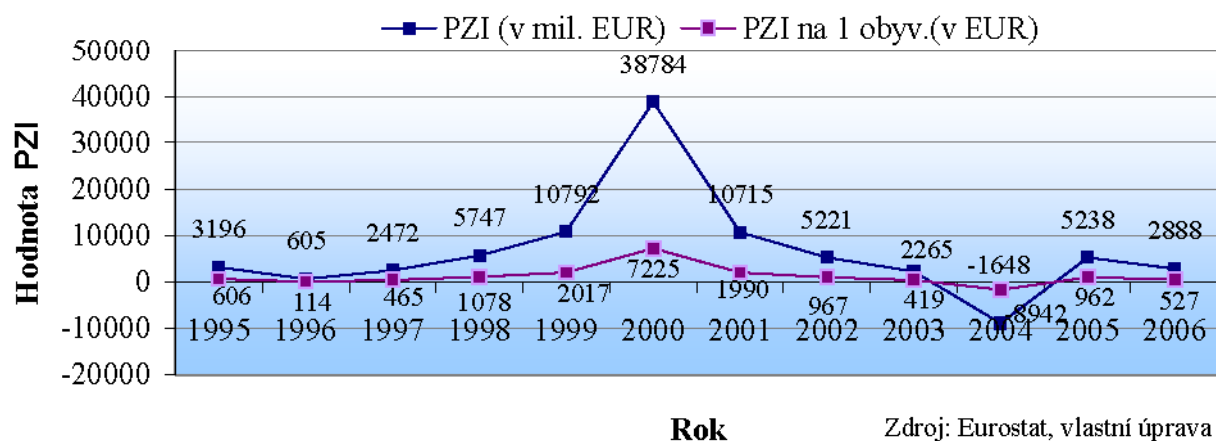
Graf č. 19: Vývoj PZI České republiky v období 1997-2006

5.3 Dánsko

Nejlepšího výsledku přitoku PZI dosáhlo Dánsko v roce 2000, od tohoto roku dochází ke každoročnímu poklesu investic a v roce 2004 dokonce dosáhlo záporných hodnot. Přesto hodnoty *PZI na 1 obyv.* jsou jedny z nejvyšších v rámci vybraných zemí a průměrně se Dánsko zařadilo na 2. místě pomyslného žebříčku.

Graf č. 20: Vývoj PZI Dánska v období 1995-2006

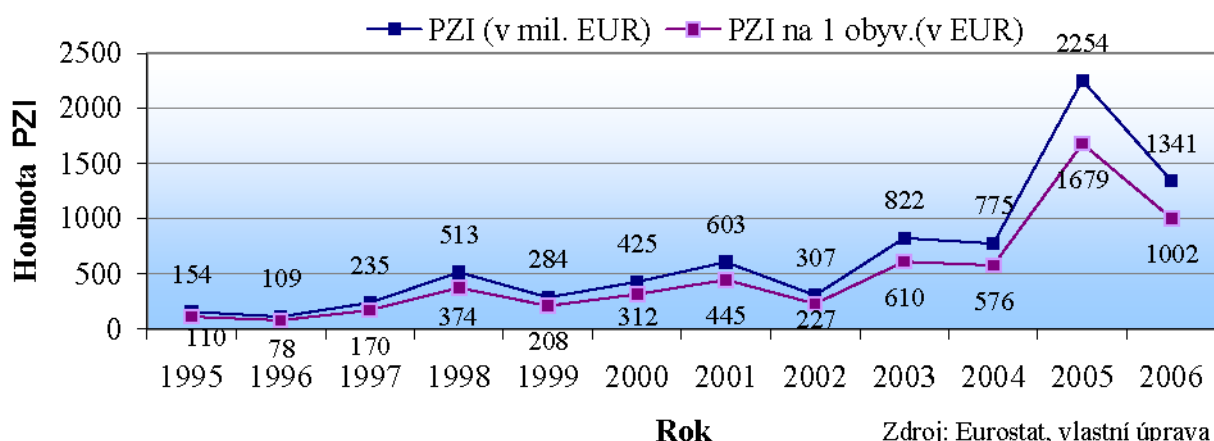

5.4 Estonsko

Díky liberální politice dosahovalo Estonsko v druhé polovině devadesátých let značného zájmu investorů a přílivu PZI, který ještě více podpořilo zavedením rovné daně v roce 2000. Díky tomuto kroku patří Estonsko v posledních letech k nejúspěšnějším zemím v přílivu PZI na 1 obyv. V průměru náleží Estonsku 9.místo v ukazateli PZI na 1 obyv. ze sledovaných zemí.

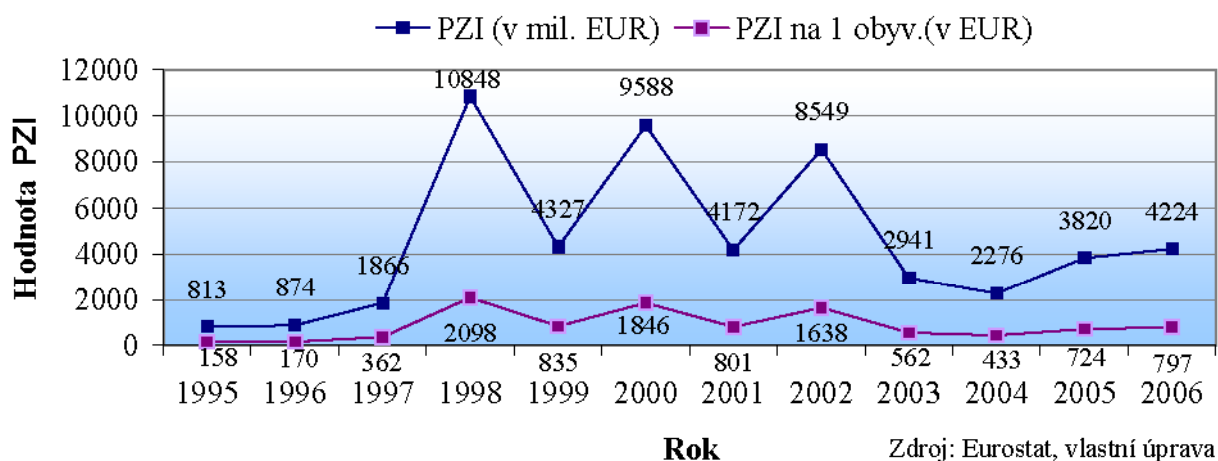
Graf č. 21: Vývoj PZI Estonska v období 1995-2006

5.5 Finsko

Vývoj PZI této severské země naznačuje graf č. 22. Z něj jsou patrné výkyvy v příjmu PZI v letech 1998-2002, v ostatních letech Finsko zaznamenalo stabilní růst investic. Při přepočtu na 1 obyvatele se hodnoty PZI pohybují na velmi vysokých hodnotách, v průměru patří Finsku 3. místo ze sledovaných zemí.

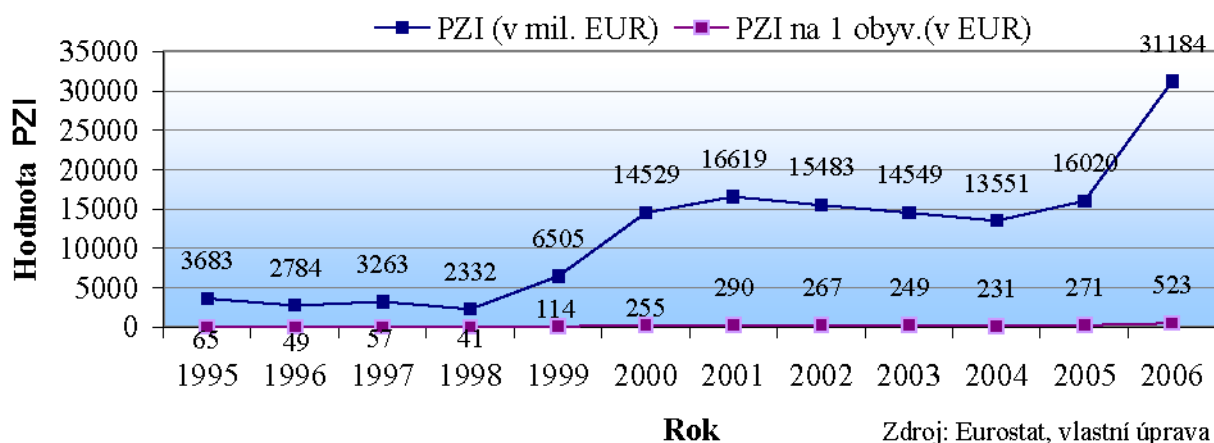
Graf č. 22: Vývoj PZI Finska v období 1995-2006

5.6 Itálie

Itálie ve sledovaném období zažívá výrazný růst PZI, který vrcholí v roce 2006 hodnotou 31 184 mil. EUR. Při přepočtu na 1 obyvatele je tato hodnota ovšem nízká, ve zmiňovaném roce Itálii v tomto ukazateli předbíhá Estonsko, Maďarsko či Švédsko, které dosahují dvoj- až čtyřnásobných hodnot. Celkově Itálie obsadila 14. místo v žebříčku, což je na dlouholetého člena EU nepříliš dobré umístění.

Graf č. 23: Vývoj PZI Itálie v období 1995-2006

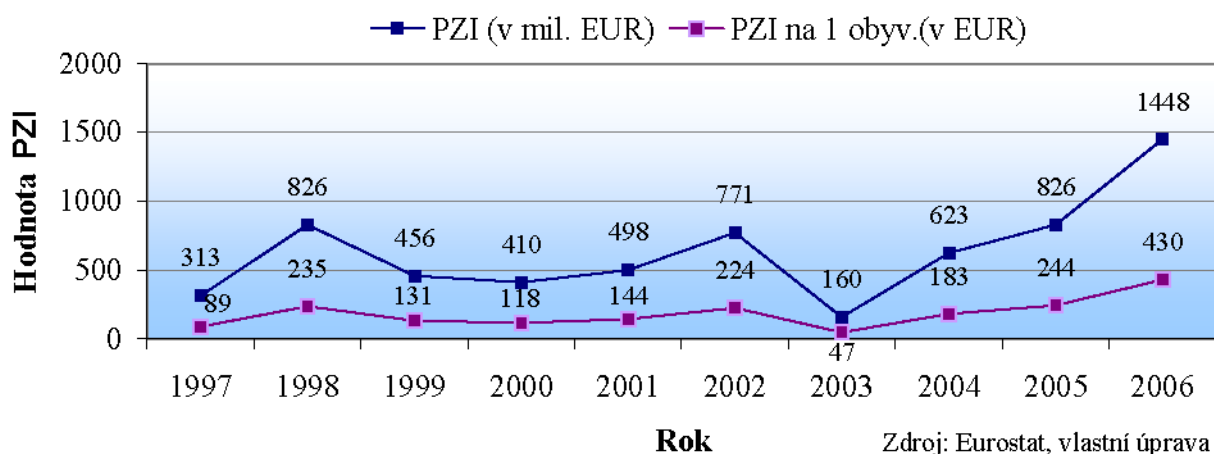

5.7 Litva

Narozdíl od sousedního Estonska, Litva není v přijímání investic tolik úspěšná. Přítok investic do země byl nejvyšší v letech 1998, 2002 a 2006. V roce 1998 byla vysoká hodnota dosažena díky tamější privatizaci. Po ukončení hlavní vlny privatizace dochází k mírnému poklesu hodnot PZI, dramatický je především pokles v roce 2003. Od tohoto roku Litva zažívá renesanci v příjmu investic, která vrcholí v roce 2006 hodnotou 1 448 mil. EUR. Tento růst se dá očekávat i v dalších letech, neboť je výrazně podpořen zlepšováním litevské legislativy a doposud trávající levnou pracovní silou v tomto regionu.

V pomyslném žebříčku zemí seřazených podle průměrných hodnot *PZI na 1 obyvatele* patří Litvě předposlední, 16. místo.

Graf č. 24: Vývoj PZI Litvy v období 1997-2006

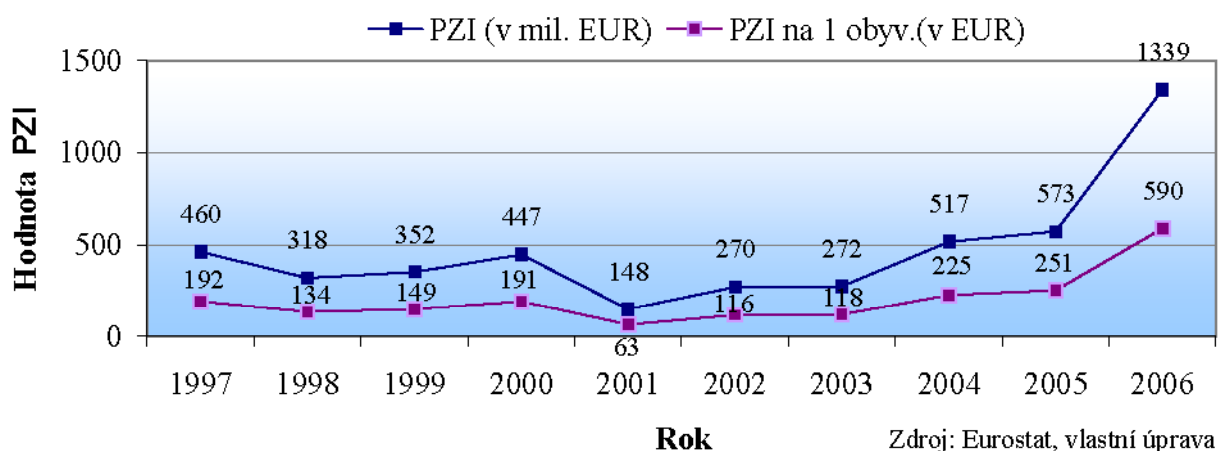
5.8 Lotyšsko

Podobný vývoj příjmu investic jako Litva zažívá i další země tohoto regionu - Lotyšsko. Tato země profituje spolu s dalšími zeměmi na systému rovných daní, které motivují zahraniční investory k investici svých finančních prostředků právě v tomto regionu.

Na příjmu investic se také kladně podílel růst HDP, který byl jeden z nejrychlejších z celé Evropy. Atraktivní pro investory je Lotyšsko rovněž díky výhodné poloze vůči Rusku, která umožňuje investorům ze západní Evropy snadněji pronikat na ruský trh.

I přes strmý růst PZI v posledních letech je v porovnání s ostatními zeměmi Lotyšsko méně úspěšnou zemí a v celkovém srovnání obsadilo 13. místo.

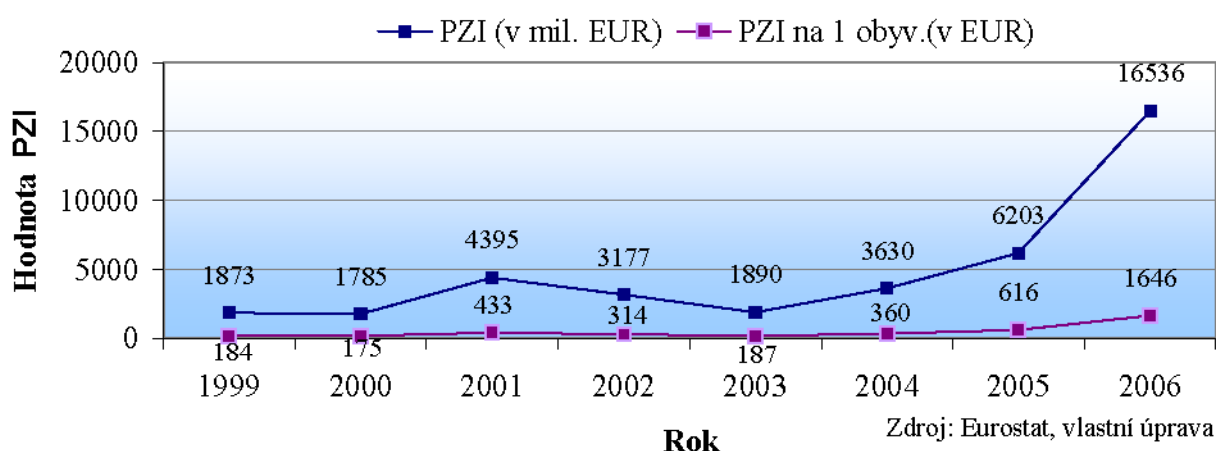
Graf č. 25: Vývoj PZI Lotyšska v období 1997-2006

5.9 Maďarsko

Maďarsko patří k velmi atraktivním zemím z pohledu příjmu zahraničních investic. Díky systému investičních pobídek zavedeného v devadesátých letech se Maďarsko brzy stalo jedničkou v přítoku investic do země. V roce 2006 investice dosáhly hodnot 16 536 mil. EUR (resp. 1 646 EUR na 1 obyv.), což zemi zařadilo na 2. místo ze všech sledovaných zemí v daném roce. Celkově se Maďarsko umístilo na 8. místě. Podrobný vývoj PZI zobrazuje následující graf:

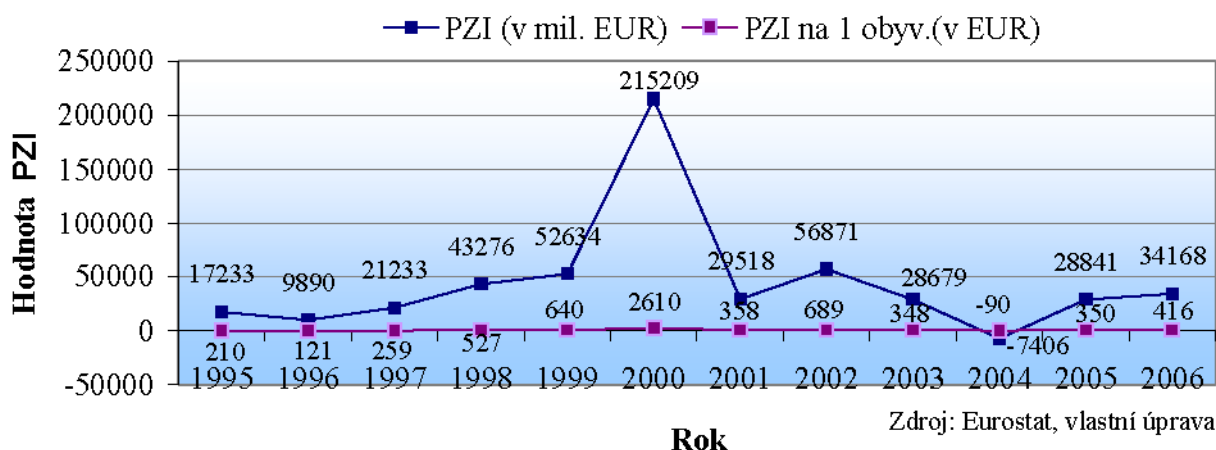
Graf č. 26: Vývoj PZI Maďarska v období 1999-2006

5.10 Německo

Přiliv PZI dosáhl v Německu svého maxima v roce 2000. Od této doby došlo k výraznému poklesu a v letech 2005-2006 se hodnota přítoku investic do země pohybovala okolo 30 000 mil. EUR. Ve srovnání s dalšími zeměmi EU obsadilo Německo celkově 5. místo v pořadí zemí dle *PZI na 1 obyvatele*.

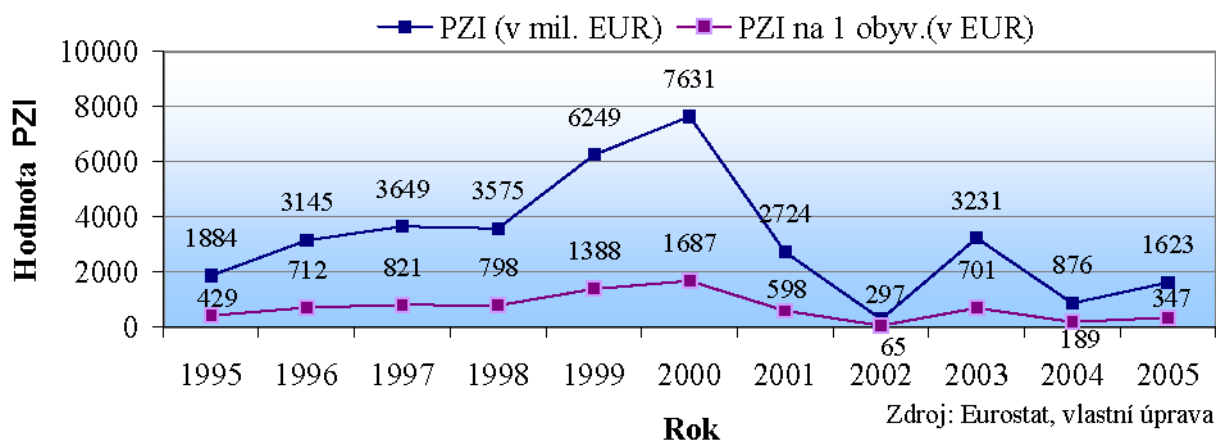
Graf č. 27: Vývoj PZI Německa v období 1995-2006

5.11 Norsko

Největšího přílivu investic do země dosáhlo Norsko v letech 1999-2000, poslední zjištěná hodnota z roku 2005 již naznačuje útlum zájmu investorů o tuto zemi. Tento odklon je způsoben přesunem investorů do atraktivnějších zemí regionu – pobaltských států, kde jsou nižší mzdové náklady a sazby daní. Přesto Norsko zaujímá v celkovém pořadí 4. místo z vybraných zemí v ukazateli *PZI na 1 obyv.*

Graf č. 28: Vývoj PZI Norska v období 1995-2005

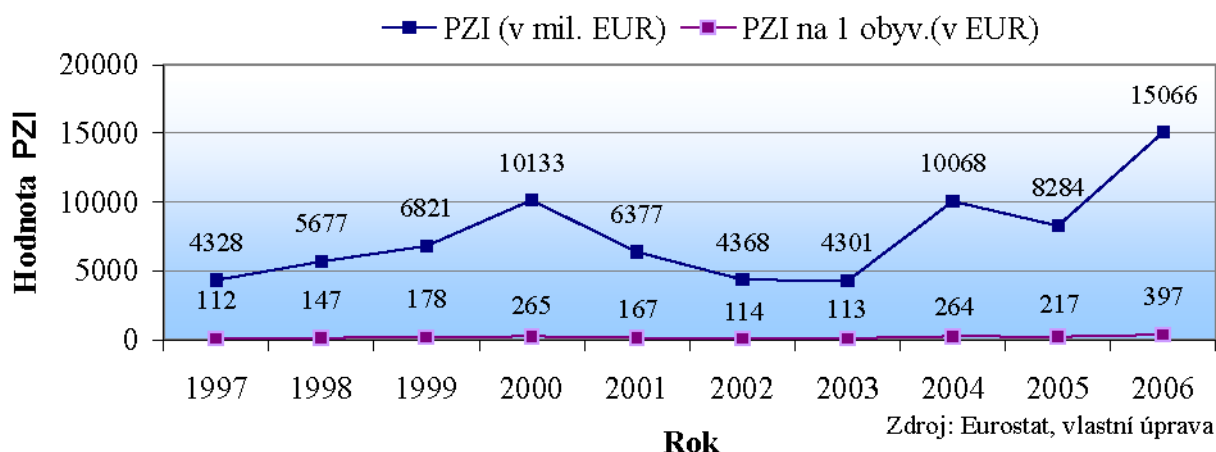

5.12 Polsko

Přiliv PZI do Polska zahájila na počátku 90. let 20. stol. poměrně liberální investiční legislativa, ovšem vlivem politické nestability a nevhodným daňovým systémem nedošlo k razantnímu růstu PZI. Vývoj se zlepšil až v druhé polovině devadesátých let díky zavedení speciálního programu na podporu hospodářských zón. Růst investic dosáhl maxima v roce 2000, poté zažívá pokles a další růst přichází až v roce 2004, který pokračuje doposud.

Při přepočtu přílivu investic na 1 obyvatele patří Polsko k nejslabším zemím, v celkovém hodnocení mu náleží 15. místo.

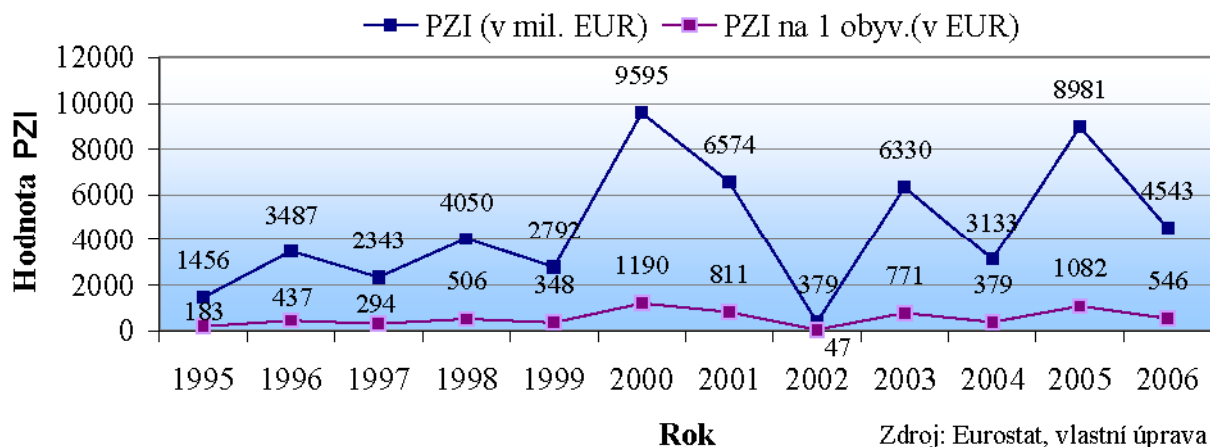
Graf č. 29: Vývoj PZI Polska v období 1997-2006

5.13 Rakousko

Dalšího z dlouholetých členů EU trápí značné výkyvy v příjmu investic ze zahraničí. Nejlepšího výsledku Rakousko dosáhlo v roce 2000, kdy hodnota přítoku investic do země činila téměř 9,6 mld. EUR. V dalších letech výše investic kolísá, v průměrném hodnocení Rakousko obsadilo 6. místo.

Graf č. 30: Vývoj PZI Rakouska v období 1995-2006

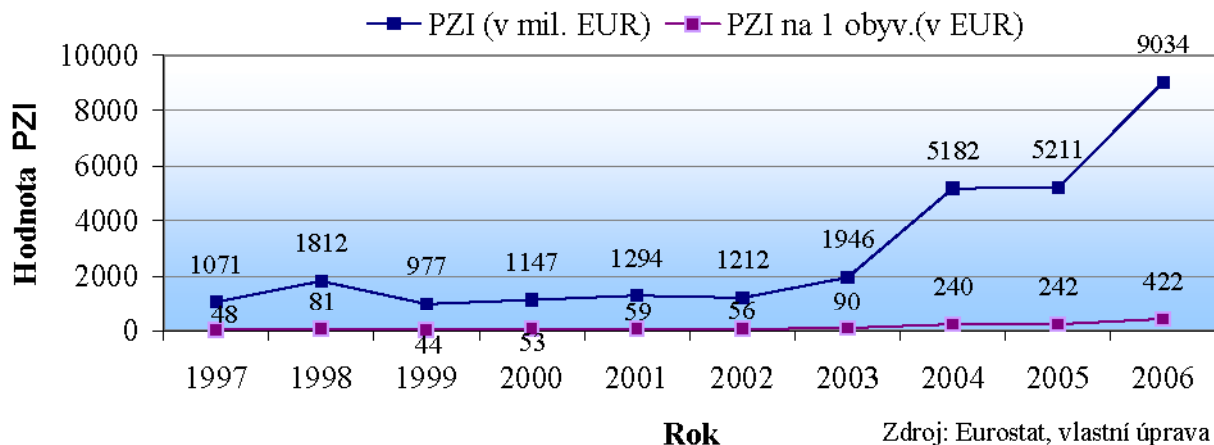

5.14 Rumunsko

Rumunsko zažívá v posledních letech zvýšený zájem ze strany investorů. Pro ně se tato země stává stále více atraktivní, díky jejím snahám o vstup do EU - úspěšně završeným v roce 2007 - již na ní nepohlížejí jako na nevěrohodnou zemi, ve které není vhodné investovat své finanční prostředky. Rumunsko tak zažívá boom v přílivu investic do země a odborníci předvídají, že tento růst bude pokračovat i v dalších letech. Bohužel v důsledku

nízkých hodnot ukazatele *PZI na 1 obyv.* (především v období do roku 2003) náleží Rumunsku v celkovém žebříčku poslední, 17. místo.

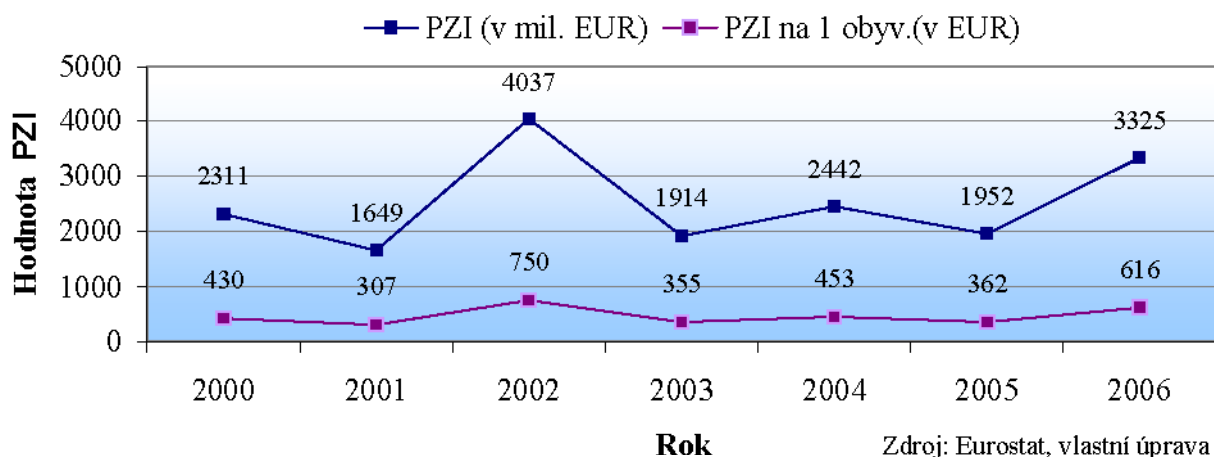
Graf č. 31: Vývoj PZI Rumunska v období 1997-2006

5.15 Slovensko

Slovensko je pro investory lákavou zemí, ve sledovaném období země dosahovala poměrně příznivých a v časovém horizontu stabilních hodnot. Na tomto se nejvíce zasloužilo zlepšování podnikatelského prostředí, výrazná podpora přílivu investic ze strany státu a levnější pracovní síla ve srovnání např. s ČR nebo Maďarskem.

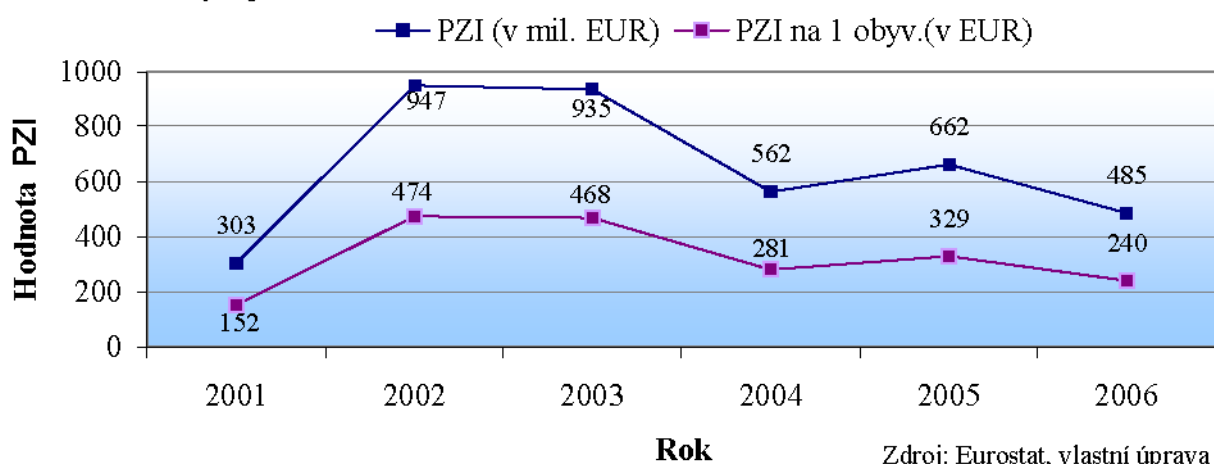
Graf č. 32: Vývoj PZI Slovenska v období 2000-2006

5.16 Slovinsko

Zájem investorů o tuto zemi v posledních letech mírně opadá, Slovinsko se pro ně stává s drahou pracovní silou a rozvinutým trhem méně atraktivní zemí, v níž by mohli investovat s příslibem takových zisků jako v jiných částech regionu. Největší příliv investic do země byl v letech 2002-2003, v dalších letech již docházelo k poklesu až na hodnotu 485 mil. EUR v roce 2006.

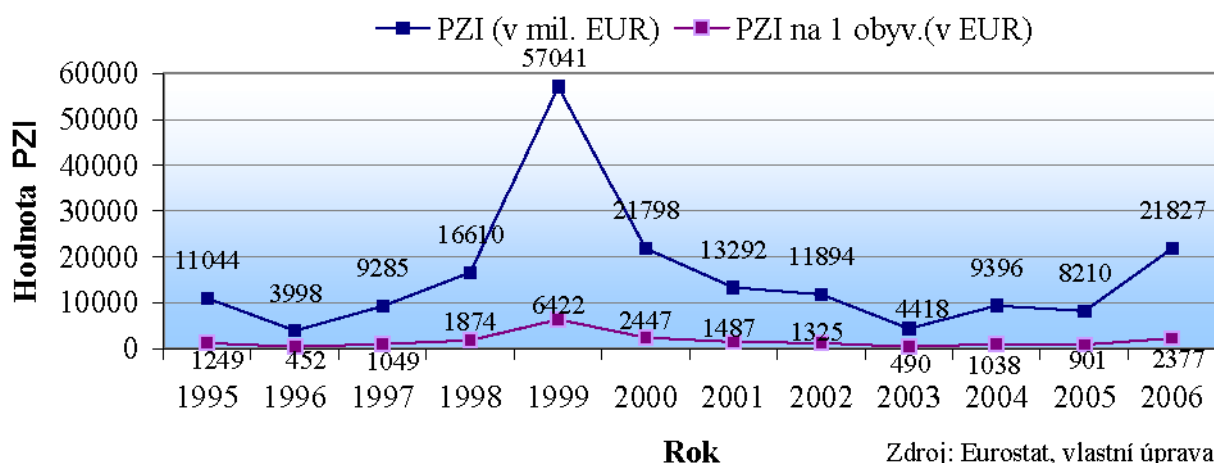
Graf č. 33: Vývoj PZI Slovinska v období 2001-2006

5.17 Švédsko

Švédsko i přes vysoké daňové zatížení a drahou pracovní sílu dokázalo ve sledovaném období přilákat investory a jak v celkových investicích, tak i v přepočtu na 1 obyvatele předbíhá většinu sledovaných zemí. V celkovém pořadí patří Švédsku 1. místo žebříčku. Do země nepřichází investoři s poptávkou po levné pracovní síle a vysokých investičních pobídkách, ale nalézají zde příležitost investovat do technologií vyžadující odborné znalosti a schopnou, vysoce inteligentní pracovní sílu.

Graf č. 34: Vývoj PZI Švédska v období 1995-2006

5.18 Shrnutí

Na závěr této kapitoly uvádím celkový přehled přílivu *PZI na 1 obyvatele* v mnou vybraných zemích EU za období let 1995-2006. Z tabulky vyplývá, že nejúspěšnější v příjmu zahraničního kapitálu jsou severské země v čele s Švédskem. Velmi dobře si stojí také Německo s Rakouskem, za nimi následuje Česká republika coby neúspěšnější stát v příjmu investic z bývalého východního bloku.

Tabulka č. 4: Vývoj PZI na 1 obyv. ve vybraných zemích za období 1995-2006

Stát	Rok (hodnoty PZI na 1 obyv. v EUR)											
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bulharsko	-	-	54	58	89	138	99	83	239	355	404	574
ČR	-	-	112	322	578	539	617	883	182	391	911	459
Dánsko	606	114	465	1078	2017	7225	1990	967	419	-1648	962	527
Estonsko	110	78	170	374	208	312	445	227	610	576	1679	1002
Finsko	158	170	362	2098	835	1846	801	1638	562	433	724	797
Itálie	65	49	57	41	114	255	290	267	249	231	271	523
Litva	-	-	89	235	131	118	144	224	47	183	244	430
Lotyšsko	-	-	192	134	149	191	63	116	118	225	251	590
Maďarsko	-	-	-	-	184	175	433	314	187	360	616	1646
Německo	210	121	259	527	640	2610	358	689	348	-90	350	416
Norsko	429	712	821	798	1388	1687	598	65	701	189	347	-
Polsko	-	-	112	147	178	265	167	114	113	264	217	397
Rakousko	183	437	294	506	348	1190	811	47	771	379	1082	546
Rumunsko	-	-	48	81	44	53	59	56	90	240	242	422
Slovensko	-	-	-	-	-	430	307	750	355	453	362	616
Slovinsko	-	-	-	-	-	-	152	474	468	281	329	240
Švédsko	1249	452	1049	1874	6422	2447	1487	1325	490	1038	901	2377

Zdroj: Eurostat, vlastní úprava

Z tabulky je zřejmé, že v posledních letech dochází k odklonu od tradičních zemí k zemím s levnější pracovní silou a výhodnějším prostředím pro podnikání. Tuto skutečnost je možno vysledovat v další tabulce, která se podrobněji věnuje změnám pořadí při výpočtu průměrných hodnot za různá období. V první části tabulky jsou uvedeny průměrné hodnoty

PZI na 1 obyv. za období 1995-2006 a tyto průměry následně seřazeny od největší hodnoty po nejmenší. V další části tabulky jsou uvedeny průměry a pořadí za období 2003-2006, kde lze u většiny zemí sledovat výraznou změnu pořadí oproti průměrům za celé období.

Tabulka č. 5: Pořadí zemí dle průměrné výše PZI na 1 obyv.

Stát	Období let 1995-2006		Období let 2003-2006	
	Průměrná hodnota PZI na 1 obyv. (v EUR)	Pořadí státu	Průměrná hodnota PZI na 1 obyv. (v EUR)	Pořadí státu
Švédsko	1759	1.	1202	1.
Dánsko	1227	2.	65	17.
Finsko	869	3.	629	5.
Norsko	703	4.	412	8.
Německo	585	5.	341	10.
Rakousko	549	6.	695	4.
Česká republika	499	7.	486	6.
Maďarsko	490	8.	702	3.
Estonsko	483	9.	967	2.
Slovensko	468	10.	447	7.
Slovinsko	324	11.	329	11.
Bulharsko	209	12.	393	9.
Lotyšsko	203	13.	296	13.
Itálie	201	14.	318	12.
Polsko	197	15.	248	15.
Litva	184	16.	226	16.
Rumunsko	133	17.	248	14.

Zdroj: Eurostat, vlastní úprava

Při detailním pohledu na tabulku je nutné upozornit na jednu výraznou odchylku, a to v případě Dánska, které při změně sledovaného období kleslo z 2. místa až na místo poslední. Tento pokles ovšem způsobila záporná hodnota roku 2004, která zcela vybočuje z trendu hodnot *PZI na 1 obyv.* této země. V případě vyloučení této odchýlené hodnoty by Dánsku náleželo cca. 5. místo.

6. Analýza vztahu mezi CPI a PZI

Tato kapitola je věnována zkoumání vztahu mezi indexem CPI a přílivem PZI do vybraných zemí EU. Analýza je rozdělena do dvou částí. V první je zkoumána závislost mezi výši korupce a přílivem PZI pomocí korelační analýzy, v druhé části jsou vstupní data podrobena shlukové analýze.

6.1 Korelační analýza

Vzájemný vztah ukazatelů CPI a PZI získaných z materiálů TI, resp. Eurostatu, jsem podrobil zkoumání pomocí korelační analýzy. Korelační analýza je metoda matematické statistiky, která zjišťuje těsnost závislosti dvou a více statistických znaků náhodných veličin. Těsnost závislosti tedy vyjadřuje velikost resp. sílu vzájemného ovlivňování dvou či více statistických znaků. Korelační koeficient se vypočítá podle následujícího vztahu³³:

Obrázek č. 4: Výpočet korelačního koeficientu

$$\rho_{X,Y} = \frac{\text{cov}(X, Y)}{\sqrt{DX} \cdot \sqrt{DY}}$$

kde:

- ρ** ... korelační koeficient,
 $\text{cov}(X, Y)$ ... kovariance náhodných veličin X a Y,
 DX, DY ... rozptyly náhodných veličin X a Y.

Korelační koeficient může nabývat hodnot z intervalu od -1 do +1. Hodnota korelačního koeficientu -1 znamená zcela nepřímou závislost, tedy čím více se zvětší hodnoty v první skupině znaků, tím více se zmenší hodnoty v druhé skupině znaků, např. vztah mezi spotřebou paliva vozidla a jeho dojezdem na jedno natankování. Hodnota korelačního koeficientu +1 značí zcela přímou závislost, např. vztah mezi rychlostí vozidla a ujetých kilometrů za 1 hodinu. Pokud je korelační koeficient roven 0, pak mezi znaky není žádná statisticky zjiřitelná závislost.

³³KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: Statis, 2003. s. 142-162.

6.1.1 Korelační analýza – vývoj CPI a příliv PZI v zemích EU

První výpočty korelační analýzy jsem zaměřil na zkoumání vlivu hodnot indexů CPI na výši PZI pro každou zemi zvlášť. Protože zdrojová data pochází z různých časových období, vybral jsem pouze období let 1998-2006, pro které jsou (u většiny zemí) zjištěné hodnoty ukazatelů CPI a PZI. Pokud ve zmíněném období požadovaný ukazatel chyběl, byl tento rok u daného státu vynechán. V tabulce na následující straně je u každé země uveden vývoj ukazatelů *CPI* a *PZI na 1 obyv.* a v pravém sloupci korelační koeficient vypočítaný pomocí tabulkového procesoru MS Excel. Vypočtené korelační koeficienty nabývají hodnot z intervalu $< -0,366 ; +0,866 >$.

Nejvyšší hodnota korelačního koeficientu ($\rho = 0,864$) je u Lotyšska. Hodnota se přibližuje k 1, lze tedy tvrdit, že existuje závislost mezi vývojem CPI a přítokem investic do této země. Další těsná závislost byla potvrzena u Estonska, kde korelační koeficient nabývá hodnot 0,770. Následuje Norsko ($\rho = 0,634$) a Bulharsko ($\rho = 0,592$). U dalších zemí se koeficient blíží k 0, což znamená, že nelze prokázat vztah mezi výší indexů CPI a přítokem investic do země. U třech zemí (Česká republika, Německo, Polsko) nabývá korelační koeficient dokonce záporných hodnot. V těchto zemích tedy i přes snížení hodnoty *CPI* (zvýšení vnímání korupce) přiteklo v daném roce více *PZI na 1 obyv.* než v jiných letech (vztah nepřímé závislosti).

Podrobné informace o vypočtených korelačních koeficientech zobrazuje tabulka č. 6 na následující straně.

Tabulka č. 6: Vztah CPI a PZI se zaměřením na jednotlivé státy EU

Stát		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Korelač. koef.
Bulharsko	CPI	2,9	3,3	3,5	3,9	4,0	3,9	4,1	4,0	4,0	0,592
	PZI	58	89	138	99	83	239	355	404	574	
ČR	CPI	4,8	4,6	4,3	3,9	3,7	3,9	4,2	4,3	4,8	-0,280
	PZI	322	578	539	617	883	182	391	911	459	
Dánsko	CPI	10,0	10,0	9,8	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	0,409
	PZI	1078	2017	7225	1990	967	419	-1648	962	527	
Estonsko	CPI	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	6,0	6,4	6,7	0,770
	PZI	374	208	312	445	227	610	576	1679	1002	
Finsko	CPI	9,6	9,8	10,0	9,9	9,7	9,7	9,7	9,6	9,6	0,161
	PZI	2098	835	1846	801	1638	562	433	724	797	
Itálie	CPI	4,6	4,7	4,6	5,5	5,2	5,3	4,8	5,0	4,9	0,359
	PZI	41	114	255	290	267	249	231	271	523	
Litva	CPI	2,7	3,4	4,1	4,8	4,8	4,7	4,6	4,8	4,8	0,116
	PZI	235	131	118	144	224	47	183	244	430	
Lotyšsko	CPI	-	3,8	3,4	3,4	3,7	3,8	4,0	4,3	4,7	0,864
	PZI	134	149	191	63	116	118	225	251	590	
Maďarsko	CPI	5,0	5,2	5,2	5,3	4,9	4,8	4,8	5,0	5,2	0,283
	PZI	-	184	175	433	314	187	360	616	1646	
Německo	CPI	7,9	8,0	7,6	7,4	7,3	7,7	8,2	8,2	8,0	-0,366
	PZI	527	640	2610	358	689	348	-90	350	416	
Norsko	CPI	9,0	8,9	9,1	8,6	8,5	8,8	8,9	8,9	8,8	0,634
	PZI	798	1388	1687	598	65	701	189	347	-	
Polsko	CPI	4,6	4,2	4,1	4,1	4,0	3,6	3,5	3,4	3,7	-0,332
	PZI	147	178	265	167	114	113	264	217	397	
Rakousko	CPI	7,5	7,6	7,7	7,8	7,8	8,0	8,4	8,7	8,6	0,193
	PZI	506	348	1190	811	47	771	379	1082	546	
Rumunsko	CPI	3,0	3,3	2,9	2,8	2,6	2,8	2,9	3,0	3,1	0,285
	PZI	81	44	53	59	56	90	240	242	422	
Slovensko	CPI	3,9	3,7	3,5	3,7	3,7	3,7	4,0	4,3	4,7	0,217
	PZI	-	-	430	307	750	355	453	362	616	
Slovinsko	CPI	-	6,0	5,5	5,2	6,0	5,9	6,0	6,1	6,4	0,353
	PZI	-	-	-	152	474	468	281	329	240	
Švédsko	CPI	9,5	9,4	9,4	9,0	9,3	9,3	9,2	9,2	9,2	0,378
	PZI	1874	6422	2447	1487	1325	490	1038	901	2377	

Zdroj: Eurostat a TI, vlastní výpočty a úprava

Jak vysvětlit, že u některých zemí byl potvrzen vztah mezi výší CPI a přítokem investic a u dalších buď neexistuje žádná závislost, nebo byla zjištěna nepřímá úměra

ve vztahu CPI a PZI?

Hlavním důvodem tohoto jevu je podle mého názoru malý rozsah měření, za které by bylo možno porovnávat obě veličiny. Statistické výpočty tedy byly zkráceny nedostatečně dlouhou časovou řadou. Dalším z důvodů je fakt, že se **investoři při rozhodování o umístění investic do dané země zajímají o více kritérií, než jen o míru zjištěné korupce**. V zájmu jejich posuzování je např.:

- ❖ výše nákladů na jednotku práce,
- ❖ kvalifikovanost dostupné pracovní síly, průměrné vzdělání obyvatelstva,
- ❖ investiční pobídky, které jim hostitelská země nabízí,
- ❖ sazby daní a daňový systém,
- ❖ institucionální vyspělost a stabilita země,
- ❖ geografická poloha země (blízkost cílových trhů, vzdálenost dodavatelů apod.).

Mimo výše uvedených faktorů záleží i na druhu investice, kterou hodlá investor v dané zemi založit (např. investice na zelené louce, brown-fields, apod.). Důležitým determinanem je také typ korupce, se kterou se investor v zemi může setkat. Je zřejmé, že drobná korupce v zemi nebude pro investora představovat takové riziko, jako korupce vyskytující se v nejvyšších kruzích státní správy.

V neposlední řadě je nutné vzít v potaz faktor časového zpoždění. Protože příprava, vyjednávací rozhovory a realizace investiční akce vyžaduje delší časové období, krátkodobý výkyv v podobě zhoršení nebo zlepšení míry vnímání korupce v dané zemi primárně neovlivní uskutečnění investice. Až dlouhodobé vykazování horších hodnot indexu CPI může ovlivnit rozhodování investorů. Tento nesoulad plynoucí z rozdílného období vykazování hodnot CPI a dlouhodobé stránky realizace investice bude proto v další části empirické studie eliminován vhodnou úpravou vstupních dat.

Závěr této analýzy je tedy takový, že pokud je posuzován vliv výše CPI na příliv investic u každé země zvlášť, nelze jednoznačně potvrdit přímou souvislost mezi zkoumanými veličinami. Pouze u čtyř zemí ze sedmnácti byla vysledována silná korelace, u ostatních zemí se závislost neprojevila, či byla dokonce nalezena nepřímá úměra.

6.1.2 Celková korelační analýza vývoje CPI a přílivu PZI

Analýza vztahu mezi hodnotami CPI a PZI v každé zemi zvlášť (viz. předchozí text) nepotvrdila významnou závislost těchto veličin. Následující část se tedy zaměřuje na zkoumání vlivu CPI na příliv investic do země z jiného hlediska. Neposuzuji zde těsnost závislosti u veličin CPI a PZI v každé zemi zvlášť, ale společně jako celek. Korelační analýze jsem podrobil data získaná vypočtením průměrných hodnot *CPI* (za období 1998-2007) a *PZI na 1 obyv.* (za období 1995-2006) a vytvořením pomyslného žebříčku zemí za obě zkoumané veličiny. Tyto žebříčky byly uvedeny na konci kapitol věnovaných vývoji CPI, resp. vývoji PZI. Data z těchto kapitol jsem zpracoval do následující tabulky:

Tabulka č. 7: Pořadí států dle dosažených průměrných hodnot CPI a PZI

Stát	Průměrná hodnota CPI	Pořadí státu	Stát	Průměrná hodnota PZI na 1 obyv. (v EUR)
Finsko	9,70	1.	Švédsko	1759
Dánsko	9,62	2.	Dánsko	1227
Švédsko	9,28	3.	Finsko	869
Norsko	8,82	4.	Norsko	703
Rakousko	8,02	5.	Německo	585
Německo	7,81	6.	Rakousko	549
Slovinsko	5,97	7.	ČR	499
Estonsko	5,94	8.	Maďarsko	490
Maďarsko	5,07	9.	Estonsko	483
Itálie	4,98	10.	Slovensko	468
ČR	4,37	11.	Slovinsko	324
Litva	4,35	12.	Bulharsko	209
Slovensko	4,01	13.	Lotyšsko	203
Lotyšsko	3,99	14.	Itálie	201
Polsko	3,94	15.	Polsko	197
Bulharsko	3,77	16.	Litva	184
Rumunsko	3,01	17.	Rumunsko	133

Zdroj: Eurostat a TI, vlastní výpočty a úprava

Korelační koeficient vypočtený z hodnot uvedených ve sloupcích „Průměrná hodnota CPI“ a „Průměrná hodnota PZI na 1 obyv.“ má výslednou hodnotu:

$$\rho = 0,812.$$

Hodnota se velmi blíží jedné, lze tedy tvrdit, že existuje přímá závislost mezi pořadím zemí zjištěným dle indexu *CPI* a pořadím zemí zjištěným dle ukazatele *PZI na 1 obyvatele*. Hodnotíme-li vliv výše indexu *CPI* na vývoj přílivu *PZI* z hlediska pořadí zemí, lze konstatovat, že v delším časovém horizontu existuje u sledovaných zemí EU prokazatelná závislost.

Vysoká míra závislosti je patrná i z letného pohledu na oba žebříčky. První čtyři místa v obou žebříčcích obsadily severské země, z nichž Dánsko a Norsko se umístily na zcela shodných pozicích. Pozice pátého Rakouska a šestého Německa v žebříčku seřazeném dle *CPI* se v druhém žebříčku pouze prohodily, následuje Slovinsko, Estonsko a Maďarsko, které v prvním žebříčku zaujímají 7.-9. místo, v tom druhém jsou na 8.-11. místě, přičemž se mezi ně „vklínilo“ Slovensko. Z uvedeného pravidla vybočuje Slovinsko, Itálie, ČR, Litva a Bulharsko, jež se umístily v obou žebříčcích na výrazně odlišných pozicích. Polsko a Rumunsko ve spodních částech žebříčků ovšem opět potvrzují vzájemnou závislost obou hodnot, protože Polsko obsadilo 15. a Rumunsko 17. místa v obou žebříčcích.

V následující tabulce jsou zvýrazněny změny pořadí zemí z předcházejících žebříčků. Modrá barva propojení znamená zachování stejné pozice, šedivá změnu pozice o jedno místo, zelená změnu o dvě místa a červená vazba znázorňuje změnu o tři a více míst.

Tabulka č. 8: Změna pořadí vybraných zemí EU

Stát	Pořadí státu	Vazba	Pořadí státu	Stát
Finsko	1.		1.	Švédsko
Dánsko	2.		2.	Dánsko
Švédsko	3.		3.	Finsko
Norsko	4.		4.	Norsko
Rakousko	5.		5.	Německo
Německo	6.		6.	Rakousko
Slovinsko	7.		7.	ČR
Estonsko	8.		8.	Maďarsko
Maďarsko	9.		9.	Estonsko
Itálie	10.		10.	Slovensko
ČR	11.		11.	Slovinsko
Litva	12.		12.	Bulharsko
Slovensko	13.		13.	Lotyšsko
Lotyšsko	14.		14.	Itálie
Polsko	15.		15.	Polsko
Bulharsko	16.		16.	Litva
Rumunsko	17.		17.	Rumunsko

Zdroj: vlastní výpočty a úprava

Z tabulky je zřejmé, že zcela shodného umístění v obou žebříčcích dosáhly 4 státy (Dánsko, Norsko, Polsko a Rumunsko), umístění se změnou o jedno místo dosáhlo 5 států (Rakousko, Německo, Estonsko, Maďarsko a Lotyšsko). Finsko a Švédsko si navzájem prohodily první a třetí místo, což znamená změnu o dvě pozice. Zbývajících šest států (Slovinsko, Itálie, Česká republika, Litva, Slovensko a Bulharsko) zaznamenalo změnu o 3 – 4 místa.

Pokud se tedy země seřadí dle zkoumaných ukazatelů a provede se korelační analýza, lze konstatovat, že mezi hodnotou indexu vnímání korupce a přílivem investic do země existuje vzájemná závislost.

6.2 Shluková analýza

Shluková analýza (též clusterová analýza) je vícerozměrná statistická metoda, která umožňuje v rozsáhlých nestruturovaných souborech dat nacházet jejich vnitřní strukturu v podobě tzv. homogenních skupin, čili shluků. Tím je možné odhalit strukturu množiny sledovaných objektů. Principem je, že objekty uvnitř shluků jsou si co nejvíce podobné a naopak objekty různých shluků jsou navzájem co nejvíce odlišné. Vztah mezi jednotlivými ukazateli je možné analyzovat pomocí korelační matice.

6.2.1 Metodika výpočtu³⁴

Shluková analýza vychází zpravidla z množiny n objektů $\{O_1, O_2, \dots, O_n\}$, z nichž je každý popsán prostřednictvím p ukazatelů $\{U_1, U_2, \dots, U_p\}$, které má smysl na dané množině objektů sledovat. Výběr množiny sledovaných ukazatelů rozhoduje o úspěchu závěru metody, proto je nutné mu věnovat pozornost. Předpokládáme-li, že u objektu O_i , $i = 1, 2, \dots, n$ bylo změněno těchto p znaků, získáme vektor $X_i = (x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{ip})$ a výsledkem pozorování je tzv. datová matice X typu $n \times p$:

Obrázek č. 5: Datová matice X

$$X = \begin{pmatrix} X_{11} & X_{12} & \dots & X_{1p} \\ X_{21} & X_{22} & \dots & X_{2p} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ X_{n1} & X_{n2} & \dots & X_{np} \end{pmatrix},$$

kde:

x_{ik} ...   hodnota k -tého ukazatele i -tého objektu.

Jednotlivá měření, čili vektory X_i tvoří řádky matice. Sloupce datové matice X vyjadřují hodnoty k -tého znaku v množině objektů, $k = 1, 2, \dots, p$. Budeme předpokládat, že byly měřeny pouze kvantitativní znaky a tedy že vektory X_i jsou číselné vektory. Každý z těchto vektorů pak může být zobrazen v p -rozměrném Eukleidovském prostoru E_p jako bod

³⁴ KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: Statis, 2003. s. 230-242

a zkoumáme tedy bodovou množinu a její rozklady v E_p . Úkolem je rozdělení množiny pozorování do disjunktních³⁵ skupin $S_1, S_2, \dots, S_m$ ($m \leq n$).

Pro posuzování míry podobnosti či vzdálenosti objektů byla v analýze použita **Eukleidovská vzdálenost**. Ta je vyjádřena vzorcem:

Obrázek č. 6: Vzorec Eukleidovské vzdálenosti

$$d(X_i, X_j) = \sqrt{\sum_{k=1}^p (X_{ik} - X_{jk})^2},$$

kde:

X_{ik} ... hodnota k -tého pozorování na i -tém prvku,

X_{jk} ... hodnota k -tého pozorování na j -tém prvku.

Tato metoda je početně jednoduchá, předpokládá ale nekorelovanost proměnných. Tento předpoklad byl při výpočtu zajištěn transformací proměnných pomocí průměru a směrodatné odchylky. Transformace proměnných se provádí tak, že od základního údaje se odečte průměrná hodnota sledované skupiny zemí a výsledek se vydělí směrodatnou odchylkou.

Po vypočtení vzdálenosti $d(X_i, X_j)$ mezi jednotlivými dvojicemi objektů lze přistoupit k samotné shlukové analýze. Ta má několik modifikací, lišících se ve způsobu hodnocení podobnosti. Metoda použitá při výpočtech v této práci se nazývá **Metoda průměrné vzdálenosti objektů**. U této metody je za vzdálenost dvou shluků považována průměrná vzdálenost mezi páry patřícími dvěma shlukům. Postup výpočtu této vzdálenosti uvádí následující vzorec:

Obrázek č. 7: Vzorec Metody průměrné vzdálenosti objektů

$$d(S_h, S_k) = \sum_{X_i \in S_h} \sum_{X_j \in S_k} d(X_i, X_j)$$

Ke grafickému znázornění hierarchické struktury nalezených skupin slouží hierarchický strom neboli dendogram, který zobrazuje postupný proces shlukování. Na jednu osu se

³⁵ disjunktní - nemající žádný společný prvek

nanášejí hodnoty vzdáleností mezi objekty a mezi shluky, na druhé ose jsou jednotlivé objekty seřazené podle toho, jak se postupně spojují do shluků.

6.2.2 Výpočet shlukové analýzy

Výpočet shlukové analýzy z dat uvedených v tabulce č. 7 na straně 73. byl proveden v softwaru SPSS 12.0 for Windows od společnosti SPSS Inc. Tento program umožňuje realizaci shlukové analýzy v relativně krátkém čase³⁶, navolí se pouze požadované metody výpočtu, v tomto případě Eukleidovská vzdálenost a Metoda průměrné vzdálenosti dvou objektů. Vstupní hodnoty není potřeba transformovat na normované veličiny, neboť program provede tyto úpravy automaticky, vypočte a nakonec zobrazí jednotlivé kroky shlukové analýzy.³⁷

6.2.3 Interpretace výsledků

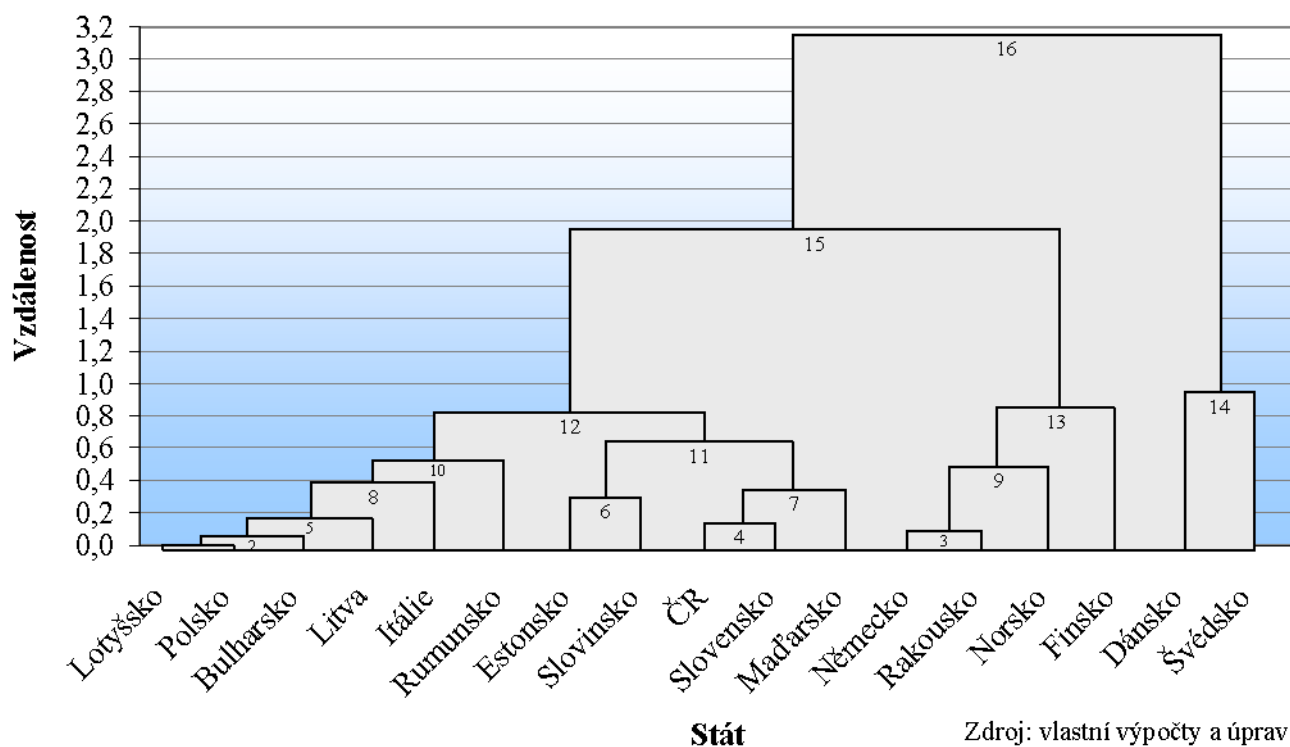
K interpretaci výsledků shlukové analýzy pomocí metody průměrné vzdálenosti objektů se používá grafického znázornění v podobě hierarchického grafu, tzv. dendogramu. Na ose x jsou uvedeny jednotlivé státy seřazené podle kroků shlukování, na ose y je naznačena vzdálenost mezi jednotlivými shluky. Z této vzdálenosti lze vyzorovat i kroky shlukování, tyto kroky neboli pořadí shluků jsou pro přehlednost uvedeny uvnitř každého shluku výsledného dendogramu. Postup shlukování zobrazuje graf č. 35 na následující straně.

---

³⁶ ve srovnání s výpočty pomocí kalkulátoru nebo tabulkového procesoru MS Excel

³⁷ výsledné výstupy z programu SPSS 12.0 for Windows jsou uvedeny v příloze C

Graf č. 35: Dendogram – grafické znázornění shlukové analýzy

Zdroj: vlastní výpočty a úprava

Jak vyplývá z dendogramu, **první shluk** vytvořilo Lotyšsko společně s Polskem. Míra podobnosti se dala v tomto případě očekávat. Obě země jsou z pohledu zjištěných indexů vnímání korupce a přílivu PZI na obyvatele velmi podobné. Institucionální prostředí těchto zemí transparentností zrovna neoplývá, příliv investic v přepočtu na osobu je z vybraných zemí jedním z nejhorších.

Druhý shluk představuje spojení Bulharska a prvního shluku (Lotyšska a Polska). Malá vzdálenost (vyjádřená na ose y) značí podobnost všech třech zemí v ukazatelích *CPI* a *PZI na 1 obyvatele*. Spojení Bulharska s Lotyšskem a Polskem je poměrně překvapující, dalo by se očekávat, že tyto tři země nelze srovnávat, ale analýza poukazuje na možnou podobnost těchto zemí. Z daného výsledku tedy vyplývá, že v oblasti korupce a přílivu *PZI na 1 obyv.* Bulharsko po vstupu do EU úspěšně dohání země, které jsou v EU delší dobu.

Třetí shluk je opakem shluků předchozích. Došlo v něm ke spojení Německa a Rakouska, zemí s nízkou mírou korupce a poměrně vysokým přílivem investic v přepočtu na obyvatele. Úspěšnější zemí ve vykazování nižší korupce je Rakousko, Německo je naopak lepší v příjmu investic při přepočtu na 1 obyvatele.

Čtvrtý shluk charakterizuje podobné rysy České republiky a Slovenska. Přestože jsou obě republiky samostatnými státy od roku 1993, nelze zapřít jistou podobnost ve vykazovaných hodnotách CPI a PZI na obyv. I tak je pozice Česka vůči Slovensku lepší jak v CPI tak i v přílivu investic. Z kapitoly věnované vývoji CPI je patrná snaha obou zemí o zlepšování situace vnímání korupce.

V pátém shluku došlo ke spojení Litvy a druhého shluku (Bulharsko, Lotyšsko, Polsko). Ani toto spojení není nikterak překvapující, geografická poloha Litvy předurčuje k podobnosti s dalšími zeměmi regionu, tedy Polska a Lotyšska. Ze zemí tohoto shluku je Litva lepší v průměrné hodnotě *CPI*, naopak v průměrné hodnotě *PZI na 1 obyv.* je Litva poslední.

Samostatně se v **šestém kroku vytvořil shluk** Estonska a Slovinska. I když jsou země z geografického hlediska od sebe poměrně vzdálené, ve zkoumaných veličinách jsou si velmi podobné. V hodnotě *CPI* se liší pouze o 0,03 ve prospěch Slovinska, průměrné hodnoty *PZI na obyv.* jsou rozdílné více - liší se o cca. 160 EUR ve prospěch Estonska.

Sedmý shluk vytvořilo Maďarsko spolu s Českou republikou a Slovenskem z čtvrtého shluku. Náležitost zemí do tohoto shluku vyjadřuje shodu nejen v geografické poloze, ale i v podobném vývoji po roce 1989. V oblasti vnímání korupce je Maďarsko úspěšnější než zbývající dva státy, v přílivu *PZI na 1 obyv.* Maďarsko mírně předhání Česká republika (ovšem v průměru pouze o 9 EUR). Na ose y lze vysledovat mírný odstup Maďarska od států z čtvrtého shluku. Tato vzdálenost naznačuje odchylku zkoumaných hodnot *CPI* a *PZI na obyv.*

Překvapující výsledek přináší **shluk osmý**, ve kterém se ke státům čtvrtého shluku (Lotyšsko, Polsko, Bulharsko, Litva) připojuje Itálie. Míra podobnosti vyjádřená vzdáleností shluku na ose y může být interpretována jako malá, ovšem samotné zařazení Itálie do skupiny těchto zemí je zářezující. Zakládající člen EU vykazuje v míře vnímání korupce značné rezervy, příliv PZI v přepočtu na obyvatele také není významný ve srovnání s ostatními, dlouhodobými členy EU. Získané hodnoty proto zařadili Itálii po bok nových členů EU a to ještě těch z druhé poloviny žebříčku.

Devátý shluk vznikl spojením Norska a třetího shluku zastupující Německo a Rakousko. Z dalšího vývoje následujících shluků je patrné, že Norsko je svými dosahovanými hodnotami *CPI* a *PZI na 1 obyv.* bližší právě Německu a Rakousku, nežli severským

státům zastoupených Dánskem a Švédskem, jež vytvořily ve 14. kroku samostatný shluk (viz. dále). I tak je ale vzdálenost devátého shluku od třetího na ose y značná. Lze tedy usuzovat určitou odlišnost Norska od Německa a Rakouska ve zkoumaných veličinách. Ze vstupních dat je viditelný rozdíl v indexech *CPI* (o 0,8 lepší ve srovnání s Rakouskem a téměř o 1,0 lepší vůči Německu) i *PZI na 1 obyvatele* (o 118 / 154 EUR lepší vůči Německu resp. Rakousku).

V **desátém shluku** se k předchozímu osmému připojilo Rumunsko a zakončilo tak rozšiřování této skupiny států. I v případě připojení Rumunska je tento krok logický a lze jej předpokládat ze zjištěných hodnot *CPI* a *PZI na 1 obyv.* Očekávání, že se Rumunsko bude svými hodnotami výrazně odlišovat od ostatních států, se nenaplnilo. Kdyby tomu tak bylo, vytvořilo by samostatný shluk, který by nebyl připojen k žádnému jinému státu. Ve výsledném dendogramu by byl znázorněn jako poslední (nejvýše umístěný) shluk. Ovšem natolik se Rumunsko v hodnotách *CPI* a *PZI na 1 obyv.* nelišilo a bylo tedy zařazeno ke státům osmého shluku. Na tomto příkladu je jasně patrné, jak velkou cestu urazilo Rumunsko při přípravě na vstup do EU. Tyto snahy pozitivně ovlivnily vnímání korupce v zemi a projevíly se i na zvyšování přílivu investic.

Jedenáctý shluk pouze slučuje státy shluku šestého a sedmého. Lze tedy říci, že tento krok udává vzdálenou podobnost Estonska a Slovinska (shluk šestý) s Českou republikou, Slovenskem a Maďarskem (shluk sedmý). Ve výsledném shluku se tak ocitly státy bývalého východního bloku, nacházející se v podobném regionu (platí jednoznačně v případě ČR, SR a Maďarska), jež dosahovaly ve zkoumaném období a veličinách podobných hodnot.

Dvanáctý shluk je obdobou předchozího, opět došlo pouze ke spojení dřívějších shluků. V tomto kroku se sloučil shluk desátý a jedenáctý. Do výsledného dvanáctého spojení se zařadilo celkem 11 států, konkrétně 10 nových členských států EU přistoupivší v roce 2004, resp. 2007 a Itálie, která je v unii již od roku 1958.

Ve **třináctém shluku** se k Německu, Rakousku a Norsku připojilo Finsko. Vzdálenost mezi shlukem 13. a 9. je menší než mezi shlukem 9. a 5., je tedy možné tvrdit, že existuje větší podobnost mezi Finskem a Norskem, než při srovnání Norska s Německem resp. Rakouskem. Podobnost Norska a Finska je dána nejen geografickou polohou obou států (jedná se o sousedící severské státy) a společnou historií a kulturou, ale především z toho

pramenící podobné mentality obou národů. Jak již bylo zmíněno, korupce je v těchto zemích vnímána jako „velké zlo“, které se nepromíjí a analogický vývoj indexů *CPI* toto jen dokládá. Podobnost obou států lze vysledovat i v ukazateli *PZI na 1 obyv.*, ve kterém Norsko mírně „zaostává“ za Finskem. Přesto oba státy patří ke špičkám v příjmu přímých zahraničních investic na obyvatele. I když v těchto zemích nalezneme vysokou míru zdanění, jsou v nich potenciální investoři ochotni investovat, protože zde nachází nejen vzdělané a kvalifikované obyvatelstvo, ale také transparentní prostředí k podnikání.

Samostatně vytvořily **čtrnáctý shluk** Dánsko a Švédsko, které tak potvrdily vzájemnou podobnost států severní Evropy a význam řady faktorů zmiňovaných v předchozím odstavci. Obě země vykazují podobné hodnoty zkoumaných veličin. Dánsko je lepší ve vnímání korupce (o zhruba 0,34), Švédsko je výrazně úspěšnější v příjmu *PZI na 1 obyv.* (o 532 EUR).

Poslední dva shluky (**patnáctý a šestnáctý**) vznikly pouze spojením shluků již existujících. Vzhledem k výrazné vzdálenosti od předchozích shluků nelze v tomto spojení hledat vzájemnou podobnost začleněných států. Mohu konstatovat, že tyto poslední dva shluky vznikly jako finální kroky clusterové analýzy, ve kterých již nelze spatřovat vzájemnou provázanost shluků a tudíž společné znaky sloučených států.

ZÁVĚR

V kapitole věnované vymezení teoretických pojmů bylo zmíněno, že korupce je závažný celospolečenský problém, který negativně ovlivňuje chod institucí, narušuje principy ekonomiky a má negativní vliv na celou společnost. Korupce vede k přijímání důležitých rozhodnutí jednotlivců určených nízkými motivy bez ohledu na to, jaké budou mít následky pro celou společnost. V konečném důsledku se korupce projevuje snížením kvality zboží a služeb, v růstu vnitřního i vnějšího zadlužení země, v přijímání neprioritních kroků a v neefektivním trhu.

Informace ke zpracování díla jsem získal studiem pramenů uvedených v seznamu literatury. **V teoretické části** jsem poskytl náhled na fenomén korupce, uvedl jsem její členění, příčiny a dopady. Také u přímých zahraničních investic byly uvedeny definice a členění, se kterými se v této oblasti můžeme setkat. Druhá kapitola se podrobněji věnovala členění korupce, příčinám vzniku, jejím dopadům. V třetí části byly uvedeny kvantitativní a kvalitativní metody zjišťování velikosti korupce, členění a nejčastěji používané indexy vyjadřující míru korupce. **Na základě těchto teoretických poznatků byl pro analýzu vývoje korupce v zemích EU vybrán index CPI. Přestože je tento index mnohými odborníky zatracován pro svou nedokonalou vypovídací hodnotu, je v praxi nejpoužívanějším a nejrozšířenějším indexem schopným vyjádřit míru vnímané korupce ve sledované zemi.**

V praktické části byl nejprve ve čtvrté kapitole podrobně zmapován vývoj indexů CPI ve vybraných státech EU. Následující, pátá kapitola byla věnována přehledu přílivu PZI v daných státech. Aby bylo možno vybrané státy navzájem porovnávat, přepočtl jsem zjištěné hodnoty PZI na 1 obyvatele. Zde je nutno podotknout, že zajištění komplexních informací o přítoku PZI bylo poměrně náročné, protože jednotlivé zdroje se značně rozcházely. Poslední, šestá kapitola obsahovala vlastní analýzu dat, rozčleněnou do tří částí.

V první části jsem se zaměřil na analýzu vlivu korupce na příliv investic do země v rámci každého státu zvlášť. Jako vstupní údaje posloužily hodnoty indexů CPI za sledované období a příliv PZI přepočtený na 1 obyvatele. **Vztah mezi výší CPI a přílivem PZI, kvantitativně vyjádřený korelačním koeficientem, byl prokázán u čtyř zemí ze sedmnácti, u ostatních zemí se závislost neprojevila nebo byla nalezena nepřímá**

úměra. Důvod, proč se tato závislost potvrdila pouze u necelé čtvrtiny zkoumaných zemí, spatřuji v malém rozsahu vstupních dat, který mohl korelační analýzu zkreslit. Dalším z důvodů je skutečnost, že investoři se při svém rozhodování zajímají o více kritérií, než jen jak si země vede v otázce korupce. Také faktor časového zpoždění je v případě dlouhotrvající realizace investice značný a pokud se v některé zemi v jednom roce zjistí vyšší míra korupce, nemusí to ihned znamenat snížení zájmu u potenciálních investorů.

Tento zkreslující faktor jsem v další empirické části odstranil tím, že jsem vypočítal průměry z dosažených indexů *CPI* a hodnot přílivu *PZI na 1 obyv.* u každé země za dané období a z těchto průměrů vytvořil pořadí. Vstupními daty tedy byly pomyslné žebříčky zemí sestavené dle indexů *CPI* a dle průměrných hodnot *PZI na 1 obyv.* **Korelační analýza provedená na základě těchto dat poskytla jednoznačný výsledek. Korelační koeficient se svou hodnotou blížil k jedné, což dokazuje těsnou závislost zkoumaných veličin. Tato metoda - eliminující časové zpoždění - tedy potvrdila vztah mezi výší vnímané korupce v zemi a její úspěšností v příjmu *PZI*.**

Závěrečnou analýzou, zpracovanou v kapitole 6.2, byla shluková analýza. Pomocí této metody bylo možno zařadit země do skupin, ve kterých si jsou nejvíce podobné na základě zkoumaných veličin indexu *CPI* a příjmu *PZI na 1 obyv.* **Tato analýza poskytla velmi zajímavý přehled o podobnosti sledovaných zemí. Shrnu-li výstup této analýzy, výsledkem bylo rozčlenění 17 vybraných zemí EU do 3 hlavních shluků.** Samostatné kroky shlukování byly na závěr detailně popsány a analyzovány možné příčiny zjištěných výsledků.

Cíl práce, tak jak byl vytyčen v úvodu, byl splněn. První metodika korelační analýzy potvrdila vliv korupce na výši přílivu investic do země sice jen částečně, z výsledku druhé lze ovšem konstatovat, že zkoumaný vliv byl (po vhodné úpravě vstupních dat) prokázán. Původně stanovený cíl práce byl překročen tím, že byla navíc provedena shluková analýza, která detailně zmapovala podobnost zemí z hlediska dosahovaných hodnot *CPI* a *PZI*. Výsledky analýzy poskytly velmi zajímavé závěry, které by mohly posloužit jako podklad pro další metody zkoumání překračující vymezený rozsah této práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

1. DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2006. 309 s. ISBN 80-210-4062-9.
2. DUNNING, J. H. *Explaining the International Direct Investment Position of Countries: Towards a Dynamic or Developmental Approach*. In Review of World Economics. Berlin: Springer Berlin, 1981. 64 s. ISSN 1610-2878.
3. FRIČ, Pavel, a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999. 299 s. ISBN 80-86103-26-9.
4. HUNYA, G. *Recent Impacts of Foreign Direct Investment on Growth and Restructuring in Central European Transition Countries*. Wien: WIIW – Wifo Database, 2002. 23 s. Research reports No. 284.
5. CHMELÍK, J., a kol. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde Praha, 2003. 224 s. ISBN: 80-7201-434-X.
6. KARKLINS, R. *The system made me do it: Corruption in Postcommunist Societies*. M. E. Sharp, Inc: New York, England, 2005. 232 s. ISBN 978-0-7656-1634-0.
7. KAUFMANN, D. *Corruption, Governance and Security: Challenges for the Rich Countries and the World*. In Global Competitiveness Report 2004 – 2005, World Economic Forum, Palgrave MacMillan 2005. 102 s. ISBN 1-4039-4913-1.
8. KELLER, J. *Dvanáct omylů sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995, 167 s. ISBN 80-85850 09-5.
9. KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: Statis, 2003. 247 s. ISBN 80-85659-31-X.
10. PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha*. Praha: Eurolex Bohemia, 2007. 196 s. ISBN: 80-86861-94-5.

11. ŘEZANKOVÁ, H. *Shluková analýza dat*. Praha: Professional Publishing, 2007. 196 s. ISBN 978-80-86946-26.
12. SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice*. Praha: Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.

Internetové zdroje:

1. ČNB. *Přímé zahraniční investice*. Praha, 2005. 62 s. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/statistika/platební_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2003_CZ_1.PDF> [cit. 2008-03-19].
2. Hospodářské noviny. *Statistická čísla o korupci nejsou vycucaná z prstu*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.comrad.cz/jakvnmaj.htm>> [cit. 2008-03-13].
3. Informační centrum OSN. *Zločin a spravedlnost: řešení problematiky mezinárodní kriminality* [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=711>> [cit. 2008-03-11].
4. KLIKA, L. *Korupční klima v Evropě*. Seminář Vliv korupce v ČR na mezinárodní obchod se zvláštním důrazem na přímé zahraniční investice. Praha. 31.10.2005. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=4845#celetna> [cit. 2008-04-02].
5. KÖRNER, P. a kol. *Měření kvality podnikatelského prostředí ve Střední Evropě*. 21 s. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.alumni.cz/2002-kudrna1.pdf>> [cit. 2008-04-25].
6. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o korupci v ČR v letech 2005 – 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci*. Praha: 2007. 62 s. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/dokument/index.html>>
7. Transparency International: *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha, 2005. 112 s. [online]. Poslední revize 14.1. 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.transparency.cz/pdf/skripta.pdf>> [cit. 2008-03-11].

8. WEI, S. J., WU, Y. *Negative Alchemy? Corruption, Composition of Capital Flows, and Currency Crises*. National Bureau of Economic Research 2001, NBER Working Paper 8187, Dostupné z WWW: <<http://www.nber.org/papers/W8187>> [cit. 2008-04-02].

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – vzorce a výpočet lineární regrese

Příloha B - tabulky indexů CPI z období let 1998 - 2007

Příloha C –výstupy výpočtu shlukové analýzy z programu SPSS 12.0 for Windows

Jednoduchý model lineární regrese¹

Závislost hodnot jedné proměnné na hodnotách druhé proměnné se v matematice vyjadřuje funkčním vztahem $y = f(x)$. V tomto případě dokážeme ze znalosti konkrétní hodnoty x přesně určit, jaké hodnoty nabude proměnná y . Takovéto závislosti říkáme funkční. V praktických úlohách není situace zdaleka tak jednoduchá. Na sledovanou veličinu nepůsobí obvykle jenom jedna náhodná veličina X , ale většinou je jich více.

Regresní funkce vyjadřuje změny podmíněné střední hodnoty jedné náhodné veličiny při změně hodnot druhé náhodné veličiny. Graf regresní funkce nazýváme regresní křivka.

Jednoduchým modelem lineární regrese nazýváme takový lineární model, kdy grafem regresní funkce je přímka. Tato přímka má rovnici:

$$y = \alpha + \beta x$$

Úkolem regresní analýzy je na základě naměřených hodnot (x_1, y_1) , (x_2, y_2) , ... , (x_n, y_n) odhadnout neznámé parametry α , β daného modelu. Tyto odhady se značí a , b a získají se **metodou nejmenších čtverců**. Princip této metody spočívá v tom, že hledá takovou funkci

$$\hat{y} = a + bx$$

aby v jistém smyslu co nejvíce „přiléhala“ k bodům (x_1, y_1) , (x_2, y_2) , ... , (x_n, y_n) , kde se „přiléhání“ měří součtem rozdílů hodnot $\hat{y}_i - y_i$ (tzv. reziduí). Protože by mohlo dojít k tomu, že při značných odchylkách mezi $\hat{y}_i$ a y_i se kladné a záporné rozdíly navzájem odečtou, bere se jako míra přiléhání ne prostý součet reziduí, ale součet jejich čtverců. Čím menší je tento součet, tím lépe funkce $\hat{y}$ přiléhá k naměřeným bodům.

Vzorce pro výpočet odhadů a , b jsou popsány např. v uvedeném zdroji (Kubanová, 2003) v kapitole 4.2.

---

¹ Zdroj: KUBANOVÁ, J. Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi. Bratislava: Statis, 2003. 247 s. ISBN 80-85659-31-X.

Pořadí	Země	CPI 1998	Odchylka	Počet průzk.
1	Dánsko	10.0	0.7	9
2	Finsko	9.6	0.5	9
3	Švédsko	9.5	0.5	9
4	Nový Zéland	9.4	0.7	8
5	Island	9.3	0.9	6
6	Kanada	9.2	0.5	9
7	Singapur	9.1	1.0	10
8	Nizozemsko	9.0	0.7	9
9	Norsko	9.0	0.7	9
10	Švýcarsko	8.9	0.6	10
11	Austrálie	8.7	0.7	8
12	Lucembursko	8.7	0.9	7
13	Velká Británie	8.7	0.5	10
14	Irsko	8.2	1.4	10
15	Německo	7.9	0.4	10
16	Hong Kong	7.8	1.1	12
17	Rakousko	7.5	0.8	9
18	USA	7.5	0.9	8
19	Izrael	7,1	1,4	9
20	Chile	6.8	0.9	9
21	Francie	6.7	0.6	9
22	Portugalsko	6.5	1.0	10
23	Botswana	6.1	2.2	3
24	Španělsko	6.1	1.3	10
25	Japonsko	5.8	1.6	11
26	Estonsko	5.7	0.5	3
27	Kostarika	5.6	1.6	5
28	Belgie	5.4	1.4	9
29	Malajsie	5.3	0.4	11
30	Namíbie	5.3	1.0	3
31	Taiwan	5.3	0.7	11
32	Jižní Afrika	5.2	0.8	10
33	Maďarsko	5.0	1.2	9
34	Mauritius	5.0	0.8	3
35	Tunisko	5.0	2.1	3
36	Řecko	4.9	1.7	9
37	Česká republika	4.8	0.8	9
38	Jordánsko	4.7	1.1	6
39	Itálie	4.6	0.8	10
40	Polsko	4.6	1.6	8
41	Peru	4.5	0.8	6
42	Uruguay	4.3	0.9	3
43	Jižní Korea	4.2	1.2	12
44	Zimbabwe	4.2	2.2	6
45	Malawi	4.1	0.6	4

46	Brazílie	4.0	0.4	9
47	Bělorusko	3.9	1.9	3
48	Slovensko	3.9	1.6	5
49	Jamajka	3.8	0.4	3
50	Maroko	3.7	1.8	3
51	Salvador	3.6	2.3	3
52	Čína	3.5	0.7	10
53	Zambie	3.5	1.6	4
54	Turecko	3.4	1.0	10
55	Ghana	3.3	1.0	4
56	Mexiko	3.3	0.6	9
57	Filipíny	3.3	1.1	10
58	Senegal	3.3	0.8	3
59	Pobřeží slonoviny	3.1	1.7	4
60	Guatemala	3.1	2.5	3
61	Argentina	3.0	0.6	9
62	Nikaragua	3.0	2.5	3
63	Rumunsko	3.0	1.5	3
64	Thajsko	3.0	0.7	11
65	Jugoslávie	3.0	1.5	3
66	Bulharsko	2.9	2.3	4
67	Egypt	2.9	0.6	3
68	Indie	2.9	0.6	12
69	Bolívie	2.8	1.2	4
70	Ukrajina	2.8	1.6	6
71	Litva	2.7	1.9	3
72	Pákistán	2.7	1.4	3
73	Uganda	2.6	0.8	4
74	Keňa	2.5	0.6	4
75	Vietnam	2.5	0.5	6
76	Rusko	2.4	0.9	10
77	Ekvádor	2.3	1.5	3
78	Venezuela	2.3	0.8	9
79	Kolumbie	2.2	0.8	9
80	Indonésie	2.0	0.9	10
81	Nigérie	1.9	0.5	5
82	Tanzánie	1.9	1.1	4
83	Honduras	1.7	0.5	3
84	Paraguay	1.5	0.5	3
85	Kamerun	1.4	0.5	4

Příloha B – CPI 1999

Pořadí země	Země	Index Vnímání Korupce 1999	Standardní odchylka	Počet průzkumů
1	Dánsko	10.0	0.8	9
2	Finsko	9.8	0.5	10
3	Nový Zéland	9.4	0.8	9
	Švédsko	9.4	0.6	10
5	Kanada	9.2	0.5	10
	Island	9.2	1.2	6
7	Singapur	9.1	0.9	12
8	Nizozemí	9.0	0.5	10
9	Norsko	8.9	0.8	9
	Švýcarsko	8.9	0.6	11
11	Lucembursko	8.8	0.9	8
12	Austrálie	8.7	0.7	8
13	Velká Británie	8.6	0.5	11
14	Německo	8.0	0.5	10
15	Hong Kong	7.7	1.6	13
	Irsko	7.7	1.9	10
17	Rakousko	7.6	0.8	11
18	USA	7.5	0.8	10
19	Chile	6.9	1.0	9
20	Israel	6.8	1.3	9
21	Portugalsko	6.7	1.0	10
22	Francie	6.6	1.0	10
	Španělsko	6.6	0.7	10
24	Botswana	6.1	1.7	4
25	Japonsko	6.0	1.6	12
	Slovinsko	6.0	1.3	6
27	Estonsko	5.7	1.2	7
28	Taiwan	5.6	0.9	12
29	Belgie	5.3	1.3	9
	Namibie	5.3	0.9	3
31	Maďarsko	5.2	1.1	13
32	Kostarika	5.1	1.5	7
	Malajsie	5.1	0.5	12
34	Jižní Afrika	5.0	0.8	12
	Tunisko	5.0	1.9	3
36	Řecko	4.9	1.7	9
	Mauritius	4.9	0.7	4
38	Itálie	4.7	0.6	10
39	Česká Republika	4.6	0.8	12
40	Peru	4.5	0.8	6
41	Jordánsko	4.4	0.8	6
	Uruguay	4.4	0.9	3
43	Monoko	4.3	1.0	3
44	Polsko	4.2	0.8	12
45	Brazílie	4.1	0.8	11
	Malawi	4.1	0.5	4
	Maroko	4.1	1.7	4
	Zimbabwe	4.1	1.4	9

Příloha B – CPI 1999

49	Salvador	3.9	1.9	4
52	Jamaika	3.8	0.4	3
	Lotyšsko	3.8	0.5	6
	Jižní Korea	3.8	0.9	13
53	Slovenská Republika	3.7	1.5	9
54	Filipíny	3.6	1.4	12
	Turecko	3.6	1.0	10
56	Mozambik	3.5	2.2	3
	Zambie	3.5	1.5	4
58	Bělorusko	3.4	1.4	6
	Čína	3.4	0.7	11
	Litva	3.4	1.3	7
	Mexiko	3.4	0.5	9
	Senegal	3.4	0.8	3
63	Bulharsko	3.3	1.4	8
	Egypt	3.3	0.6	5
	Ghana	3.3	1.0	4
	Makedonie	3.3	1.2	5
	Rumunsko	3.3	1.0	6
68	Guatemala	3.2	2.5	3
	Thajsko	3.2	0.7	12
70	Nikaragua	3.1	2.5	3
71	Argentina	3.0	0.8	10
72	Kolumbie	2.9	0.5	11
	Indie	2.9	0.6	14
74	Chorvatsko	2.7	0.9	5
75	Pobřeží Slonoviny	2.6	1.0	4
	Moldávie	2.6	0.8	5
	Ukrajina	2.6	1.4	10
	Venezuela	2.6	0.8	9
	Vietnam	2.6	0.5	8
80	Arménie	2.5	0.4	4
	Bolívie	2.5	1.1	6
82	Ekvádor	2.4	1.3	4
	Rusko	2.4	1.0	13
84	Albánie	2.3	0.3	5
	Gruzie	2.3	0.7	4
	Kazachstán	2.3	1.3	5
87	Kyrgyzská Rep.	2.2	0.4	4
	Pákistán	2.2	0.7	3
	Uganda	2.2	0.7	5
90	Keňa	2.0	0.5	4
	Paraguay	2.0	0.8	4
	Jugoslávie	2.0	1.1	6
93	Tanzánie	1.9	1.1	4
94	Honduras	1.8	0.5	3
	Uzbekistán	1.8	0.4	4

Pořadí	Země	Index vnímání korupce 2000	Počet průzkumů	Standardní odchylka	nejvyšší - nejnižší rozsah hodnocení
1	Finsko	10.0	8	0.6	9.0 -10.4
2	Dánsko	9.8	9	0.8	8.6 -10.6
3	Nový Zéland	9.4	8	0.8	8.1 -10.2
	Švédsko	9.4	9	0.7	8.1 -9.9
5	Kanada	9.2	9	0.7	8.1 -9.9
6	Island	9.1	7	1.1	7.3 -9.9
	Norsko	9.1	8	0.7	7.6 -9.5
	Singapur	9.1	11	1.0	6.2 -9.7
9	Nizozemí	8.9	9	0.6	8.1 -9.9
10	Velká Británie	8.7	9	0.6	7.3 -9.7
11	Lucembursko	8.6	7	0.7	7.4 -9.3
	Švýcarsko	8.6	8	0.3	8.1 -9.1
13	Austrálie	8.3	10	1.0	6.7 -9.3
14	USA	7.8	10	0.8	6.2 -9.2
15	Rakousko	7.7	8	0.7	6.2 -8.5
	Hong Kong	7.7	11	1.2	4.3 -8.6
17	Německo	7.6	8	0.8	6.2 -8.4
18	Chile	7.4	8	0.9	5.7 -8.4
19	Irsko	7.2	8	1.9	2.5 -8.5
20	Španělsko	7.0	8	0.7	5.9 -8.0
21	Francie	6.7	9	1.0	4.3 -7.7
22	Izrael	6.6	8	1.3	4.3 -7.9
23	Japonsko	6.4	11	1.3	4.3 -7.8
	Portugalsko	6.4	9	0.9	5.3 -8.1
25	Belgie	6.1	9	1.3	4.3 -8.8
26	Botswana	6.0	4	1.6	4.3 -8.2
27	Estonsko	5.7	4	1.6	4.4 -8.1
28	Slovinsko	5.5	6	1.1	4.1 -7.3
	Taiwan	5.5	11	1.4	2.5 -7.2
30	Kostarika	5.4	4	1.9	3.8 -8.1
	Namibie	5.4	4	0.8	4.3 -6.1
32	Maďarsko	5.2	10	1.2	3.9 -8.1
	Tunisko	5.2	4	1.5	3.8 -7.1
34	Jižní Afrika	5.0	10	0.9	3.8 -6.6
35	Řecko	4.9	8	1.7	3.7 -8.1
36	Malajsie	4.8	11	0.6	3.8 -5.9
37	Mauritius	4.7	5	0.8	3.9 -5.6
	Maroko	4.7	4	0.7	4.2 -5.6
39	Itálie	4.6	8	0.6	4.0 -5.6
	Jordán	4.6	5	0.8	3.8 -5.7
41	Peru	4.4	5	0.5	3.8 -5.0
42	Česká republika	4.3	10	0.9	3.3 -6.2
43	Bělorusko	4.1	3	0.8	3.4 -4.9
	Salvador	4.1	4	1.7	2.1 -6.2
	Litva	4.1	4	0.3	3.8 -4.4

Příloha B – CPI 2000

	Malawi	4.1	4	0.4	3.8 -4.8
	Polsko	4.1	11	0.8	2.8 -5.6
48	Jižní Korea	4.0	11	0.6	3.4 -5.6
49	Brazílie	3.9	8	0.3	3.6 -4.5
50	Turecko	3.8	8	0.8	2.1 -4.5
51	Chorvatsko	3.7	4	0.4	3.4 -4.3
52	Argentina	3.5	8	0.6	3.0 -4.5
	Bulharsko	3.5	6	0.4	3.3 -4.3
	Ghana	3.5	4	0.9	2.5 -4.7
	Senegal	3.5	3	0.8	2.8 -4.3
	Slovenská republika	3.5	7	1.2	2.2 -6.2
57	Lotyšsko	3.4	3	1.3	2.1 -4.4
	Zambie	3.4	4	1.4	2.1 -5.1
59	Mexiko	3.3	8	0.5	2.5 -4.1
60	Kolumbie	3.2	8	0.8	2.5 -4.5
	Etiopie	3.2	3	0.8	2.5 -3.9
	Thajsko	3.2	11	0.6	2.4 -4.0
63	Čína	3.1	11	1.0	0.6 -4.3
	Egypt	3.1	7	0.7	2.3 -4.1
65	Burkina Faso	3.0	3	1.0	2.5 -4.4
	Kazachstán	3.0	4	1.2	2.1 -4.3
	Zimbabwe	3.0	7	1.5	0.6 -4.9
68	Rumunsko	2.9	4	1.0	2.1 -4.3
69	Indie	2.8	11	0.7	2.3 -4.3
	Filipíny	2.8	11	1.0	1.7 -4.7
71	Bolívie	2.7	4	1.3	1.7 -4.3
	Pobřeží slonoviny	2.7	4	0.8	2.1 -3.6
	Venezuela	2.7	8	0.7	2.1 -4.3
74	Ekvádor	2.6	4	1.0	2.1 -4.3
	Moldavsko	2.6	4	0.9	1.8 -3.8
76	Arménie	2.5	3	0.6	2.4 -3.5
	Tanzanie	2.5	4	0.6	2.1 -3.5
	Vietnam	2.5	8	0.6	2.1 -3.8
79	Uzbekistán	2.4	3	0.9	2.1 -3.7
80	Uganda	2.3	4	0.6	2.1 -3.5
81	Mozambik	2.2	3	0.2	2.4 -2.7
82	Keňa	2.1	4	0.3	2.1 -2.7
	Rusko	2.1	10	1.1	0.6 -4.1
84	Kamerun	2.0	4	0.6	1.6 -3.0
85	Angola	1.7	3	0.4	1.6 -2.5
	Indonésie	1.7	11	0.8	0.5 -3.2
87	Ázerbájdžán	1.5	4	0.9	0.6 -2.5
	Ukrajina	1.5	7	0.7	0.5 -2.5
89	Jugoslávie	1.3	3	0.9	0.6 -2.4
90	Nigérie	1.2	4	0.6	0.6 -2.1

Pořadí země	Země	Index vnímání korupce 2001	Počet průzkumů	Standardní odchylka	Nejvyšší - nejnižší hodnocení
1	Finsko	9.9	7	0.6	9.2 - 10.6
2	Dánsko	9.5	7	0.7	8.8 - 10.6
3	Nový Zéland	9.4	7	0.6	8.6 - 10.2
4	Island	9.2	6	1.1	7.4 - 10.1
	Singapur	9.2	12	0.5	8.5 - 9.9
6	Švédsko	9.0	8	0.5	8.2 - 9.7
7	Kanada	8.9	8	0.5	8.2 - 9.7
8	Nizozemí	8.8	7	0.3	8.4 - 9.2
9	Lucembursko	8.7	6	0.5	8.1 - 9.5
10	Norsko	8.6	7	0.8	7.4 - 9.6
11	Austrálie	8.5	9	0.9	6.8 - 9.4
12	Švýcarsko	8.4	7	0.5	7.4 - 9.2
13	Velká Británie	8.3	9	0.5	7.4 - 8.8
14	Hong Kong	7.9	11	0.5	7.2 - 8.7
15	Rakousko	7.8	7	0.5	7.2 - 8.7
16	Izrael	7.6	8	0.3	7.3 - 8.1
	USA	7.6	11	0.7	6.1 - 9.0
18	Chile	7.5	9	0.6	6.5 - 8.5
	Irsko	7.5	7	0.3	6.8 - 7.9
20	Německo	7.4	8	0.8	5.8 - 8.6
21	Japonsko	7.1	11	0.9	5.6 - 8.4
22	Španělsko	7.0	8	0.7	5.8 - 8.1
23	Francie	6.7	8	0.8	5.6 - 7.8
24	Belgie	6.6	7	0.7	5.7 - 7.6
25	Portugalsko	6.3	8	0.8	5.3 - 7.4
26	Botswana	6.0	3	0.5	5.6 - 6.6
27	Taiwan	5.9	11	1.0	4.6 - 7.3
28	Estonsko	5.6	5	0.3	5.0 - 6.0
29	Itálie	5.5	9	1.0	4.0 - 6.9
30	Namibie	5.4	3	1.4	3.8 - 6.7
31	Maďarsko	5.3	10	0.8	4.0 - 6.2
	Trinidad & Tobago	5.3	3	1.5	3.8 - 6.9
	Tunisko	5.3	3	1.3	3.8 - 6.5
34	Slovinsko	5.2	7	1.0	4.1 - 7.1
35	Uruguay	5.1	4	0.7	4.4 - 5.8
36	Malajsie	5.0	11	0.7	3.8 - 5.9
37	Jordánsko	4.9	4	0.8	3.8 - 5.7
38	Litva	4.8	5	1.5	3.8 - 7.5
	Jihoafrická rep.	4.8	10	0.7	3.8 - 5.6
40	Kostarika	4.5	5	0.7	3.7 - 5.6
	Mauritius	4.5	5	0.7	3.9 - 5.6
42	Řecko	4.2	8	0.6	3.6 - 5.6
	Jižní Korea	4.2	11	0.7	3.4 - 5.6
44	Peru	4.1	6	1.1	2.0 - 5.3
	Polsko	4.1	10	0.9	2.9 - 5.6
46	Brazílie	4.0	9	0.3	3.5 - 4.5
47	Bulharsko	3.9	6	0.6	3.2 - 5.0
	Chorvatsko	3.9	3	0.6	3.4 - 4.6
	Česká republika	3.9	10	0.9	2.6 - 5.6
50	Kolumbie	3.8	9	0.6	3.0 - 4.5

Příloha B – CPI 2001

51	Mexiko	3.7	9	0.6	2.5 - 5.0
	Panama	3.7	3	0.4	3.1 - 4.0
	Slovensko	3.7	7	0.9	2.1 - 4.9
54	Egypt	3.6	7	1.5	1.2 - 6.2
	Salvador	3.6	5	0.9	2.0 - 4.3
	Turecko	3.6	9	0.8	2.0 - 4.5
57	Argentina	3.5	9	0.6	2.9 - 4.4
	Čína	3.5	10	0.4	2.7 - 3.9
59	Ghana	3.4	3	0.5	2.9 - 3.8
	Lotyšsko	3.4	3	1.2	2.0 - 4.3
61	Malawi	3.2	3	1.0	2.0 - 3.9
	Thajsko	3.2	12	0.9	0.6 - 4.0
63	Dominikánská rep.	3.1	3	0.9	2.0 - 3.9
	Moldavsko	3.1	3	0.9	2.1 - 3.8
65	Guatemala	2.9	4	0.9	2.0 - 4.2
	Filipíny	2.9	11	0.9	1.6 - 4.8
	Senegal	2.9	3	0.8	2.2 - 3.8
	Zimbabwe	2.9	6	1.1	1.6 - 4.7
69	Rumunsko	2.8	5	0.5	2.0 - 3.4
	Venezuela	2.8	9	0.4	2.0 - 3.6
71	Honduras	2.7	3	1.1	2.0 - 4.0
	Indie	2.7	12	0.5	2.1 - 3.8
	Kazachstán	2.7	3	1.3	1.8 - 4.3
	Uzbekistán	2.7	3	1.1	2.0 - 4.0
75	Vietnam	2.6	7	0.7	1.5 - 3.8
	Zambie	2.6	3	0.5	2.0 - 3.0
77	Pobřeží slonoviny	2.4	3	1.0	1.5 - 3.6
	Nikaragua	2.4	3	0.8	1.9 - 3.4
79	Ekvádor	2.3	6	0.3	1.8 - 2.6
	Pakistán	2.3	3	1.7	0.8 - 4.2
	Rusko	2.3	10	1.2	0.3 - 4.2
82	Tanzánie	2.2	3	0.6	1.6 - 2.9
83	Ukrajina	2.1	6	1.1	1.0 - 4.3
84	Ázerbájdžán	2.0	3	0.2	1.8 - 2.2
	Bolívie	2.0	5	0.6	1.5 - 3.0
	Kamerun	2.0	3	0.8	1.2 - 2.9
	Keňa	2.0	4	0.7	0.9 - 2.6
88	Indonésie	1.9	12	0.8	0.2 - 3.1
	Uganda	1.9	3	0.6	1.3 - 2.4
90	Nigérie	1.0	4	0.9	-0.1 - 2.0
91	Bangladéš	0.4	3	2.9	-1.7 - 3.8

Pořadí země	Země	Hodnocení CPI 2002	Počet průzkumů	Standardní odchylka	Nejvyšší – nejnižší hodnocení
1	Finsko	9,7	8	0,4	8,9 - 10,0
2	Dánsko	9,5	8	0,3	8,9 - 9,9
	Nový Zéland	9,5	8	0,2	8,9 - 9,6
4	Island	9,4	6	0,4	8,8 - 10,0
5	Singapur	9,3	13	0,2	8,9 - 9,6
	Švédsko	9,3	10	0,2	8,9 - 9,6
7	Kanada	9,0	10	0,2	8,7 - 9,3
	Lucembursko	9,0	5	0,5	8,5 - 9,9
	Nizozemí	9,0	9	0,3	8,5 - 9,3
10	Velká Británie	8,7	11	0,5	7,8 - 9,4
11	Austrálie	8,6	11	1,0	6,1 - 9,3
12	Norsko	8,5	8	0,9	6,9 - 9,3
	Švýcarsko	8,5	9	0,9	6,8 - 9,4
14	Hongkong	8,2	11	0,8	6,6 - 9,4
15	Rakousko	7,8	8	0,5	7,2 - 8,7
16	USA	7,7	12	0,8	5,5 - 8,7
17	Chile	7,5	10	0,9	5,6 - 8,8
18	Německo	7,3	10	1,0	5,0 - 8,1
	Izrael	7,3	9	0,9	5,2 - 8,0
20	Belgie	7,1	8	0,9	5,5 - 8,7
	Japonsko	7,1	12	0,9	5,5 - 7,9
	Španělsko	7,1	10	1,0	5,2 - 8,9
23	Irsko	6,9	8	0,9	5,5 - 8,1
24	Botswana	6,4	5	1,5	5,3 - 8,9
25	Francie	6,3	10	0,9	4,8 - 7,8
	Portugalsko	6,3	9	1,0	5,5 - 8,0
27	Slovinsko	6,0	9	1,4	4,7 - 8,9
28	Namibie	5,7	5	2,2	3,6 - 8,9
29	Estonsko	5,6	8	0,6	5,2 - 6,6
	Tchajwan	5,6	12	0,8	3,9 - 6,6
31	Itálie	5,2	11	1,1	3,4 - 7,2
32	Uruguay	5,1	5	0,7	4,2 - 6,1
33	Maďarsko	4,9	11	0,5	4,0 - 5,6
	Malajsie	4,9	11	0,6	3,6 - 5,7
	Trinidad a Tobago	4,9	4	1,5	3,6 - 6,9
36	Bělorusko	4,8	3	1,3	3,3 - 5,8
	Litva	4,8	7	1,9	3,4 - 7,6
	Jižní Afrika	4,8	11	0,5	3,9 - 5,5
	Tunisko	4,8	5	0,8	3,6 - 5,6
40	Kostarika	4,5	6	0,9	3,6 - 5,9
	Jordánsko	4,5	5	0,7	3,6 - 5,2
	Mauritius	4,5	6	0,8	3,5 - 5,5

Příloha B – CPI 2002

	Jižní Korea	4,5	12	1,3	2,1 - 7,1
44	Řecko	4,2	8	0,7	3,7 - 5,5
45	Brazílie	4,0	10	0,4	3,4 - 4,8
	Bulharsko	4,0	7	0,9	3,3 - 5,7
	Jamajka	4,0	3	0,4	3,6 - 4,3
	Peru	4,0	7	0,6	3,2 - 5,0
	Polsko	4,0	11	1,1	2,6 - 5,5
50	Ghana	3,9	4	1,4	2,7 - 5,9
51	Chorvatsko	3,8	4	0,2	3,6 - 4,0
52	Česká republika	3,7	10	0,8	2,6 - 5,5
	Lotyšsko	3,7	4	0,2	3,5 - 3,9
	Maroko	3,7	4	1,8	1,7 - 5,5
	Slovensko	3,7	8	0,6	3,0 - 4,6
	Srí Lanka	3,7	4	0,4	3,3 - 4,3
57	Kolumbie	3,6	10	0,7	2,6 - 4,6
	Mexiko	3,6	10	0,6	2,5 - 4,9
59	Čína	3,5	11	1,0	2,0 - 5,6
	Dominikánská republika	3,5	4	0,4	3,0 - 3,9
	Etiopie	3,5	3	0,5	3,0 - 4,0
62	Egypt	3,4	7	1,3	1,7 - 5,3
	El Salvador	3,4	6	0,8	2,0 - 4,2
64	Thajsko	3,2	11	0,7	1,5 - 4,1
	Turecko	3,2	10	0,9	1,9 - 4,6
66	Senegal	3,1	4	1,7	1,7 - 5,5
67	Panama	3,0	5	0,8	1,7 - 3,6
68	Malawi	2,9	4	0,9	2,0 - 4,0
	Uzbekistán	2,9	4	1,0	2,0 - 4,1
70	Argentina	2,8	10	0,6	1,7 - 3,8
71	Pobřeží slonoviny	2,7	4	0,8	2,0 - 3,4
	Honduras	2,7	5	0,6	2,0 - 3,4
	Indie	2,7	12	0,4	2,4 - 3,6
	Rusko	2,7	12	1,0	1,5 - 5,0
	Tanzánie	2,7	4	0,7	2,0 - 3,4
	Zimbabwe	2,7	6	0,5	2,0 - 3,3
77	Pákistán	2,6	3	1,2	1,7 - 4,0
	Filipíny	2,6	11	0,6	1,7 - 3,6
	Rumunsko	2,6	7	0,8	1,7 - 3,6
	Zambie	2,6	4	0,5	2,0 - 3,2
81	Albánie	2,5	3	0,8	1,7 - 3,3
	Guatemala	2,5	6	0,6	1,7 - 3,5
	Nicaragua	2,5	5	0,7	1,7 - 3,4
	Venezuela	2,5	10	0,5	1,5 - 3,2
85	Gruzie	2,4	3	0,7	1,7 - 2,9

Pořadí země	Země	Hodnocení CPI 2003	Počet průzkumů	Standardní odchylka	Nejvyšší – nejnižší hodnocení
1	Finsko	9.7	8	0.3	9.2 - 10.0
2	Island	9.6	7	0.3	9.2 - 10.0
3	Dánsko	9.5	9	0.4	8.8 - 9.9
	Nový Zéland	9.5	8	0.2	9.2 - 9.6
5	Singapur	9.4	12	0.1	9.2 - 9.5
6	Švédsko	9.3	11	0.2	8.8 - 9.6
7	Nizozemí	8.9	9	0.3	8.5 - 9.3
8	Austrálie	8.8	12	0.9	6.7 - 9.5
	Norsko	8.8	8	0.5	8.0 - 9.3
	Švýcarsko	8.8	9	0.8	6.9 - 9.4
11	Kanada	8.7	12	0.9	6.5 - 9.4
	Lucembursko	8.7	6	0.4	8.0 - 9.2
	Velká Británie	8.7	13	0.5	7.8 - 9.2
14	Rakousko	8.0	9	0.7	7.3 - 9.3
	Hongkong	8.0	11	1.1	5.6 - 9.3
16	Německo	7.7	11	1.2	4.9 - 9.2
17	Belgie	7.6	9	0.9	6.6 - 9.2
18	Irsko	7.5	9	0.7	6.5 - 8.8
	USA	7.5	13	1.2	4.9 - 9.2
20	Chile	7.4	12	0.9	5.6 - 8.8
21	Izrael	7.0	10	1.2	4.7 - 8.1
	Japonsko	7.0	13	1.1	5.5 - 8.8
23	Francie	6.9	12	1.1	4.8 - 9.0
	Španělsko	6.9	11	0.8	5.2 - 7.8
25	Portugalsko	6.6	9	1.2	4.9 - 8.1
26	Omán	6.3	4	0.9	5.5 - 7.3
27	Bahrajn	6.1	3	1.1	5.5 - 7.4
	Kypr	6.1	3	1.6	4.7 - 7.8
29	Slovinsko	5.9	12	1.2	4.7 - 8.8
30	Botswana	5.7	6	0.9	4.7 - 7.3
	Tchajwan	5.7	13	1.0	3.6 - 7.8
32	Katar	5.6	3	0.1	5.5 - 5.7
33	Estonsko	5.5	12	0.6	4.7 - 6.6
	Uruguay	5.5	7	1.1	4.1 - 7.4
35	Itálie	5.3	11	1.1	3.3 - 7.3
	Kuvajt	5.3	4	1.7	3.3 - 7.4
37	Malajsie	5.2	13	1.1	3.6 - 8.0
	Spojené arabské	5.2	3	0.5	4.6 - 5.6
39	Tunis	4.9	6	0.7	3.6 - 5.6
40	Maďarsko	4.8	13	0.6	4.0 - 5.6
41	Litva	4.7	10	1.6	3.0 - 7.7
	Namibie	4.7	6	1.3	3.6 - 6.6
43	Kuba	4.6	3	1.0	3.6 - 5.5

	Jordánsko	4.6	7	1.1	3.6 - 6.5
	Trinidad a Tobago	4.6	6	1.3	3.4 - 6.9
46	Belize	4.5	3	0.9	3.6 - 5.5
	Saudská Arábie	4.5	4	2.0	2.8 - 7.4
48	Mauricius	4.4	5	0.7	3.6 - 5.5
	Jižní Afrika	4.4	12	0.6	3.6 - 5.5
50	Kostarika	4.3	8	0.7	3.5 - 5.5
	Řecko	4.3	9	0.8	3.7 - 5.6
	Jižní Korea	4.3	12	1.0	2.0 - 5.6
53	Bělorusko	4.2	5	1.8	2.0 - 5.8
54	Brazílie	3.9	12	0.5	3.3 - 4.7
	Bulharsko	3.9	10	0.9	2.8 - 5.7
	Česká republika	3.9	12	0.9	2.6 - 5.6
57	Jamajka	3.8	5	0.4	3.3 - 4.3
	Lotyšsko	3.8	7	0.4	3.4 - 4.7
59	Kolumbie	3.7	11	0.5	2.7 - 4.4
	Chorvatsko	3.7	8	0.6	2.6 - 4.7
	Salvador	3.7	7	1.5	2.0 - 6.3
	Peru	3.7	9	0.6	2.7 - 4.9
	Slovensko	3.7	11	0.7	2.9 - 4.7
64	Mexiko	3.6	12	0.6	2.4 - 4.9
	Polsko	3.6	14	1.1	2.4 - 5.6
66	Čína	3.4	13	1.0	2.0 - 5.5
	Panama	3.4	7	0.8	2.7 - 5.0
	Srí Lanka	3.4	7	0.7	2.4 - 4.4
	Sýrie	3.4	4	1.3	2.0 - 5.0
70	Bosna a Hercegovina	3.3	6	0.7	2.2 - 3.9
	Dominikánská	3.3	6	0.4	2.7 - 3.8
	Egypt	3.3	9	1.3	1.8 - 5.3
	Ghana	3.3	6	0.9	2.7 - 5.0
	Maroko	3.3	5	1.3	2.4 - 5.5
	Thajsko	3.3	13	0.9	1.4 - 4.4
76	Senegal	3.2	6	1.2	2.2 - 5.5
77	Turecko	3.1	14	0.9	1.8 - 5.4
78	Arménie	3.0	5	0.8	2.2 - 4.1
	Írán	3.0	4	1.0	1.5 - 3.6
	Libanon	3.0	4	0.8	2.1 - 3.6
	Mali	3.0	3	1.8	1.4 - 5.0
	Palestina	3.0	3	1.2	2.0 - 4.3
83	Indie	2.8	14	0.4	2.1 - 3.6
	Malawi	2.8	4	1.2	2.0 - 4.4
	Rumunsko	2.8	12	1.0	1.6 - 5.0
86	Mosambik	2.7	5	0.7	2.0 - 3.6
	Rusko	2.7	16	0.8	1.4 - 4.9
88	Alžírsko	2.6	4	0.5	2.0 - 3.0
	Madagaskar	2.6	3	1.8	1.2 - 4.7

	Nikaragua	2.6	7	0.5	2.0 - 3.3	
	Jemen	2.6	4	0.7	2.0 - 3.4	
92	Albánie	2.5	5	0.6	1.9 - 3.2	
	Argentina	2.5	12	0.5	1.6 - 3.2	
	Etiopie	2.5	5	0.8	1.5 - 3.6	
	Gambie	2.5	4	0.9	1.5 - 3.6	
	Pákistán	2.5	7	0.9	1.5 - 3.9	
	Filipíny	2.5	12	0.5	1.6 - 3.6	
	Tanzanie	2.5	6	0.6	2.0 - 3.3	
	Zambie	2.5	5	0.6	2.0 - 3.3	
	100	Guatemala	2.4	8	0.6	1.5 - 3.4
		Kazachstán	2.4	7	0.9	1.6 - 3.8
Moldavsko		2.4	5	0.8	1.6 - 3.6	
Uzbekistán		2.4	6	0.5	2.0 - 3.3	
Venezuela		2.4	12	0.5	1.4 - 3.1	
Vietnam		2.4	8	0.8	1.4 - 3.6	
106	Bolívie	2.3	6	0.4	1.9 - 2.9	
	Honduras	2.3	7	0.6	1.4 - 3.3	
	Makedonie	2.3	5	0.3	2.0 - 2.7	
	Srbsko a Černá Hora	2.3	5	0.5	2.0 - 3.2	
	Súdán	2.3	4	0.3	2.0 - 2.7	
	Ukrajina	2.3	10	0.6	1.6 - 3.8	
	Zimbabwe	2.3	7	0.3	2.0 - 2.7	
113	Kongo	2.2	3	0.5	2.0 - 2.8	
	Ekvádor	2.2	8	0.3	1.8 - 2.6	
	Irák	2.2	3	1.1	1.2 - 3.4	
	Sierra Leone	2.2	3	0.5	2.0 - 2.8	
	Uganda	2.2	6	0.7	1.8 - 3.5	
118	Pobřeží slonoviny	2.1	5	0.5	1.5 - 2.7	
	Kyrgyzstán	2.1	5	0.4	1.6 - 2.7	
	Libye	2.1	3	0.5	1.7 - 2.7	
	Papua - Nová Guinea	2.1	3	0.6	1.5 - 2.7	
122	Indonésie	1.9	13	0.5	0.7 - 2.9	
	Keňa	1.9	7	0.3	1.5 - 2.4	
124	Angola	1.8	3	0.3	1.4 - 2.0	
	Ázerbájdžán	1.8	7	0.3	1.4 - 2.3	
	Kamerun	1.8	5	0.2	1.4 - 2.0	
	Gruzie	1.8	6	0.7	0.9 - 2.8	
	Tádžikistán	1.8	3	0.3	1.5 - 2.0	
129	Myanmar	1.6	3	0.3	1.4 - 2.0	
	Paraguay	1.6	6	0.3	1.2 - 2.0	
131	Haiti	1.5	5	0.6	0.7 - 2.3	
132	Nigérie	1.4	9	0.4	0.9 - 2.0	
133	Bangladéš	1.3	8	0.7	0.3 - 2.2	

Pořadí země	CPI 2004 hodnocení ¹	Roční změna ²	Použitá průzkumy ³	Použité průzkumy (podrobnosti viz samostatná příloha)																
				1 BEEP 2002	2 CU 2003	3 EUI 2004	4 FH 2004	5 II 2003	6 IMD 2002	7 IMD 2003	8 IMD 2004	9 MDS 2002	10 MIG 2004	11 PERC 2002	12 PERC 2003	13 PERC 2004	14 TIGI 2002	15 VMRC 2004	16 WEF 2002	17 WEF 2003
1	Fineko	9,7	9,6 - 9,8	9																
2	Nový Zéland	9,6	9,4 - 9,6	9																
3	Dánsko	9,5	9,3 - 9,7	10																
	Island	9,5	9,4 - 9,7	8																
5	Singapur	9,3	9,2 - 9,4	13																
6	Švédsko	9,2	9,1 - 9,3	11																
7	Švýcarsko	9,1	8,9 - 9,2	10																
8	Norsko	8,9	8,6 - 9,1	9																
9	Austrálie	8,8	8,4 - 9,1	15																
10	Nizozemí	8,7	8,5 - 8,9	10																
11	Velká Británie	8,6	8,4 - 8,8	12																
12	Kanada	8,5	8,1 - 8,9	12																
13	Rakousko	8,4	8,1 - 8,8	10																
	Lucembursko	8,4	8,0 - 8,9	7																
15	Německo	8,2	8,0 - 8,5	11																
16	Hongkong	8,0	7,1 - 8,5	13																
17	Belgie	7,8	7,1 - 8,0	10																
	Irsko	7,5	7,2 - 7,9	10																
	USA	7,5	6,9 - 8,0	14																
20	Chile	7,4	7,0 - 7,8	11																
21	Barbados	7,3	6,6 - 7,6	3																
22	Francie	7,1	6,6 - 7,6	12																
	Španělsko	7,1	6,7 - 7,4	11																
24	Japonsko	6,9	6,2 - 7,4	15																
25	Malta	6,8	6,3 - 8,2	4																
26	Izrael	6,4	6,6 - 7,1	10																
27	Portugalsko	6,3	6,6 - 6,8	9																
28	Uruguay	6,2	5,9 - 6,7	6																
29	Oman	6,1	5,1 - 6,8	5																
	Spojené arabské emiraty	6,1	5,1 - 7,1	5																
31	Botswana	6,0	6,3 - 6,8	7																
	Estonsko	6,0	6,6 - 6,7	12																
	Slovensko	6,0	5,6 - 6,6	12																
34	Bahrajn	5,8	6,6 - 6,2	5																
35	Taiwan	5,6	5,2 - 6,1	15																
36	Kypr	5,4	6,0 - 6,8	4																
37	Jordánsko	5,3	4,6 - 5,9	9																
38	Katar	5,2	4,6 - 5,6	4																
39	Malajsie	5,0	4,5 - 5,6	15																
	Tunisko	5,0	4,6 - 5,6	7																
41	Kostarika	4,9	4,2 - 5,8	8																
42	Maďarsko	4,8	4,6 - 5,0	12																
	Itálie	4,8	4,4 - 5,1	10																
44	Kuvajt	4,6	3,8 - 5,3	5																
	Litva	4,6	4,0 - 5,4	9																
	Jižní Afrika	4,6	4,2 - 5,0	11																
47	Jižní Korea	4,5	4,0 - 4,9	14																
48	Seychely	4,4	3,7 - 5,0	3																
49	Řecko	4,3	4,0 - 4,8	9																
	Surinam	4,3	2,1 - 5,8	3																
51	Česká republika	4,2	3,7 - 4,9	11																
	Salvador	4,2	3,3 - 5,1	7																
	Trinidad a Tobago	4,2	3,6 - 5,2	6																
54	Bulharsko	4,1	3,7 - 4,6	10																
	Mauritius	4,1	3,2 - 4,8	5																
	Namibie	4,1	3,5 - 4,6	7																
57	Lotyšsko	4,0	3,8 - 4,3	8																
	Slovensko	4,0	3,6 - 4,5	11																
59	Brazílie	3,9	3,7 - 4,1	11																
60	Belize	3,8	3,4 - 4,1	3																
	Kolumbie	3,8	3,4 - 4,1	10																
62	Kuba	3,7	2,2 - 4,7	4																
	Panama	3,7	3,4 - 4,2	7																
64	Ghana	3,6	3,1 - 4,1	7																
	Mexiko	3,6	3,3 - 3,8	11																
	Thajsko	3,6	3,3 - 3,9	14																
67	Chorvatsko	3,5	3,3 - 3,8	9																
	Peru	3,5	3,3 - 3,7	8																
	Polsko	3,5	3,1 - 3,9	13																
	Sri Lanka	3,5	3,1 - 3,9	8																
71	Čína	3,4	3,0 - 3,8	16																
	Saúdská Arábie	3,4	2,7 - 4,0	5																
	Syrie	3,4	2,6 - 4,1	5																
74	Bělorusko	3,3	1,9 - 4,8	5																
	Gabon	3,3	2,1 - 3,7	3																
	Jamaika	3,3	2,8 - 3,7	6																

Příloha B – CPI 2004

Pořadí země	Země	CPI 2004 hodnoty níže	Rozmezí	Použité průzkumy**	Použité průzkumy (podrobnosti viz samostatná příloha)																	
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
					BEEPS 2002	CU 2003	EU 2004	FH 2004	II 2003	IMD 2002	IMD 2003	IMD 2004	MOB 2002	MIG 2004	PERC 2002	PERC 2003	PERC 2004	TWGI 2002	VMIRC 2004	VEF 2002	VEF 2003	VEF 2004
77	Benin	3,2	2,0 - 4,3	3	#	#																
	Egypt	3,2	2,7 - 3,6	6	#	#																
	Mali	3,2	2,2 - 4,2	6	#	#																
	Maroko	3,5	2,9 - 3,5	7	#	#																
	Turecko	3,2	2,8 - 3,7	13	#	#																
82	Arménie	3,1	2,4 - 3,7	6	#	#																
	Bośnia a Hercegovina	3,1	2,7 - 3,6	7	#	#																
	Madagascar	3,1	1,8 - 4,4	4	#	#																
85	Mongolsko	3,0	2,5 - 3,2	3	#	#																
	Senegal	3,0	2,5 - 3,6	6	#	#																
87	Dominičanská republika	2,9	2,4 - 3,3	6	#	#																
	Írán	2,9	2,2 - 3,4	8	#	#																
	Rumunsko	2,9	2,5 - 3,4	12	#	#																
	Gambie	2,8	2,2 - 3,4	8	#	#																
90	Indie	2,8	2,6 - 3,0	16	#	#																
	Malawi	2,8	2,2 - 3,7	5	#	#																
	Mozambik	2,8	2,4 - 3,1	7	#	#																
	Nepál	2,8	1,6 - 3,4	3	#	#																
	Rusko	2,8	2,5 - 3,1	15	#	#																
	Tanzanie	2,8	2,4 - 3,2	7	#	#																
97	Ažírsko	2,7	2,3 - 3,0	6	#	#																
	Libanon	2,7	2,1 - 3,2	8	#	#																
	Makedonie	2,7	2,3 - 3,2	7	#	#																
	Nikaragua	2,7	2,5 - 3,0	7	#	#																
	Srbsko a Černá Hora	2,7	2,3 - 3,0	7	#	#																
102	Eritrea	2,6	1,6 - 3,4	3	#	#																
	Papua - Nová Guinea	2,6	1,9 - 3,4	4	#	#																
	Filipíny	2,6	2,4 - 2,9	14	#	#																
	Uganda	2,6	2,1 - 3,1	7	#	#																
	Vietnam	2,6	2,3 - 2,9	11	#	#																
	Zambie	2,6	2,3 - 2,9	6	#	#																
108	Albánie	2,5	2,0 - 3,0	4	#	#																
	Argentina	2,5	2,2 - 2,6	11	#	#																
	Libye	2,5	1,9 - 3,0	4	#	#																
	Palestina	2,5	2,0 - 2,7	3	#	#																
112	Ekvádor	2,4	2,3 - 2,5	7	#	#																
	Jemen	2,4	1,9 - 2,9	5	#	#																
114	Republika Kongo	2,3	2,0 - 2,7	4	#	#																
	Etiopie	2,3	1,9 - 2,9	6	#	#																
	Honduras	2,3	2,0 - 2,6	7	#	#																
	Moldavsko	2,3	2,0 - 2,6	5	#	#																
	Sierra Leone	2,3	2,0 - 2,7	3	#	#																
	Uzbekistán	2,3	2,1 - 2,4	6	#	#																
	Venezuela	2,3	2,2 - 2,5	11	#	#																
	Zimbabwe	2,3	1,9 - 2,7	7	#	#																
122	Bolivie	2,2	2,1 - 2,3	6	#	#																
	Guatemala	2,2	2,0 - 2,4	7	#	#																
	Kazachistán	2,2	1,8 - 2,7	7	#	#																
	Kyrgyzstán	2,2	2,0 - 2,5	5	#	#																
	Niger	2,2	2,0 - 2,6	3	#	#																
	Súdán	2,2	2,0 - 2,3	5	#	#																
	Ukrajina	2,2	2,0 - 2,4	10	#	#																
129	Kamerun	2,1	1,9 - 2,3	5	#	#																
	Írák	2,1	1,3 - 2,6	4	#	#																
	Keňa	2,1	1,9 - 2,4	7	#	#																
	Pakistán	2,1	1,6 - 2,6	7	#	#																
133	Angola	2,0	1,7 - 2,1	5	#	#																
	Demokratická republika Kongo	2,0	1,5 - 2,2	3	#	#																
	Pobřeží slonoviny	2,0	1,7 - 2,2	5	#	#																
	Gruzie	2,0	1,6 - 2,3	7	#	#																
	Indonésie	2,0	1,7 - 2,2	14	#	#																
	Tadžikistán	2,0	1,7 - 2,4	4	#	#																
	Turkmenistán	2,0	1,6 - 2,3	3	#	#																
140	Azerbájdžán	1,9	1,8 - 2,0	7	#	#																
	Paraguay	1,9	1,7 - 2,2	7	#	#																
142	Čad	1,7	1,1 - 2,3	4	#	#																
	Myanmar	1,7	1,5 - 2,0	4	#	#																
144	Nigérie	1,6	1,4 - 1,8	9	#	#																
145	Bangladéš	1,5	1,1 - 1,9	8	#	#																
	Haiti	1,5	1,2 - 1,9	5	#	#																

Pořadí země	Země	CPI 2005 hodnocení*	Rozmezí**	Použité průzkumy***
1	Island	9.7	9.5 - 9.7	8
2	Finsko	9.6	9.5 - 9.7	9
	Nový Zéland	9.6	9.5 - 9.7	9
4	Dánsko	9.5	9.3 - 9.6	10
5	Singapur	9.4	9.3 - 9.5	12
6	Švédsko	9.2	9.0 - 9.3	10
7	Švýcarsko	9.1	8.9 - 9.2	9
8	Norsko	8.9	8.5 - 9.1	9
9	Austrálie	8.8	8.4 - 9.1	13
10	Rakousko	8.7	8.4 - 9.0	9
11	Nizozemí	8.6	8.3 - 8.9	9
	Velká Británie	8.6	8.3 - 8.8	11
13	Lucembursko	8.5	8.1 - 8.9	8
14	Kanada	8.4	7.9 - 8.8	11
15	Hongkong	8.3	7.7 - 8.7	12
16	Německo	8.2	7.9 - 8.5	10
17	USA	7.6	7.0 - 8.0	12
18	Francie	7.5	7.0 - 7.8	11
19	Belgie	7.4	6.9 - 7.9	9
	Irsko	7.4	6.9 - 7.9	10
21	Chile	7.3	6.8 - 7.7	10
	Japonsko	7.3	6.7 - 7.8	14
23	Španělsko	7.0	6.6 - 7.4	10
24	Barbados	6.9	5.7 - 7.3	3
25	Malta	6.6	5.4 - 7.7	5
26	Portugalsko	6.5	5.9 - 7.1	9
27	Estonsko	6.4	6.0 - 7.0	11
28	Izrael	6.3	5.7 - 6.9	10
	Omán	6.3	5.2 - 7.3	5
30	Spojené arabské	6.2	5.3 - 7.1	6
31	Slovinsko	6.1	5.7 - 6.8	11
32	Botswana	5.9	5.1 - 6.7	8
	Katar	5.9	5.6 - 6.4	5
	Taiwan	5.9	5.4 - 6.3	14
	Uruguay	5.9	5.6 - 6.4	6
36	Bahrajn	5.8	5.3 - 6.3	6
37	Kypr	5.7	5.3 - 6.0	5
	Jordánsko	5.7	5.1 - 6.1	10
39	Malajsie	5.1	4.6 - 5.6	14
40	Maďarsko	5.0	4.7 - 5.2	11
	Itálie	5.0	4.6 - 5.4	9
	Jižní Korea	5.0	4.6 - 5.3	12
43	Tunisko	4.9	4.4 - 5.6	7
44	Litva	4.8	4.5 - 5.1	8
45	Kuvajt	4.7	4.0 - 5.2	6
46	Jižní Afrika	4.5	4.2 - 4.8	11
47	Česká republika	4.3	3.7 - 5.1	10
	Řecko	4.3	3.9 - 4.7	9
	Namibie	4.3	3.8 - 4.9	8
	Slovensko	4.3	3.8 - 4.8	10
51	Kostarika	4.2	3.7 - 4.7	7
	Salvador	4.2	3.5 - 4.8	6
	Lotyšsko	4.2	3.8 - 4.6	7
	Mauricius	4.2	3.4 - 5.0	6
55	Bulharsko	4.0	3.4 - 4.6	8
	Kolumbie	4.0	3.6 - 4.4	9
	Fidži	4.0	3.4 - 4.6	3
	Seychely	4.0	3.5 - 4.2	3
59	Kuba	3.8	2.3 - 4.7	4
	Thajsko	3.8	3.5 - 4.1	13
	Trinidad a Tobago	3.8	3.3 - 4.5	6
62	Belize	3.7	3.4 - 4.1	3

	Brazílie	3,7	3,5 - 3,9	10
64	Jamajka	3,6	3,4 - 3,8	6
65	Ghana	3,5	3,2 - 4,0	8
	Mexiko	3,5	3,3 - 3,7	10
	Panama	3,5	3,1 - 4,1	7
	Peru	3,5	3,1 - 3,8	7
	Turecko	3,5	3,1 - 4,0	11
70	Burkina Faso	3,4	2,7 - 3,9	3
	Chorvatsko	3,4	3,2 - 3,7	7
	Egypt	3,4	3,0 - 3,9	9
	Lesotho	3,4	2,6 - 3,9	3
	Polsko	3,4	3,0 - 3,9	11
	Saudská Arábie	3,4	2,7 - 4,1	5
	Sýrie	3,4	2,8 - 4,2	5
77	Laos	3,3	2,1 - 4,4	3
78	Čína	3,2	2,9 - 3,5	14
	Maroko	3,2	2,8 - 3,6	8
	Senegal	3,2	2,8 - 3,6	6

Pořadí země	Země/území	CPI 2006 - hodnocení*	Rozmezí**	Použité průzkamy***
1	Finsko	9,6	9,4–9,7	7
	Island	9,6	9,5–9,7	6
	Nový Zéland	9,6	9,4–9,6	7
4	Dánsko	9,5	9,4–9,6	7
5	Singapur	9,4	9,2–9,5	9
6	Švédsko	9,2	9,0–9,3	7
7	Švýcarsko	9,1	8,9–9,2	7
8	Norsko	8,8	8,4–9,1	7
9	Austrálie	8,7	8,3–9,0	8
	Nizozemí	8,7	8,3–9,0	7
11	Rakousko	8,6	8,2–8,9	7
	Luxembursko	8,6	8,1–9,0	6
	Velká Británie	8,6	8,2–8,9	7
14	Kanada	8,5	8,0–8,9	7
15	Hongkong	8,3	7,7–8,8	9
16	Německo	8,0	7,8–8,4	7
17	Japonsko	7,6	7,0–8,1	9
18	Francie	7,4	6,7–7,8	7
20	Irsko	7,4	6,7–7,9	7
	Belgie	7,3	6,6–7,9	7
	Chile	7,3	6,6–7,6	7
23	USA	7,3	6,6–7,8	8
	Španělsko	6,8	6,3–7,2	7
24	Barbados	6,7	6,0–7,2	4
	Estonsko	6,7	6,1–7,4	8
26	Macao	6,6	5,4–7,1	3
	Portugalsko	6,6	5,9–7,3	7
28	Malta	6,4	5,4–7,3	4
	Slowinsko	6,4	5,7–7,0	8
	Uruguay	6,4	5,9–7,0	5
31	Spojené arabské emiráty	6,2	5,6–6,9	5
32	Bhútán	6,0	4,1–7,3	3
	Katar	6,0	5,6–6,5	5
34	Izrael	5,9	5,2–6,5	7
	Taiwan	5,9	5,6–6,2	9
36	Bahmýn	5,7	5,3–6,2	5
37	Botswana	5,6	4,8–6,6	6
	Kypr	5,6	5,2–5,9	4
39	Omán	5,4	4,1–6,2	3
40	Jordánsko	5,3	4,5–5,7	7
41	Maďarsko	5,2	5,0–5,4	8
42	Mauricius	5,1	4,1–6,3	5
	Jižní Korea	5,1	4,7–5,5	9
44	Malajsie	5,0	4,5–5,5	9
45	Itálie	4,9	4,4–5,4	7
46	Česká republika	4,8	4,4–5,2	8
	Kuvajt	4,8	4,0–5,4	5
	Litva	4,8	4,2–5,6	6
49	Lotyšsko	4,7	4,0–5,5	6
	Slovensko	4,7	4,3–5,2	8
51	Jižní Afrika	4,6	4,1–5,1	8
	Tunisko	4,6	3,9–5,6	5
53	Dominika	4,5	3,5–5,3	3
54	Recko	4,4	3,9–5,0	7
	Kostarika	4,1	3,3–4,8	5
55	Namibie	4,1	3,6–4,9	6
	Bulharsko	4,0	3,4–4,8	7
57	Salvador	4,0	3,2–4,8	5
	Kolumbie	3,9	3,5–4,7	7
60	Turecko	3,8	3,3–4,2	7
61	Jamajka	3,7	3,4–4,0	5
	Polsko	3,7	3,2–4,4	8
63	Libanon	3,6	3,2–3,8	3
	Seychely	3,6	3,2–3,8	3
	Thajsko	3,6	3,2–3,9	9
66	Belize	3,5	2,3–4,0	3
	Kuba	3,5	1,9–4,7	3
	Grenada	3,5	2,3–4,1	3
69	Chorvatsko	3,4	3,1–3,7	7
70	Brazílie	3,3	3,1–3,6	7
	Čína	3,3	3,0–3,6	9
	Egypt	3,3	3,0–3,7	6
	Ghana	3,3	3,0–3,6	6
	Indie	3,3	3,1–3,6	10

Pořadí země	Země/území	CPI 2006 - hodnocení*	Rozmezí**	Použití průzkumy***	
79	Mexiko	3,3	3,1 - 3,4	7	
	Peru	3,3	2,8 - 3,8	5	
	Saúdská Arábie	3,3	2,2 - 3,7	3	
	Senegal	3,3	2,8 - 3,7	5	
	Burkina Faso	3,2	2,8 - 3,6	5	
	Lesotho	3,2	2,9 - 3,6	5	
	Moldavsko	3,2	2,7 - 3,8	7	
84	Maroko	3,2	2,8 - 3,5	6	
	Trinidad a Tobago	3,2	2,8 - 3,6	5	
	Alžírsko	3,1	2,7 - 3,6	5	
	Madagaskar	3,1	2,3 - 3,7	5	
	Mauretánie	3,1	2,1 - 3,7	4	
	Panama	3,1	2,8 - 3,3	5	
	Rumunsko	3,1	3,0 - 3,2	8	
90	Sri Lanka	3,1	2,7 - 3,5	6	
	Gabon	3,0	2,4 - 3,3	4	
	Srbsko	3,0	2,7 - 3,3	7	
	Surinam	3,0	2,7 - 3,3	4	
	93	Argentina	2,9	2,7 - 3,2	7
		Arménie	2,9	2,7 - 3,0	6
		Bosna a Hercegovina	2,9	2,7 - 3,1	6
Eritrea		2,9	2,2 - 3,5	3	
Syrie		2,9	2,3 - 3,2	3	
Tanzánie		2,9	2,7 - 3,1	7	
99		Dominičánská republika	2,8	2,4 - 3,2	5
	Gruzie	2,8	2,5 - 3,0	6	
	Mali	2,8	2,5 - 3,3	7	
	Mongolsko	2,8	2,3 - 3,4	5	
	Mosambik	2,8	2,5 - 3,0	7	
	Ukrajina	2,8	2,5 - 3,0	6	
	105	Bolívie	2,7	2,4 - 3,0	6
Írán		2,7	2,3 - 3,1	3	
Libye		2,7	2,4 - 3,2	3	
Makedonie		2,7	2,6 - 2,9	6	
Malawi		2,7	2,5 - 3,0	7	
Uganda		2,7	2,4 - 3,0	7	
111		Albánie	2,6	2,4 - 2,7	5
	Guatemala	2,6	2,3 - 3,0	5	
	Kazachstán	2,6	2,3 - 2,8	6	
	Laos	2,6	2,0 - 3,1	4	
	Nikaragua	2,6	2,4 - 2,9	6	
	Paraguay	2,6	2,2 - 3,3	5	
	Timor-Leste	2,6	2,3 - 3,0	3	
	Vietnam	2,6	2,4 - 2,9	8	
	Jemen	2,6	2,4 - 2,7	4	
	Zambie	2,6	2,1 - 3,0	6	
	121	Benin	2,5	2,1 - 2,9	6
		Gambie	2,5	2,3 - 2,8	6
		Guyana	2,5	2,2 - 2,6	5
		Honduras	2,5	2,4 - 2,7	6
Nepál		2,5	2,3 - 2,9	5	
Filipíny		2,5	2,3 - 2,8	9	
Rusko		2,5	2,3 - 2,7	8	
Rwanda		2,5	2,3 - 2,6	3	
Swazijsko		2,5	2,2 - 2,7	3	
130		Ázerbájdžán	2,4	2,2 - 2,6	7
		Burundi	2,4	2,2 - 2,6	5
	Jihoafrická republika	2,4	2,2 - 2,5	3	
	Etiopie	2,4	2,2 - 2,6	7	
	Indonésie	2,4	2,2 - 2,6	10	
	Papua - Nová Guinea	2,4	2,3 - 2,6	4	
	Togo	2,4	1,9 - 2,6	3	
	Zimbabwe	2,4	2,0 - 2,8	7	
	138	Kamerun	2,3	2,1 - 2,5	7
		Ekvádor	2,3	2,2 - 2,5	5
		Niger	2,3	2,1 - 2,6	5
Venezuela		2,3	2,2 - 2,4	7	
142		Angola	2,2	1,9 - 2,4	5
	Republika Kongo	2,2	2,2 - 2,3	4	
	Keňa	2,2	2,0 - 2,4	7	
	Kyrgyzstán	2,2	2,0 - 2,6	6	
	Nigérie	2,2	2,0 - 2,3	7	
	Pákistán	2,2	2,0 - 2,4	6	
	Sierra Leone	2,2	2,2 - 2,3	3	
	Tádžikistán	2,2	2,0 - 2,4	6	
	Turkmenistán	2,2	1,9 - 2,5	4	
	151	Bělorusko	2,1	1,9 - 2,2	4
		Kambodža	2,1	1,9 - 2,4	6
Pubfečíslonoviny		2,1	2,0 - 2,2	4	
Rovníková Guinea		2,1	1,7 - 2,2	3	

Pořadí země	Země/í země	CPI 2006 - hodnocení*	Rozmezí**	Použití průzkumy***
156	Uzbekistán	2,1	1,8 - 2,2	5
	Bangladéš	2,0	1,7 - 2,2	6
	Čad	2,0	1,8 - 2,3	6
	Demokratická republika Kongo	2,0	1,8 - 2,2	4
	Súdán	2,0	1,8 - 2,2	4
160	Guinea	1,9	1,7 - 2,1	3
	Irak	1,9	1,6 - 2,1	3
	Myanmar	1,9	1,8 - 2,3	3
163	Haiti	1,8	1,7 - 1,8	3

Pořadí země	Země / území	CPI 2007 - hodnocení	Použité průzkumy	Standardní odchylka	Nejvyšší - nejnižší hodnocení	Rozmezí (interval věrohodnosti)
1	Dánsko	9,4	6	0,3	8,9 - 9,8	9,2 - 9,6
1	Finsko	9,4	6	0,3	9,1 - 9,8	9,2 - 9,6
1	Nový Zéland	9,4	6	0,4	8,9 - 9,8	9,2 - 9,6
4	Singapur	9,3	9	0,4	8,4 - 9,7	9,0 - 9,5
4	Švédsko	9,3	6	0,2	9,0 - 9,5	9,1 - 9,4
6	Island	9,2	6	1,0	7,1 - 9,8	8,3 - 9,6
7	Nizozemí	9,0	6	0,3	8,7 - 9,5	8,8 - 9,2
7	Švýcarsko	9,0	6	0,3	8,5 - 9,5	8,8 - 9,2
9	Kanada	8,7	6	0,7	7,6 - 9,5	8,3 - 9,1
9	Norsko	8,7	6	0,9	7,1 - 9,5	8,0 - 9,2
11	Austrálie	8,6	8	0,8	7,2 - 9,5	8,1 - 9,0
12	Lucembursko	8,4	5	0,7	7,1 - 8,9	7,7 - 8,7
12	Velká Británie	8,4	6	0,8	7,1 - 9,5	7,9 - 8,9
14	Hongkong	8,3	8	1,0	6,3 - 9,1	7,6 - 8,8
15	Rakousko	8,1	6	0,9	7,1 - 9,1	7,5 - 8,7
16	Německo	7,8	6	0,9	7,1 - 9,2	7,3 - 8,4
17	Irsko	7,5	6	0,4	7,1 - 7,9	7,3 - 7,7
17	Japonsko	7,5	8	0,8	6,3 - 9,0	7,1 - 8,0
19	Francie	7,3	6	0,8	6,3 - 8,6	6,9 - 7,8
20	USA	7,2	8	1,0	5,1 - 8,6	6,5 - 7,6
21	Belgie	7,1	6	0,1	7,0 - 7,2	7,1 - 7,1
22	Chile	7,0	7	0,7	5,6 - 7,7	6,5 - 7,4
23	Barbados	6,9	4	0,3	6,4 - 7,1	6,6 - 7,1
24	Svatá Lucie	6,8	3	0,6	6,1 - 7,1	6,1 - 7,1
25	Španělsko	6,7	6	0,6	5,6 - 7,1	6,2 - 7,0
25	Uruguay	6,7	5	0,4	6,2 - 7,1	6,4 - 7,0
27	Slovinsko	6,6	8	0,7	5,1 - 7,6	6,1 - 6,9
28	Estonsko	6,5	8	0,8	5,2 - 7,6	6,0 - 7,0
28	Portugalsko	6,5	6	1,1	5,1 - 7,6	5,8 - 7,2
30	Izrael	6,1	6	0,9	5,2 - 7,6	5,6 - 6,7
30	Svatý Vincenc a Grenadiny	6,1	3	1,8	4,0 - 7,1	4,0 - 7,1
32	Katar	6,0	4	0,7	5,2 - 6,6	5,4 - 6,4
33	Malta	5,8	4	0,6	5,2 - 6,6	5,3 - 6,2
34	Macao	5,7	4	1,2	4,3 - 6,8	4,7 - 6,4
34	Taiwan	5,7	9	0,7	4,9 - 6,7	5,4 - 6,1
34	Spojené arabské emiráty	5,7	5	1,3	3,9 - 7,1	4,8 - 6,5
37	Dominika	5,6	3	1,5	4,0 - 7,1	4,0 - 6,1
38	Botswana	5,4	7	1,1	4,3 - 7,1	4,8 - 6,1
39	Kypr	5,3	3	0,3	5,1 - 5,6	5,1 - 5,5
39	Maďarsko	5,3	8	0,5	4,2 - 5,8	4,9 - 5,5
41	Česká republika	5,2	8	0,8	4,2 - 7,1	4,9 - 5,8
41	Itálie	5,2	6	0,8	4,3 - 6,3	4,7 - 5,7
43	Malajsie	5,1	9	1,1	3,4 - 6,8	4,5 - 5,7
43	Jižní Afrika	5,1	9	0,6	4,4 - 6,2	4,9 - 5,5
43	Jižní Korea	5,1	9	0,7	3,8 - 6,1	4,7 - 5,5
46	Bahrajn	5,0	5	1,1	3,5 - 6,3	4,2 - 5,7
46	Bhútán	5,0	5	1,2	3,7 - 6,6	4,1 - 5,7

46	Kostarika	5,0	5	0,5	4.3 - 5.6	4.7 - 5.3
49	Kapverdy	4,9	3	1,4	3.4 - 6.1	3.4 - 5.5
49	Slovensko	4,9	8	0,6	3.9 - 5.6	4.5 - 5.2
51	Lotyšsko	4,8	6	0,6	3.8 - 5.3	4.4 - 5.1
51	Litva	4,8	7	0,8	3.9 - 6.2	4.4 - 5.3
53	Jordánsko	4,7	7	1,5	2.9 - 6.3	3.8 - 5.6
53	Mauricius	4,7	6	1,2	3.7 - 7.1	4.1 - 5.7
53	Omán	4,7	4	1,0	3.5 - 5.8	3.9 - 5.3
56	Řecko	4,6	6	0,5	3.8 - 5.2	4.3 - 5.0
57	Namibie	4,5	7	1,1	3.4 - 6.2	3.9 - 5.2
57	Samoa	4,5	3	1,5	3.4 - 6.2	3.4 - 5.5
57	Seychely	4,5	4	1,9	2.4 - 7.1	2.9 - 5.7
60	Kuvajt	4,3	5	1,3	2.5 - 5.6	3.3 - 5.1
61	Kuba	4,2	4	0,8	3.2 - 5.2	3.5 - 4.7
61	Polsko	4,2	8	1,2	2.7 - 5.6	3.6 - 4.9
61	Tunisko	4,2	6	1,1	2.4 - 5.3	3.4 - 4.8
64	Bulharsko	4,1	8	1,1	2.7 - 5.8	3.6 - 4.8
64	Chorvatsko	4,1	8	0,8	3.2 - 5.2	3.6 - 4.5
64	Turecko	4,1	7	0,6	3.4 - 5.2	3.8 - 4.5
67	Salvador	4,0	5	1,0	2.7 - 4.9	3.2 - 4.6
68	Kolumbie	3,8	7	0,8	2.7 - 5.2	3.4 - 4.3
69	Ghana	3,7	7	0,3	3.4 - 4.3	3.5 - 3.9
69	Rumunsko	3,7	8	0,7	2.8 - 4.9	3.4 - 4.1
71	Senegal	3,6	7	0,8	2.6 - 5.2	3.2 - 4.2
72	Brazílie	3,5	7	0,7	2.9 - 4.9	3.2 - 4.0
72	Čína	3,5	9	1,1	2.5 - 6.2	3.0 - 4.2
72	Indie	3,5	10	0,4	2.7 - 4.3	3.3 - 3.7
72	Mexiko	3,5	7	0,4	3.2 - 4.5	3.3 - 3.8
72	Maroko	3,5	7	1,0	2.5 - 5.2	3.0 - 4.2
72	Peru	3,5	5	0,2	3.4 - 3.8	3.4 - 3.7
72	Surinam	3,5	4	0,6	2.8 - 4.3	3.0 - 3.9
79	Gruzie	3,4	6	1,1	2.7 - 5.6	2.9 - 4.3
79	Grenada	3,4	3	1,3	2.0 - 4.3	2.0 - 4.1
79	Saudská Arábie	3,4	4	0,7	2.5 - 4.3	2.7 - 3.9
79	Srbsko	3,4	6	0,8	2.7 - 4.9	3.0 - 4.0
79	Trinidad a Tobago	3,4	4	0,8	2.5 - 4.3	2.7 - 3.9
84	Bosna a Hercegovina	3,3	7	0,6	2.6 - 4.3	2.9 - 3.7
84	Gabon	3,3	5	0,4	2.7 - 3.7	3.0 - 3.5
84	Jamajka	3,3	5	0,2	2.9 - 3.5	3.1 - 3.4
84	Kiribati	3,3	3	1,0	2.4 - 4.3	2.4 - 3.9
84	Lesotho	3,3	6	0,3	2.8 - 3.7	3.1 - 3.5
84	Makedonie	3,3	6	0,7	2.7 - 4.5	2.9 - 3.8
84	Maledivy	3,3	4	1,4	2.2 - 5.2	2.3 - 4.3
84	Černá Hora	3,3	4	1,0	2.0 - 4.3	2.4 - 4.0
84	Svazijsko	3,3	5	1,1	2.4 - 5.2	2.6 - 4.2
84	Thajsko	3,3	9	0,7	2.4 - 4.5	2.9 - 3.7
94	Madagaskar	3,2	7	1,1	2.0 - 4.9	2.5 - 3.9
94	Panama	3,2	5	0,4	2.5 - 3.4	2.8 - 3.4
94	Srí Lanka	3,2	7	0,5	2.5 - 3.9	2.9 - 3.5
94	Tanzánie	3,2	8	0,4	2.4 - 3.7	2.9 - 3.4
98	Vanuatu	3,1	3	1,1	2.4 - 4.3	2.4 - 3.7
99	Alžírsko	3,0	6	0,4	2.4 - 3.4	2.7 - 3.2
99	Arménie	3,0	7	0,3	2.7 - 3.7	2.8 - 3.2
99	Belize	3,0	3	1,1	2.0 - 4.2	2.0 - 3.7

99	Dominikánská republika	3,0	5	0,3	2.7 - 3.4	2.8 - 3.3
99	Libanon	3,0	4	1,0	1.9 - 4.2	2.2 - 3.6
99	Mongolsko	3,0	6	0,6	2.2 - 3.7	2.6 - 3.3
105	Albánie	2,9	6	0,4	2.2 - 3.4	2.6 - 3.1
105	Argentina	2,9	7	0,6	2.0 - 3.5	2.6 - 3.2
105	Bolívie	2,9	6	0,4	2.5 - 3.4	2.7 - 3.2
105	Burkina Faso	2,9	7	0,7	2.4 - 4.3	2.6 - 3.4
105	Džibutsko	2,9	3	0,8	2.2 - 3.7	2.2 - 3.4
105	Egypt	2,9	7	0,6	2.0 - 3.8	2.6 - 3.3
111	Eritrea	2,8	5	1,0	1.7 - 4.3	2.1 - 3.5
111	Guatemala	2,8	5	0,6	2.0 - 3.5	2.4 - 3.2
111	Moldavsko	2,8	7	0,7	2.0 - 4.3	2.5 - 3.3
111	Mosambik	2,8	8	0,5	2.1 - 3.7	2.5 - 3.1
111	Rwanda	2,8	5	0,7	2.0 - 3.7	2.3 - 3.3
111	Šalomounovy ostrovy	2,8	3	0,5	2.4 - 3.4	2.4 - 3.1
111	Uganda	2,8	8	0,5	2.1 - 3.5	2.5 - 3.0
118	Benin	2,7	7	0,7	2.0 - 3.9	2.3 - 3.2
118	Malawi	2,7	8	0,5	2.0 - 3.4	2.4 - 3.0
118	Mali	2,7	8	0,5	2.0 - 3.4	2.4 - 3.0
118	Sv. Tomáš a Princův ostrov	2,7	3	0,4	2.4 - 3.2	2.4 - 3.0
118	Ukrajina	2,7	7	0,4	2.0 - 3.2	2.4 - 3.0
123	Komory	2,6	3	0,6	2.2 - 3.4	2.2 - 3.0
123	Guyana	2,6	4	0,2	2.2 - 2.7	2.3 - 2.7
123	Mauretánie	2,6	6	1,0	1.7 - 4.3	2.0 - 3.3
123	Nikaragua	2,6	6	0,3	2.0 - 2.9	2.3 - 2.7
123	Niger	2,6	7	0,5	1.9 - 3.4	2.3 - 2.9
123	Timor-Leste	2,6	3	0,1	2.5 - 2.7	2.5 - 2.6
123	Vietnam	2,6	9	0,5	1.9 - 3.5	2.4 - 2.9
123	Zambie	2,6	8	0,6	1.5 - 3.4	2.3 - 2.9
131	Burundi	2,5	7	0,9	1.3 - 3.7	2.0 - 3.0
131	Honduras	2,5	6	0,3	2.0 - 2.7	2.3 - 2.6
131	Írán	2,5	4	0,6	2.0 - 3.4	2.0 - 3.0
131	Libye	2,5	4	0,3	2.0 - 2.7	2.1 - 2.6
131	Nepál	2,5	7	0,3	2.0 - 2.9	2.3 - 2.7
131	Filipíny	2,5	9	0,5	1.9 - 3.4	2.3 - 2.7
131	Jemen	2,5	5	0,6	2.0 - 3.4	2.1 - 3.0
138	Kamerun	2,4	8	0,5	1.9 - 3.4	2.1 - 2.7
138	Etiopie	2,4	8	0,6	1.7 - 3.4	2.1 - 2.7
138	Pákistán	2,4	7	0,6	1.3 - 3.4	2.0 - 2.8
138	Paraguay	2,4	5	0,4	2.0 - 2.9	2.1 - 2.6
138	Sýrie	2,4	4	0,9	1.4 - 3.4	1.7 - 2.9
143	Gambie	2,3	6	0,5	1.8 - 3.2	2.0 - 2.6
143	Indonésie	2,3	11	0,3	1.7 - 2.7	2.1 - 2.4
143	Rusko	2,3	8	0,4	1.9 - 3.2	2.1 - 2.6
143	Togo	2,3	5	0,7	1.8 - 3.4	1.9 - 2.8
147	Angola	2,2	7	0,5	1.3 - 2.7	1.8 - 2.4
147	Guinea-Bissau	2,2	3	0,2	2.0 - 2.4	2.0 - 2.3
147	Nigérie	2,2	8	0,4	1.9 - 2.9	2.0 - 2.4
150	Ázerbájdžán	2,1	8	0,4	1.3 - 2.5	1.9 - 2.3
150	Bělorusko	2,1	5	0,7	1.3 - 3.2	1.7 - 2.6
150	Republika Kongo	2,1	6	0,2	1.9 - 2.4	2.0 - 2.2
150	Pobřeží slonoviny	2,1	6	0,7	1.6 - 3.4	1.7 - 2.6
150	Ekvádor	2,1	5	0,3	1.9 - 2.5	2.0 - 2.3
150	Kazachstán	2,1	6	0,6	1.3 - 3.0	1.7 - 2.5

150	Keňa	2,1	8	0,4	1.4 - 2.6	1.9 - 2.3
150	Kyrgyzstán	2,1	7	0,2	1.9 - 2.4	2.0 - 2.2
150	Libérie	2,1	4	0,5	1.7 - 2.9	1.8 - 2.4
150	Sierra Leone	2,1	5	0,2	2.0 - 2.4	2.0 - 2.2
150	Tádžikistán	2,1	8	0,4	1.5 - 2.7	1.9 - 2.3
150	Zimbabwe	2,1	8	0,5	1.5 - 3.1	1.8 - 2.4
162	Bangladéš	2,0	7	0,4	1.5 - 2.7	1.8 - 2.3
162	Kambodža	2,0	7	0,3	1.6 - 2.4	1.8 - 2.1
162	Středoafriická republika	2,0	5	0,3	1.7 - 2.5	1.8 - 2.3
162	Papua Nová Guinea	2,0	6	0,5	1.3 - 2.6	1.7 - 2.3
162	Turkmenistán	2,0	5	0,4	1.7 - 2.7	1.8 - 2.3
162	Venezuela	2,0	7	0,2	1.9 - 2.3	1.9 - 2.1
168	Demokratická republika Kongo	1,9	6	0,3	1.6 - 2.4	1.8 - 2.1
168	Rovníková Guinea	1,9	4	0,1	1.7 - 2.0	1.7 - 2.0
168	Guinea	1,9	6	1,0	1.0 - 3.7	1.4 - 2.6
168	Laos	1,9	6	0,4	1.5 - 2.7	1.7 - 2.2
172	Afghánistán	1,8	4	0,4	1.3 - 2.2	1.4 - 2.0
172	Čad	1,8	7	0,1	1.6 - 2.0	1.7 - 1.9
172	Súdán	1,8	6	0,2	1.4 - 2.0	1.6 - 1.9
175	Tonga	1,7	3	0,2	1.5 - 2.0	1.5 - 1.8
175	Uzbekistán	1,7	7	0,2	1.5 - 2.0	1.6 - 1.9
177	Haiti	1,6	4	0,4	1.3 - 2.0	1.3 - 1.8
178	Irák	1,5	4	0,3	1.3 - 2.0	1.3 - 1.7
179	Myanmar	1,4	4	0,4	1.0 - 2.0	1.1 - 1.7
179	Somálsko	1,4	4	0,4	1.0 - 2.0	1.1 - 1.7

Proximities

Case Processing Summary^a

Cases					
Valid		Missing		Total	
N	Percent	N	Percent	N	Percent
17	100,0%	0	,0%	17	100,0%

a. Euclidean Distance used

Average Linkage (Between Groups)

Agglomeration Schedule

Stage	Cluster Combined		Coefficients	Stage Cluster First Appears		Next Stage
	Cluster 1	Cluster 2		Cluster 1	Cluster 2	
1	8	12	,025	0	0	2
2	1	8	,087	0	1	5
3	10	13	,122	0	0	9
4	2	15	,171	0	0	7
5	1	7	,199	2	0	8
6	4	16	,362	0	0	11
7	2	9	,381	4	0	11
8	1	6	,417	5	0	10
9	10	11	,502	3	0	13
10	1	14	,540	8	0	12
11	2	4	,687	7	6	12
12	1	2	,857	10	11	15
13	5	10	,867	0	9	15
14	3	17	,972	0	0	16
15	1	5	1,976	12	13	16
16	1	3	3,169	15	14	0

Dendrogram

Příloha C - Výpočet shlukové analýzy

* * * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R A N A L Y S I S * *
* *

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

